

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadási felelős: Rubinek Gyula az OMGE igazgatója. Felelős szerkesztő: Buday Barna.</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
--	---	--

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának ugyis mint a „Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1907. évi június hó 10-én (hétfőn) d. e. 10 órakor a „Köztelek” új székháza nagytermében (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. szám alatt) tartandó

IV. rendes ülésére.

Tárgyak:

A) Közösen elintézendő ügyek:

1. Mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének 1907/8. évi költségvetése.
4. Bizottsági jelentés a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-czikk revíziója tárgyában.
5. Jelentés az országos sörárpa-kiállítás előkészítése tárgyában és a sörárpa-kiállításra adományozott kormánysegélyről és díjakról.
6. Kiküldetés az északamerikai mezőgazdasági viszonyok tanulmányozására és jelentés az ennek költségeire beérkezett adományokról.
7. Jelentés a bécsi VIII-ik nemzetközi mezőgazdasági kongresszusról.
8. A pécsi VII-ik országos gazdaggyűlés előkészítő-bizottságának jelentése.
9. IV-ik országos szőlészeti és borászati kongresszus előkészítő-bizottsága akongresszusra kiküldöttét kér.
10. Az országos tejgazdasági kongresszus szervező-bizottsága a kongresszusra kiküldöttét kér.
11. A Magyar Gazda- és Erdőtisztek Országos Egyesülete a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény revíziója, a gazdatiszti nyugdíj-intézmény és

internátus ügyében a földmivelésügyi miniszterhez intézett felterjesztésének pártolását kéri.

12. A Komárommegyei Gazdasági Egyesület átirata a földmivelésügyi miniszter vidéki szakközegei és a vármegyei gazd. egyesületek között létesítendő szorosabb kapcsolat tárgyában.
13. A Sárosmegyei Gazdasági Egyesület átirata aratógép-bemutató rendezése tárgyában.
14. Földmivelésügyi miniszter leirata a tőzsde-reform tárgyában.
15. Földmivelésügyi miniszter az országos állategészségügyi tanács tagjainak kinevezéséről értesít.
16. Földmivelésügyi miniszter leirata a kereskedelemügyi miniszternek a mezőgazdák védőjegyeinek lajstromozására vonatkozó körrendelete tárgyában.
17. Kereskedelemügyi miniszter az áruforgalmi statisztikai állandó értékmegállapító-bizottságba kiküldöttét kér.

Közgazdasági szakosztály.

- a) A gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslat tárgyában a földmivelésügyi miniszterhez intézett felterjesztés.
- b) A kereskedelemügyi miniszter felhívására véleményadás a vasuti hálózat kiegészítésére vonatkozólag.
- c) Dohánykertészek igazolványainak kiszolgáltatása.
- d) A gabonának egy hektoliteres zsákokban való szállítása.
- e) A marhasó szállítási díjának leszállítása.
- f) Földmiv. miniszteri leiratok a külföldről behozott lokomobílok és kéveköző fonalak vámkezelése tárgyában.
- g) Felterjesztés intézése a kormányhoz az amerikai mezőgazdasági szaktudósítói állás reaktíválása ügyében.
- h) A mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozási rendezése ügyében a földmivelésügyi miniszterhez intézendő felterjesztés.

Földmivelési és növénytermesztési szakosztály.

A répamag impregnálása.

Állattenyésztési szakosztály javaslatai.

- a) A székesfővárosi marha- és sertésvásár-pénztár szervezése tárgyában.
- b) Véleményadás a friz juh tenyésztése ügyében a köztenyésztés szempontjából.

Mezőgazdasági üzemi osztály.

- a) Az osztály ügyrendjének és a gyakorlati szaktanácsadásra vonatkozó szabályzatának előterjesztése.
- b) Jelentés az üzemi osztály eddigi működéséről.

Lótenyésztési bizottság.

Az új lóvásári szabályrendeletre vonatkozó tervezet.

Tudomásul veendő:

Földmivelésügyi miniszter leirata a külföldi gazdasági szaktudósítók jelentéseinek a „Köztelek”-ben való közlése tárgyában.
Földmivelésügyi miniszter a kendermagbogár irtására vonatkozó füzeteket küldi.
Vallás- és közoktatásügyi miniszter leirata a műegyetemi gépkísérleti állomás személyzete ügyében.
Kereskedelemügyi miniszter a tisztességtelen verseny ellen való védekezésről törvényjavaslat előadói tervezetének megvitatására egybehívott szaktanácskozmányra meghívót küld.
Magyar kir. szabadalmi hivatal átirata.
Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft meghívója a düsseldorfi vándorkiállításra és vándorgyűlésre.
Bereg megyei Gazdasági Egyesület köszönetet mond a Beregszászon rendezett gazdasági előadásért.
Dunántúli Közművelődési Egyesület közgyűlésére meghívót küld.
Nyugatmagyarországi Földmivelők Gazdasági Egyesülete közgyűlésére meghívót küld.

Hazánkban legrégebben elterjedt

„ADRIANCE” ARATÓ- ÉS KASZÁLÓGÉPEK

Állami első nagydíjat nyertek az OMGE. által rendezett nyiregyházi versenyen
A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.
szívesen szolgál árajánlattal és ad referenciákat.

Ugyanott eredeti elsőrangú minőségű **irlandi manillazsin**, melynek súlyegységére a maximális fonalhossz esik és e mellett legszilárdabb, egyenlő fonású, tehát a kötözés mindenkor akadálymentes, **beszerezhető.**

Mai számunk 20 oldal.

Szlavonországi Gazdasági Egyesület közgyűlésére meghívót küld.

Alapítványtétel iránt széküldött átiratokra eddig beérkezett válaszok.

Kiküldetés a miskolci orsz. gyapjúvásárra. Urlovasok Szövetkezete köszönetet mond az ideai díjlovaglásra felajánlott tiszteletdíjért.

B) Az OMGE. belügyei.

1. Mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Új tagok felvétele.
4. Kilépő és meghalt tagok bejelentése.
5. Tagsági ügyek.
6. Forster Géza ny. igazgató elhunytának bejelentése és emlékének megőrzése.
7. Özvegy Forster Gézáé köszönetet mond az egyesület részvételért.
8. Részvétáíratok Forster Géza ny. igazgató elhalálása alkalmából.
9. Galgóczy Károly köszönő átirata tiszteletbeli választmányi taggá történt megválasztása alkalmából.
10. Károlyi-serleg ügye.
11. 1907—1908. évi költségvetés.
12. Ügyészi jelentés a Simunyak-alapítványról.
13. Jelentés az 1907. évi tenyészállatvásárról.
14. Károlyi szobor-bizottság jelentése.
15. Széchenyi Szövetség kérvénye anyagi támogatásért.
16. Károly Rezső akadémiai tanár könyvének kiadására támogatást kér.
17. Matlaszkovszki Tádé korpótléka.
18. Magyar Gazdaszövetség átirata a német-francia agrár levelező tárgyában.
19. A könyvtári szabályzat 9—10-ik pontjainak módosítására vonatkozó tanácsi javaslat.
20. Németországi tanulmányut ügye és Buday Barna szerkesztő-titkár kiküldetése.
21. Kiküldetés a fridrichsfeldi vásár berendezésének tanulmányozására.
22. Igazgatói lakás átalakítása.
23. Mike János kérvénye.
24. Folyó ügyek.

Budapest, 1907 május 28.

Dessewffy Aurél gróf
elnök.

Amerikai tanulmányut.

Az OMGE. elhatározta, hogy még a folyó év nyarán két egyént küld ki az Egyesült-Államok mezőgazdasági viszonyainak tanulmányozása céljából.

A tanulmányozók feladata a mezőgazdaságban használatos és a kézi munkaerőt pótló gépek és eszközök kiválasztása, gyakorlati fogások elsajátítása és általában az összes mezőgazdasági termelés megfigyelése.

A kiküldetés összes költségeit az OMGE., részben magánosok adományából, részben maga fedezi.

E kiküldetésre való jelentkezés határideje május 31-én lejárván, az elnökség már legközelebb dönteni fog a beérkezett jelentkezése

sek felett s a kiküldendők azután kötelesek lesznek utjukat haladéktalanul megkezdeni. Ama tisztelt gazdatársaimat, akik esetleg hajlandók volnának ezen érdekesnek ígérkező tanulmányuton saját költségükön résztvenni, felkérem, hogy esatliakozási szándékukat legkésőbb folyó hó 10-éig sziveskedjenek velem tudatni.

Rubinek Gyula
igazgató.

1907. év május havában befizetett alapítványi kamatok és tagdíjak.

Alapítványi kamatot fizettek:

Bánffy Dezső báró 20, halmi Deutsch Sándor 20, Degenfeld Imre gróf 20, Ernuszti József 21, Eötvös Lóránd báró 42, Fáy Halász Gida 20, Hoffmann Jakab 20, Hontvármegyei G. E. 20, Jellinek Henrik 20, Kund Pál Lajos 20, Kelecsényi Zádor 20, Rodiczky Jenő dr. 20, Ronay Ernő 21, Steimbach István 20, Szajbely Gyula 20, Szalay Géza dr. 20, Szabolcsvármegyei G. E. 20, Sztankoványi János 42, Végh Arthur 20, Vizsely Ákos 20 koronát.

Tagsági díjat fizettek:

6-66 koronát: Kopstein Ferenc.
10 koronát: Robitschek Márton, Kerényi Lajos, Desz-pints Kálmán.
12 koronát: Nedeczky Pál.
20 koronát: Abaujvármegyei G. E.
Basa József, Brády Albert, Brück Vilmos, Bunzl Siegfried, Ballay Lajos dr., Barkóczy László, Beck Ignác, ifj. Beretvás János, Baratta Norbert báró, Bethlen Bálint gróf, Békésy Sándor dr., Babó Zoltán, Bauer Miksa, Bikfalvy Albert, Brachfeld Sándor, Bakay Dezső, Békassy István, Buding Károly, Bürgner Jakab, Betegh Sándor, Borhy György.
Csiky Dénes, Csongrádvármegyei G. E., Csöndes László dr.
Doboz István, Dolnay Ignác.
Erdős Ottó, Engel Pál, Elek Emil, Ehrlich Andor.
Feichtinger Sándor, Flamm Miksa, Forster Dezső báró, Frank Endre, Fürst Adolf, Fejér Imre, Frank Emil, Friedler János, Friedmann Gyula, Fioch Reyherberg A. lovag dr., Fried Lajos, Fuchs Ernő dr., Fay Gyula, Fülöp Ede, Fay József, Fekete Imre.
Gáspár János, Glosz Ferenc dr., Guttmann I., Günther Ernő, Gottfried Lajos, Gerliczy Ferenc báró, Geréb Pál, Geregyei gazdaság, Grosz Jenő, Gerő István, Grosz Hugó, Geyer Henrik, Gyarmathy Dezső dr., Glaser Adolf, Golubitz József, Góhlyány Imre báró, Gálbory Sámuel.
Hoffmann Sándor, Horváth Zsigmond, Hajós Emil, Hermann Sándor, Huszlik János, Hulitius János, Hermann Márkus, Hertelendy József, Hajdu Árpád, Hanzely János, Hübner Ernő, Hertelendy Andor, Herczfelder Pál, Harasztai Sándor, Halász Aladár, Hajnal János, Hofmann Béla, Hofmeister Testvérek, Huchthausen Vilmos, Heiner-mann Péter, Honig János.
Ibrányi Mihály.
Jakabffy Jenő, Jakabfy Dezső, Jansen Ernő, Jung Péter, ifj. Juhos Gyula dr., Jurenák Gyula, Jalicz Géza, Jakab László, Jurcsák Béla, Jakabfy Sándor, Jattka Ferenc.
Kántzig Géza, Kovács László, Khernél Imre, Korb Nándor, Kunfy Károly, Klein Emil, Klein Sándor, Kopasz János, Krausz Zsigmond, Krenn Sebestyén, Kronstein Sándor, Kertész Lajos, Klein Illés, ifj. Koch János, Klímsa Rezső, Komlós Armin, Keglevich Miklós gróf, Klár Sándor, Kellner Jenő, Kégl György, Kürthy Dezső dr., Kerek Ferenc, Keller Iván, Klekner J. Ferenc, Krammer Mór, Kovács Géza, Katscher Árpád, Kemény Gyula dr., Kokas József, Kuhn Frigyes, Kende Béla, Köller Imre, Kése Elek, Kohn Gábor, Kovács Antal, ifj. Koronis Ferenc.
Lelbach László dr., Lévai Ernő, Lonovits Gyula, Luczenbacher Pál, Leopold Gusztáv, Lónyay Menyhért gróf, Laszkary Gyula ifj., Lauter Adolf, Leopold Zsigmond,

Leveleki Géza, Linczboth M.-né, Lohner Gyula, Lindelof Henrik báró, Lelovich Gyula, Lauritz József.

Mamuliti Jenő, Marasca József, Meskó Sándor ifj., Meller Rudolf, Mittweg Dénes, Moskovits M., Magyar Kázmér, Magyar Andor, Mocsary Ödön, Martinkovits János, Makay József, Mezey Gyula, Meisels Dezső, Mihályfy Ernő, Miskolci keresk. és gazdák köre, Molnár István, Molnár József, Maróthy László dr., Mádi Kovács János dr., Magyar élelmiszer száll. részvénytársaság, Mandel József, Majthényi Rudolf, Mandello Gyula dr., Muraközy Béla, Molnár Emil, Munk Pál, Munk József, Medveczky Árpád, Montag Manó, Mahler Mihály, Mandel Mór, Mayer Ernő, Maly Miklós ifj.

Nay és Berger, Nick Ede, Nagy Aladár, Nagy Imre, Nagy Pál, Neubauer Adolf, Náray Emil, Nógrádi Károly, Nagel Zsigmond, Nagyküküllővármegyei közs. bizottság, Nagy Pál, Németszernai gazd. egyesület.

Ober testvérek, Ottlik Péter, Osztrólczy Géza, Ókanizsai gazdákör, Orosz Miklós, Oswald Jenő.

Papp János, Patay József, Pollák József, Pongrácz Jenő gróf, Pálffy János gróf, Papp Imre, Purgly László, Paikert Henrik, Purgly János, Purgly Zsigmond, Perczel Béla, Pollák Bernát, Purgly Emil, Poor Titusz, Perce Rókus, Popp János, Papp Elemér, Péchy Zsigmond, Pogány Károly, Pethes Mihály, Patzenhofer Rezső, Princz Károly.

Razgha Béla, Ribianszky Gyula, Reizmann Henrik, Rothnagel János, Reichl Károly, Raffel Pál, Remenyik Imre, Rohrer Ferenc, Róth Vilmos, Radvanszky György, Rosenberg Jakab, Rosenfeld Zsigmond, Rotter Béla, Reich Zsigmond, Rolf Camillo, Rózsay Elemér, Ronay Aladár, Rosztóczy Ferenc, Richter Frigyes, Riszdorfer László, Rochlitz Béla, Radnai Győző, Révész Antal.

Samarjay János, Steiner Frigyes, Strasser Henrik, Suschka Richárd, Samassa János dr., Sárközy Aurél, Seligmann Kelemen, Solymos Gusztáv, Somogyi János, Springer báró uradalma Adony, Stern Miksa, Stern Lajos, Sailer Vilmos dr., Sághy Kálmán, Sebök Richárd, Seydel Domokos, Steiner Samu, Sarlay Gyula, Scitovszky Tibor, Somogyi Albert, Sommsich Antal gróf, Sperker Ferenc, Sarkadi Zoltán, Stein Testvérek, Steiner Samu, Sternthal Farkas, Sommsich Géza gróf, Sármezey Árpád, Skublies József, Sohár Árpád, Sopronvármegyei G. E., Somogyi Béla, Stern Gyula, Sositinszky Adolf dr., Sümevidéki gazdákör.

Schneider József, Schwarcz Lajos, Schopf Mihály, Schrimpf Károly, Scharff Jenő, Schmidt Emil, Schlesinger és Volakovics, Schwarcz Pál, Schressberger Gyula, Schmidt Fülöp, Schleininger László dr., Schwarcz Jakab.

Szathmáry Béla, Szinay Ferenc, Szentiványi László, Szirmai József, Szabó Elemér, Szapáry P. gr., Székely Salamon, Szabadkai gazdákör, Szabadhegyi Kálmán, Szalai Sándor, Szarvas Lajos, Szalay Géza dr., Szaláchy Béla, Szinek Gábor, Szitányi Géza, Szold József, Szontag Andor, Szűcs Zsigmond, Szűry Kálmán, Szafián Lajos, Szentkirályi Ákos dr., Sztríha Sándor, Szunyog Nándor, Sztankovics János, Szarvasy Imre, Széchenyi Ernő gr., Szilágyi Arthur Károly, Szennai uradalom, Szent-Imrei Pál, Széchenyi Géza gróf, Székely Péter.

Tatzberger Nándor, Tóthossy Andor, Tully István, Truka József, Tauber Ottó, Taifer Armin dr., Teleszky János, Tóth Lajos, Tóth János, Tallian Andor, Tibold Frigyes, Takács Mihály, Taifer Jakab, Tóth József II., Tangl Ferenc dr., Thék Endre, Temesvármegyei G. E., Torontálvármegyei G. E.

Umrath és Társa, Usztanek Antal, Urbán Péter.

Varga Ignác, Vaskó József, Vastagh János, Vörös Pál, Vársárhelyi Géza, Verzár Mihály, Vertán Etele, Vessely László, Vogl Sándor, Vársárhelyi László, Vértési Károly.

Wurm Ödön, Wöber György, Wolff Testvérek, Wicz-mándy Ödön, Wamoscher Andor, Weiser József, Weisz Arthur, Weisz Berthold, Wertheimstein Alfréd, Wimmer Fülöp, Wittmann János, Wass Béla gróf, Weinberger Sándor, Wertheim Armin, Wetzel Lajos, Wittmann Mihály, Wagner Ferenc, Wamoscher Károly, Weiler Rezső, Windisch József, Wolff Ottó, Weisz Mór, Wolf Adam, Wagner Géza dr., Weisz Ignác.

Zichy Aladár gróf, Zöld János, Zechmeister Jenő, Zöchls József, Zólyomgyeji G. E.

25 koronát: Morvay Jenő.

30 koronát: Kazinczy-Kör M.-Óvár.

34 koronát: Gombosi magyar polg. olvasókör.

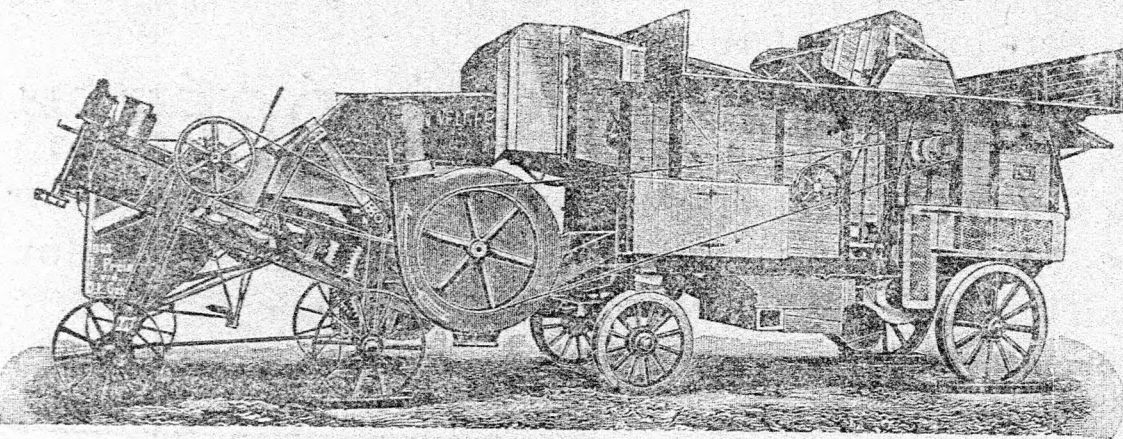
37 koronát: Scheibner Emil.

40 koronát: Dulanszky József, Engel Sándor, Fekete

!!FONTOS UJDONSÁG!!

7-8 munkás megtakarítható!

Szabad, Welger-féle teljesen önműködően kötöző

szalmaprés-elevator.

A meglévő mozgony változatlan használata mellett minden cséplőhöz alkalmazható! Összehasonlíthatatlanul célszerűbb minden más szerkezetnél.

A kizárólagos gyártási jog tulajdonosa a magyar korona országaira nézve az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részv.-Társulat
BUDAPEST, VI., Váci-ut 19.

Prospektus kapható: Működésben megtekinthető.

Mihály, Holczér János, Lauer Károly, Leitgeb Imre, Milkó Vilmos, Reitmann Győző, Szidlaier Gy., Somssich Adolf gróf, Szold Lajos, Szentiványi Gábor.
60 koronát: Halász Albin, Kurecz Endre, Rohonczy Lőrincz, Schell Gyula báró, Wilczek Frigyes gróf, Zauner Alajos.
80 koronát: Fay Gyula.

Közgazdasági szakosztály ülése.

(1907. május 29.)

Jelenvoltak *Dessewffy Aurél* gróf elnökléte alatt: *Bujanovics Sándor* alelnök, *Agoston Miklós* a Komáromvármegyei G. E. képv., *Armos Jenő* és *Bartal Béla* a Tolnavármegyei G. E. képv., *Blaskovich Ferencz* a Délvidéki Földmiv. G. E. képv., *Czobor László* a Hontvármegyei G. E. képv., *Dárányi Béla*, *Dessewffy Emil* gróf, *Emőd József*, *Erekly Károly* és *Esterházy László* gróf a Fejérvármegyei G. E. képv., *Fricke Emil* a Győr-
vármegyei G. E. képv., *Galgóczy Károly*, *Galovich Zoltán* dr. és *Gailhoffer István* a Sász-Nagy-Kun-Szolnokvármegyei G. E. képv., *Hertelendy Ferencz* a Zalamegyei G. E. képv., *Horváth Jenő* a Pozsonyvármegyei G. E. képv., *Horvátzky Henrik* és *Jeszenszky Andor* a Tolnavármegyei G. E. képv., *Kádár Árpád*, *Károly Rezső* és *Keglevich Gyula* gróf a Hevesvármegyei G. E. képv., *Koppély Géza* és *Koritsánszky János* a Kecskeméti G. E. képv., *Leidenfrost Károly* a Barsmegyei G. E. képv., *Löhner Andor*, *Mátéfy László*, *Mattyasovszky Miklós* dr., *Mendl Jeromos* és *Mezey Gyula* a Nyitavármegyei G. E. képv., *Pajor Ignác* dr., *Perceel Ferencz*, *Póka József*, *Rodiczky Jenő* dr., *Serfőző Géza* a Pestvármegyei G. E. képv., *Podmaniczky Gyula* dr. és *Poszvek Nándor* a Szatmárvármegyei G. E. képv., *De Pottere Brunó* a Temesvármegyei G. E. képv., *Rainprecht Antal* a Veszprémvármegyei G. E. képv., *Rácz Lajos* a Debreczeni G. E. képv., *Siklody Iván* a Nógrád-
vármegyei G. E. képv., *Schopf Mihály*, *Szomjas Lajos* dr., *Szilárd Ferencz* dr., *Tolnay Pál* és *Tókey Jenő* a Csanádvármegyei G. E. képv., *Ugron Zoltán*, *Vancsó Gyula* dr., *Vásárhelyi Zoltán* dr.

Az egyesület tisztviselőjéről: *Szilassy Zoltán* szövetségi titkár, *Mutschenbacher Emil* dr. s-titkár, *Fabricszky Endre* gyakornok és *Rubinek Gyula* igazgató, mint előadó.

Dessewffy Aurél gróf, az OMGE. elnöke üdvözlőlvén a megjelenteket, az ülést megnyitja. Bejelenti, hogy a szakosztály elnöke a megjelenésben akadályozva lévén, szóló fogja a tanácskozást vezetni, melynek tárgya: a mezőgazdasági érdekképviselet kérdésében válaszadás a földmivvelésügyi miniszter által egyesületünkhez leküldött kérdőpontokra.

Az előadói javaslat az indokolással együtt a „Köztelek” folyó 40. számában közzé volt téve s így a tagoknak alkalmuk volt a kérdés részleteivel is megismerkedni. Felkéri ezután *Rubinek Gyula* előadót előterjesztése megtételére.

Rubinek Gyula előadó: Mindenekelőtt kifejti azt, hogy a szőnyegen levő kérdés a magyar mezőgazdaságra nézve rendkívül nagy fontossággal és horderővel bír. S most, amidőn a mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozási

megoldása tárgyában hivatalos részről az első lépés megtörtént azáltal, hogy a földmivvelésügyi miniszter ur az egyesületet, mint a szövetség központját ez ügyben bizonyos kérdésekre válaszlásra felszólította: azt hiszem első kötelességünk az, hogy a földmivvelésügyi miniszter urnak köszönettel adózzunk azért, (Helyeslés.) hogy a gazdatársadalomnak ezen régi óhaját végre magáévá téve, igyekezik a közvélemény nézeteivel megismerkedni s ez alapon a törvényjavaslatot az ősz folyamán a törvényhozás elé terjeszteni.

A miniszter ur 12 kérdést tett fel, melyek tulajdonképp gerinczét alkotják majd a megalkotandó törvénynek. A vita megkönnyítése végett jónak láttam, hogy előadói javaslatomat a „Köztelek”-ben kinyomatva, az érdekeltek rendelkezésére bocsássam, hogy ekként a tárgyhöz hozzászólani óhajtó tagok előzetesen megismerve az előadói javaslatot, a kérdőpontokra adandó válasz tekintetében megőgyezésre tudjanak jutni. Ennek folytán feleslegesnek tartom azt, hogy javaslatomat megindokoljam s azt hiszem a szakosztály is mellőzni fogja a javaslat feletti általános vitát, miután a miniszter is nem általánosságban kérdezi, hogy kell-e a gazdaközönségnek a mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozási uton való megvalósítása, hanem 12 kérdést tett föl a mikéntre vonatkozólag, melyekre a szakosztálynak a választ meg kell adni.

Nekem tehát csak az a tiszteletteljes megjegyzésem van ez alkalommal is, mint minden más alkalommal, valahányszor ezt a kérdést a közelmúltban tárgyaltuk, hogy igazán elérkeztünk a tizenkettedik órához, mert ha a magyar gazdatársadalom nem bír most egyetemes megállapodásra jutni s elszalasztja ezt az utolsó időt, amidőn még a polgári társadalomból kialakult parlamenttel áll szemben, amely a mezőgazdasági érdekképviseletet úgy fogja megalkotni, mint azt a gazdatársadalom óhajítja, akkor odajutunk, ahová Franciaország jutott, hogy az általános választójogi alapján összeült parlament a mezőgazdasági kamarákat nem úgy fogja rendezni, ahogy azt a gazdatársadalom kívánja. (Igaz! Ugy van!)

Igyekezünk kell tehát azon, hogy közös megállapodásra juthassunk, amely a pécsi országos gazdakongresszuson előterjesztetvén, azt a magyar gazdaközvélemény egyhangu megállapodásaként a földmivvelésügyi miniszter a törvényhozás elé terjeszthesse, mint a gazdaközönség óhajának egyhangu megnyilatkozását. (Helyeslés.)

A tárgyalás rendjére javasolja, hogy a miniszter által beküldött kérdőpontok és a szóló által szövegezett válaszok olvastassanak fel pontonként. (Helyeslés.)

Felolvassa az 1. kérdőpontot.

A miniszter által föltett eme kérdőpont már úgy van feltéve, hogy az a kerületi beosztás mellett foglal állást, amint hogy e mellett a beosztás mellett foglalt állást a múlt évi nagyváradi országos gazdagylülés is. Ami azt illeti, hogy vajjon 10-18 vagy husz kamara alkotassék, ez nem lényegbe vágó kérdés s én csakis nemzetiségi szempontból tartom lényegbe vágónak, hogy t. i. a kamarák feltétlenül úgy

alkottassanak meg, hogy a magyar elem preponderanciája feltétlenül biztosítottassék, legalább a kamarák túlnyomó részében s hogy az anyagi eszközök tekintetében óriási különbségek ne legyenek, mert ez visszahatást szülne az illető kerület mezőgazdasági viszonyaira nézve.

Javaslatomban 18 kerületi kamarát vettem fel s mint a táblázatból látni méltóztatnak, ez a beosztás a magyarság szempontjából is megfelelő, mert csak három kamaránál vannak túlsúlyban a nemzetiségek. Ami pedig az anyagi erőt illeti, a kerületek úgy vannak beosztva, hogy azok egyes nagyobb vármegyéktől eltekintve, körülbelül ugyanazon anyagi eszközökkel rendelkeznek. A törvénytervezet megadja a jogot arra, hogy idővel újabb kamarai kerületek alakíttassanak, amint azt a természetes fejlődés szükségessé teszi.

Az első fejlődés alkalmával tehát bizonyos kisebb számú kamara fog megalakulni, később azután újabb kerületek fognak kialakulni, amint ennek eklatáns példáját látjuk a kereskedelmi és iparkamaráknál, ahol ily kialakulások szintén bekövetkeztek. Kéri előterjesztésének elfogadását.

Bartal Béla elsőbbsen a kérdés tárgyalási módjára tesz megjegyzést. Előadó kitérítésbe helyezte, hogy a szakosztály megállapodásai a pécsi gazdakongresszus elé terjesztetnek s s onnan kerülnek az egész magyar közönség szanckéziójával ellátva a törvényhozás elé. Midőn a gazdakongresszusok szanckéziójára történt hivatkozás, szóló mindig hangsúlyozta, hogy a magyar gazdaközönség legitím képviselőjeül a megyei gazdasági egyesületet és a szövetséget tartja.

Óhajtanó lett volna tehát, hogy mielőtt e kérdésben itt az országos testületben állást foglalunk, előbb a gazdasági egyesületek meglátkozzanak a miniszter által föltett kérdésekre. A cselédtörvényről is azt láttuk, hogy a parlament letárgyalta anélkül, hogy a gazdaközönségnek alkalom adatott volna a hozzászólásra.

A szőnyegen levő kérdésre térve, szóló szintén a kerületi rendszer híve, de nem akként kontemplálná, hogy 18 kerület alakíttassék, hanem igenis a meglévő megyei gazdasági egyesületek tétessenek a kamarák kiindulási pontjaiul. Aki a megyei gazdasági életet ismeri, az tudja, hogy a gazdasági egyesület csak addig hathat, míg azt a földet, melyen működik s a népet ismeri. Ezzel a 18 kamarával tehát, melyek az egyes megyéket nem ismerik, a célt el nem érjük másként, mint hogyha a kamarai rendszer alapjául a gazdasági egyesületeket vesszük.

Előadó indoklásában azt mondja, hogy ma nem rendelkezik a gazdaközönség annyi vezető elemmel, amely kisebb kamarákat képviselhetne; szóló megfordítva azt mondaná, hogy már nem rendelkezik és sajnos tény, hogy azok az elemek, amelyek nemcsak akarattal, de szakértelemmel is bírnak, csakis a megyei organizációba használtatnak fel. Ha a kamarai kerületek kontemplált tervezete elfogadtatik, vagy az fog történni, hogy az egyletek résztvesznek a kamarai működésben is s akkor a kamarai akció folytán eltörpül a gazdasági egyesületek élete, vagy

Graepel Hugó gépgyáros

Marshall Sons & Co. Limited vezérigénye.
Budapest, V., Váci-ut 40-46.

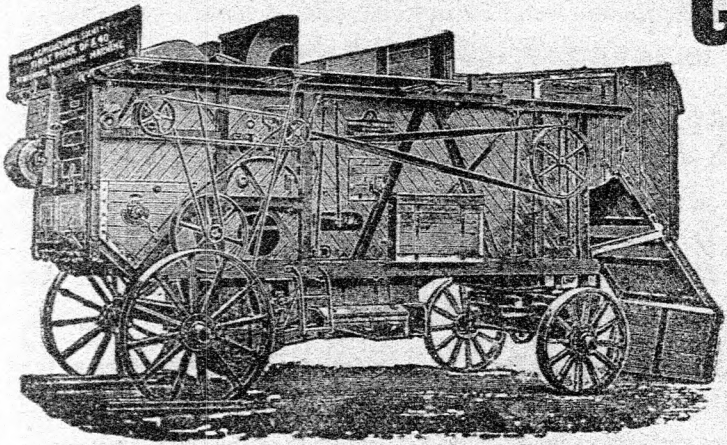
Ajánlja eredeti Marshall-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányu legújabb esőplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lőhereszeplő-gépeit és szabad. törekrostait vaslemezéből.

Eddig körülbelül 10,000 darabot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva!

Nagy magmegtakarítás. A legrövidebb idő alatt magától kifűzetődik. Felülmúl minden más törekrostát.

Gazdasági árjegyzéket, törekrost-leírást, mintát és elemérőket levél útján kívántra ingyen és bérmentve küldök.

köddön kötöz

vator.

sználata mel-
Összehason-
szerkezetnél.

gdonosa
ézve ez

szv.-Társulat
ut 19.

megtekinthető.

pedig nem vesznek részt a kamarai működésben, mert nincs erejük a gazdasági egyesületen kívül abban is részt venni. Kényes kérdésnek tartja szóló a megyék összekapcsolását is. Itt hivatkozás történt a kereskedelmi kamarákra. Mit látunk a mostani kereskedelmi kamarákban? Azt, hogy mert azok városokban vannak elhelyezve, elsősorban annak a városnak az iparára helyezik a legfőbb súlyt, amelyben székhelyük van, sőt még a saját megyéjükben lévő ipart sem ápolják azzal az intenzivitással, mint a székhelyük iparát s megtörténik, hogy némely megyében, ahol nincs kamarai székhely, azt se tudják az emberek, hogy van-e kamara, vagy nincs. Szóló tehát a 18 kamara létesítését abszolúte nem akceptálhatja.

Az előadó ur indoklásában azt mondja, hogy a kamarák ezen elhelyezése függetlenné teszi őket a megyei adminisztrációtól és a vármegyei behatástól. Szóló 20 év óta foglalkozik gazdasági egyesületben s az a tapasztalata, hogy a fő dolog az, hogy a gazdasági egyesület a lehető legnagyobb összeköttetésben legyen a hatósági testülettel s inkább megerősíteni kell azt a természetesen fennálló kapcsolatot, amely a gazdasági egyesületek és a vármegyék között van. Az előadó által felhozott német példa is azt bizonyítja, hogy a németek a historikus fejlődést teljesen respektálják. Gazdasági egyesületeknél a nexus eddig az volt, hogy az egyletek érintkeztek a gazdaközönsséggel s azután a megyei hatósággal és a földművelésügyi miniszterrel s az „OMGE.”-vel. En nem tartom helyénvalónak, hogy ezen fórumok közé még 18 közpforumot állítsunk be a kerületi kamarákkal.

Igen fontos kérdés az ügy pénzügyi oldala is. Igen szép dolog az, hogy a gazdasági kamarák Németországban óriási apparátussal rendelkeznek és nagy eredményeket mutatnak fel, de ez a magyar viszonyokra abszolúte nem alkalmazható. Ha mi a kamarai rendszer létesítésénél újabb adókövetéssel jövünk a gazdaközönsség elé, félek attól, hogy diszkreditáljuk az ügyet.

En tehát a 18 kamarának felállítását a vármegyei gazdasági egyesületek és a legfelsőbb fórumok között nem tartom szerencsés gondolatnak, szerintem elsősorban a gazdasági egyesületeknek kell megadnunk ezt az előnyt, döntéssanak ezek úgy, hogy feladatuknak megfelelően. Azokat a gazdasági egyesületeket, amelyek elég erősek arra, hogy a saját területükön a kamarai teendőket elvégezhessék, a kamarai teendőket meg kellene bízni.

A javaslatban kontemplált beosztást sem fogadhatom el, azt kell keresnünk a beosztásnál, hogy azonosak-e a megyék gazdasági viszonyai, amelyeket egymáshoz csatolni óhajtunk. S ezt megítélni elsősorban nem a központot tartom kompetensnek, hanem ez igenis a vármegyék dolga, azok határozzák el, hogy hova kívánunk csatlakozni.

En tisztelt Szakosztály azt tartom, hogy a kamarai rendszer életbejuttatása vagy úgy kell hogy történjen, hogy az egész ország 4-5 kamarai kerületre oszlassék, amelyek organikus kapcsolatban vannak a gazdasági egyesületekkel, vagy pedig kivéve a kis megyéket, a saját

anyagi erejük folytán elég erős nagyobb gazdasági egyesületeket bízzuk meg a kamarai teendőkkel.

Azt is említette az előadó ur, hogy később kisebb kamarai kerületek is képződhetnek. Ezzel szemben én azt tartom, hogyha a gazdasági egyesületek eddigi függetlenségüket megtartották, a szétválasztás által ellenkező cél fog elérni s a gazdasági kamarák azon célja, hogy az ország gazdái egyesítenek, elérhető nem lesz s alkalmat adunk arra, hogy az egyesített több vármegye között a torzsalkodás és széthúzás napirendre kerüljön. Ezen terv szerint a félszázad óta működő gazdasági egyesületek most alárendeltségi viszonyba jutnának olyan kamarai központokkal, amelyek a gazdasági egyesületek eddigi működésével összhangban nem működhetnek.

Desseffy Aurél gróf elnök: A tárgyalás módjára nézve megjegyzem azt, hogy távol áll tőlünk, miszerint a megyei gazdasági egyesületek véleményének preokupálni akarnánk. A gazdasági egyesületek szintén megkérdeztettek e kérdésben s azok állást fognak foglalni. A pécsi gazdakongresszusig a megyei gazdasági egyesületeknek véleménye ki fog alakulni s most két mód van, vagy Pécsen tartanók a szövetségi nagygyűlést, amely ezen kérdéssel foglalkoznak, vagy pedig a pécsi gazdakongresszuson e kérdést tárgyalva, az ősz folyamán itt a központban tartunk meg a szövetségi nagygyűlést, amely a gazdasági egyesületek véleménye is előterjesztésre kerül.

Löherer Andor nem osztja teljesen Bartal Béla véleményét, aki félti a megyei gazdasági egyesületek autonómiáját. Teljesen hozzájárul az érdekképviselet ügyében előterjesztett javaslatához. Hogy a gazdasági egyesületek működése eddig nem volt oly hatékony, amilyennek kellett volna lenni és hogy gyengék voltak, ennek a pénzügyi nehézségekben találjuk a magyarázatát. Itt van az OMGE. és a szövetség, melyeknek nincs az a befolyásuk felfelé az országgyűlésre, mint amilyennek lennie kellene. Előtte szóló kamarai kerületek beosztását nem tartja helyesnek s kívánja, hogy minden gazdasági egylet egy kamarát képezzen. Ez nem volna helyes, mert sok nagy gazdasági kérdés ekként elaprózódna. Az előadó ur is kijelentette, hogy nem ragaszkodik a 18 kamarához s úgy is elérhetőnek tartja a célt, hogyha kevesebb, vagy több kamara lesz. Szóló szerint tíz kamara is elegendő, mert ezek az egyes nagy vidékek közös kérdéseit sokkal függetlenebbül elintézhették s az az előny is meg volna, hogy a kisebb vidékek torzsalkodásai és érdekelletéi megszüntethetők lennének.

A javaslatnak szóló csak egy hiányát látja, azt, hogy az országos érdekképviseleti tanácsnak mi a teendője és hatásköre?

Rubinek Gyula előadó: Miután Bartal Béla ur az ellenvetések igen nagy sorozatát hozta fel, amelyek majdnem teljesen kimerítik a kamarai rendszer és kamarai beosztás ellen felhozható érveket, szóló a szakosztály engedelmét kéri arra nézve, hogy mint előadó már most reflektálhasson a felhozott ellenvetésekre, mert ezáltal talán sok dolog preokupálva lesz. Bartal

azzal kezdte, hogy vármegyeje gazdasági egyesülete sokkal nagyobb kerületeket kontemplált akkor, mikor a kamarai kerület mellett állást foglalt, mint maga a határozati javaslat s mégis a következtetést úgy vonja le, hogy miután egyes községekben is óriási különbségek vannak, majd nem oda konkludál, hogy talán minden községre vagy dűlőre egy mezőgazdasági kamara volna alkotandó.

Bartal Béla: Félre méltóztatott engem érteni.

Rubinek Gyula előadó: A mezőgazdasági kamara feladata, hogy alkalmazkodjék az egyes vidékek mezőgazdasági viszonyaihoz, de a mezőgazdasági viszonyokat nem alkalmazhatjuk hozzá az intézményhez. Mert ha nem ezt az elvet követjük, akkor külön kellene erdészeti, mezőgazdasági, állattenyésztési stb. kamarákat is alkotni. Ez azonban lehetetlen dolog. Bartal félti a gazdasági egyesületeket s azt mondja, hogy azok legyenek a kamarák. Ezt az okoskodást nem értem, mert a kamara és a gazdasági egyesület között óriási különbség van, az egyik szabad társulás alapján álló testület, a másik kötelező társulás alapján álló hatósági testület, melynek feladata, hogy a földművelésügyi miniszteriumnak egy csomó feladatát decentralizálja, vagyis átvállalja s intenzívebben művelje; míg a gazdasági egyesületek szabad testületek lévén, inkább agitatórius szervek, sőt a kamarát is ellenőrizni hivatottak. Hogyha a gazdasági egyesületeket eltüntetjük a föld színéről, akkor hogy vonjuk be a gazdatársadalmat a mainál intenzívebb mértékben a kamarák működési körébe? A kamarának lesz legfeljebb 120 választott tagja, akikből 20 embert a közgyűlés megválaszt mint elnöki tanácsot s ez fogja intézni az ügyeket a közgyűlés által megállapított program alapján. A gazdatársadalom tehát csak egyszer jut szóhoz — hat évenként a választásuknál — a kamarai ügyek intézésében. Csakis a gazdasági egyesületek lehetnek azok a testületek, amelyek a gazdatársadalom mind szélesebb rétegeit vonják be a kamarák működési körébe. A gazdasági egyesület egyrészt ellenőre, másrészt végrehajtó közege lesz a kamarának, amennyiben átvállal egyes feladatokat, mint pl. a gazdasági kiállítások, állatdíjazások, mezőgazdasági tanfolyamok rendezését. Azt mondja a felszólaló, hogy ha a gazdasági egyesületek megfelelő működést fejthetnek ki, akkor kár a kamarai érdekképviseletről beszélni. Igen, de eddig épp az volt a baj, hogy az egyletek nem fejthettek ki kellő működést (Felkiáltások: Ha nincs pénz, nincs hatáskör.), engedelmet kérek, a törvény nem adhat hatáskört, mert a gazdasági egyesületnek, mely társadalmi tömörülés alapján áll, nem lehet hatáskört adni, vagy megszabni, azt megszerzi az illető testület az ő működésével, mert szabadon mindennel foglalkozhatik saját megalapította alapszabályain belül. Ha a gazdasági egyesületeknek az önmegadózottat jogát meg akarjuk adni, akkor őket törvényes alapon kellene újjászervezni a kötelező társulás alapján, mert más testületeknek a törvényhozás nem adhatja meg az önmegadózottat és törvényes képviselet jogát, hogyha pedig ezt megadja, akkor eltünteti a gazdasági egye-

Boroszló • • **Budapest** • • **Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák**

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit

KEMNA J. ————— **gőzeke- és gépgyár** —————

Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

8029

sületeket, mint önálló a szabad társulás alapján álló szerveket s illetve kamarákká alakítja át.

Én a mezőgazdasági kamarák rendszerénél magyar példákra nem hivatkozhatom, mert nincs, de hivatkozom a német példára. Ott is eleinte azt hangoztatták, hogy a gazdasági egyesületek működése megbénítatik a kamarai rendszer folytán s az eredmény az lett, hogy a gazdasági egyletek tagjainak száma megháromszorozódott. Tessék megkérdezni a német gazdákat, hogy mily elismeréssel nyilatkoznak a kamarák működéséről most, hogy azokat megismerték és felkarolták.

Hogy a kamarák beosztása miként történjék, erről lehet beszélni. A javaslatot el fogjuk küldeni a gazdasági egyesületeknek, melyek véleményét mondanak s így kerül az egész kérdés összes anyagával a kongresszus és a nagygyűlés elé. De hogyha úgy fogják fel a kérdést, hogy mindenik vármegyének szabad tetszésére bizassék, hogy melyik megyével kíván egy kamarai kerületbe lépni, akkor a kérdést soha sem fogjuk tisztába hozni. Hogyha a gyűlölködési pedig bevisszük az ügynek már a kezdő stádiumába, mert ez már megvan a vidéken s ennek hü visszhangja volt Bartal felszólalása is, akkor a kérdést dülőre sohasem juttatjuk. De éppen az ő felszólalása igazolja az én álláspontom helyességét, a kerületi rendszer szükségességét, mert ha csak a fennálló ellentéteket elűnteljük, akkor bírjuk a gazdaközöniséget egy közös akcióra egyesíteni, míg ha elzárkózunk folytonosan s egymásról tudni, hallani sem akarunk, akkor országos akciókra a gazdaközöniség örökre képtelen lesz.

Ami azt az ellenvetést illeti, hogy a nagyobb távolságok akadályát képezik annak, hogy egyes vármegyék gazdaközönisége a kamarai működésben részt vegyen, ez nem fenntartható indok, mert a kiküldötték megkapják utiköltségeiket, napidíjaikat s hogy ha még ekként sem akadnak egyének a gazdatársadalomban a kamarai működésben való részvételre, akkor megint csak azoknak van igazuk, akik azt mondják, hogy minél kevesebb kamarát létesítsünk.

Ami a pénzügyi kérdést illeti, mi a német példától messze vagyunk s messze leszünk 20 év múlva is attól, hogy azokat az eredményeket, mint pl. a hallei és vesztfáliai kamarák elérték, hogy mi is elérhessük; mert ott a gazdatársadalom sokkal intenzívebb működést fejtett ki a gazdasági egyletekben már a kamarák megalakulása előtt, míg nálunk alig néhány vármegyei gazdasági egyesület van, amely ezernél több tagot számlál.

Bartal Béla aggodalmaira ezeket kívántam felhozni, kérve a szakosztályt, hogy úgy mint nem találta aggályosnak a nagyváradi nagygyűlés sem azt, hogy a vármegyék kerületi kamarai kapcsolatba lépjenek s nem találta aggodalmasnak azt, hogy a megyei gazdasági egyesületek működését a kamarák megbénítanak, sőt ellenkezőleg a kamarák létesítése esetén a gazdasági egyesületi működés fel fog lendülni: kérem méltóztassék javaslataimat elfogadni s ennek alapján a kérdőpontokra a választ a földmivélsügyi miniszternek megadni.

Bartal Béla megjegyzi, hogy előadó őt félreértette, mert nem a gazdasági egyleteket kívánja felruházni a kamarai teendővel, hanem csak

azt kívánja, hogy a kamarák székhelye a gazdasági egyesületek székhelyeivel összeessék.

Ugron Zoltán: Az előadói javaslattal szemben azt kívánja, hogy a kamarák hatásköre az egyesületekre bizassék, amelyek működése eddig azért nem járt a kellő sikerrel, mert nem volt meg a kellő anyagi erejük. A szabad társulás ellen ugyanis nem lehet mást felhozni, mint a pénznélküliséget. Az érdekképviselet rendezése utján behozandó megadótatásból folyó összegeket adjuk a gazdasági egyesületeknek, amelyek így anyagi erőforrásokhoz jutván, nagyobb tevékenységet fejthetnek ki és elvégezhetik a kamarai teendőket is.

Rainprecht Antal: Egyesülete azt az aggályát fejtette ki, hogy az egyesület hatáskörébe bele fog nyulni a kerületi kamara s ezáltal az egyesületi működés megbénítatik. A szülő szerint a kamaráknak csak általános érdekű hatáskörük legyen és ellenőrzési joguk.

Blaskovich Ferenc: Előtte szülő szavait tovább fűzve azt mondja, hogy a mezőgazdasági kamaráknak meglesz a sajátos hivatásuk, de egyszersmind a gazdasági egyesületeknek is megmaradnak a saját külön teendői. Németországban a kamarák oly szervezettel bírnak, hogy az nem egyéb, mint a földmivélsügyi kormány gyakorlati ügykörének decentralizálása és szoros kapcsolatba hozatala a gazdatársadalommal s ezért a kamarák bizonyos hatósági jogkörrel is bírnak s az állam részéről méltán igényelhetnek maguknak erkölcsi és anyagi támogatást s mint a kormánynak nem teljesen függő közegei, mérvadóbb és sokkal nagyobb befolyással bírnak, mint bármely gazdasági egyesület. Ellenben emellett még mindig megmaradnak azok a nagy társadalmi feladatok, amelyek a szabad társulás révén elérhetők s amelyek különböző alakulatokat vesznek. Ezeket a feladatokat a gazdasági egyesületek és különböző szövetkezetek oldhatják meg.

A régebbi időkben hazánkban a gazdatársadalomnak különböző rétegei nem törekedtek érvényesülni külön szervezetekben, a külföldön azonban ez régóta megvan, újabban azonban hazánkban is megnyilvánult ez a törekvés s nem hiszi a szülő, hogy ezt még erőszakosan is elnyomni lehetne. Németországban a kamarák mellett működnek a gazdasági egyesületek is, melyeknek nagy- és középbirtokosok a tagjai: ezeknek az egyesületeknek hivatása kísérletezni, vásárokat, kiállításokat, tanfolyamokat rendezni. Ezen egyesületek mellett azonban Németországban megvannak a külön gazdatársadalmi szervezetek, ott vannak a Bauerverein-ök, amelyek bár kisebb eszközökkel rendelkeznek, de sokkal nagyobb tömeget vonnak maguk köré s feladatuk az, hogy a gazdasági haladás terén célszerűnek bizonyult dolgokat aprópénzre felváltva a nép legszélesebb rétegeiben terjesszék s ezzel elérték azt, hogy daczára annak, miszerint a szülő megfigyelései szerint a német paraszt nem annyira intelligens, mint a magyar, aminek megvan a magyarázata az ő természetes nehézségében, továbbá abban, hogy társadalmi műveltsége nincs azon a fokon, mint nálunk, mégis az tapasztaljuk, hogy a német paraszt gazdasági szakismerete sokkal magasabb fokon áll s gazdaságának minden ágában sokkal tervszerűbben működik.

Németországban tehát ezen külön szabad

társadalmi szervezkedésnek megvan a maga természetes létjogosultsága és célszerűsége. Ezen szoros gazdasági egyesületi formák mellett léteznek azután a szövetkezeti formák számai, külön baromútenyésztési, állattenyésztési, szarvasmarha, sertés, nyulatenyésztési egyletek és szövetkezetek s ezek mind szabad társadalmi szervezetek, amelyek azért prosperálnak, mert önként, magából a gazdatársadalomból alakulnak lelkes emberek buzditása folytán s támogatójuk a gazdasági kamara, amely rendelkezésükre bocsátja a szakértőt, az anyagi eszközöket. Ilyképpen érik el Németországban azt a bámulatos fejlődést és eredményeket, melyeket mi irigykedve nézünk. Ugyancsak szabad társuláson alapszik a hatalmas Bund der Landwirte, amely több mint 300,000 tagot számlál s rengeteg sok gyűlésével, nagy anyagi erejével képes a legkiválóbb erőket akquirálni; e Bund annyira áthatja a társadalmat, oly óriási befolyást gyakorol a parlamentre, kormányra és társadalmi körökre, hogy bár Németországban nem a gazdatársadalom képviseli a többséget, mert kisebbségben van a kereskedelmi és ipari termeléssel szemben, mégis azt lehet mondani, hogy évtizedek óta a gazdatársadalom teljesen dominálja a helyzetet, anélkül, hogy külön agrárpártja volna, mert minden pártot befolyásol. A németországi rendszert és szervezeteket vajjon meghonosítsuk-e a mi sajátos viszonyaink között, ezzel számolnunk kell, de igen sok vonás van ebben, amely nálunk is ilyféle szervezkedést célszerűvé tesz, éppen azért javasolja szülő, hogy fogadja el a szakosztály az előadói javaslatot, amelyhez szülő hozzájárul.

Mezey Gyula: Kijelenti, hogy az előadói javaslat első pontját elfogadja, amikor ezt teszi, két igen fontos indok vezet őt. Egyik indok a sürgősség kérdése. A mezőgazdasági érdekképviselet megalkotása ma már nagyon égető kérdés. A másik indok a magyar nemzeti szempont: ez bennünket egyenesen utal arra, hogy a kerületi mezőgazdasági kamarai rendszer mellett foglaljunk állást. Szülő is oly gazdasági együletet képvisel, amely amellett az álláspont mellett nyilatkozik meg, hogy a cél érdekében legheylesebb volna a megyei kamarai rendszer, de mikor nemzeti politikai szempontból tárgyaljuk e kérdést, akkor arra a konklúzióra kell jutnunk, hogy minden megyében nem alkothatunk kamarát, mert sok nemzetiségi vármegyében a kamarát magát is a nemzetiségi agitáció központjává tennék.

Előadó azt mondja, hogy a kerületi rendszer azért kell, mert nagyobb eredményeket ér el a gazdatársadalom, hogyha nagyobb tömegekben tömörül. Ezt az argumentumot el kell fogadni akkor, hogyha a számszerűséget tekintjük, mert kétségtelen, hogy öt vármegyéből nagyobb tömeg tömörül, mint egyből, tehát a kamarai illeték is több lesz és az államsegély is. Ez az argumentum akkor állja meg helyét, hogyha a kamarát öncézlnak tekintjük, de a kamara nem öncéz, hanem csak eszköz azon körzetben a mezőgazdasági fejlődés biztosítására, amelyben működik. Tehát ama kérdésre, hogy az az összeg, amit a kamara kap, mikor használtatik fel előnyösebben: akkor-e, hogyha a kamara nagyobb vagy kisebb körzetben működik, lehetetlen megcáfolnunk azt az állítást, hogy ugyanazt az

MASSEY-HARRIS KÉVEKÖTŐK

a létező legjobbak.

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., KÜLSŐ VÁCZI-UT 80.

összeget, ugyanazt az anyagi erőt sokkal célszerűbben lehet felhasználni, hogyha az intézmény kisebb körzetben működik. Előadó azért foglalt állást a nagykamara mellett, mert a porosz kamarák analóg helyzetét tartotta szem előtt. Előadó felfogását a szülő nem oszthatja, mert a porosz kamaráknál sem az volt az irányadó cél, hogy minél nagyobb területekre legyenek a kamarák osztva, ha a történeti politikai beosztás vétetett figyelembe. Erre vonatkozólag felolvas Wittich dr.-nak munkájából egy részletet. Hogyha ezt a porosz kamarai rendszert a mi viszonyainkra alkalmazzuk, akkor vármegyénként kellene a mezőgazdasági kamarákat szervezni s ezt igazolja előadó táblázata is, melyből kitűnik, hogy a porosz kamarák a politikai beosztás szerint vannak alakítva. Amennyiben minden vármegyében külön kamara alakítatnék, nálunk a hohenzollerni kamaránál csak az esztergomi és turóczi megyei lenne kisebb, amiből következik, hogy e tekintetben az analógia nem helyes. Szólónak az a meggyőződése, hogy kisebb körzetben működve sokkal nagyobb eredményt lehet elérni. Abban igaz van az előadónak, hogy nagyobb területen egészségesebb működést lehet kifejezni. Mindamellett Poroszországban is újabb az a vélemény, hogy minél több kamara legyen. Előadó felhozta azt is, hogy kevés az alkalmas ember, aki a kamarák vezetésére vállalkozik, amely aggodalma némileg alapos.

Midőn tehát szóló az első pontra vonatkozó előadói javaslatot elfogadja, azzal egészítene ki, hogy providálni kell arra, miszerint alkalom nyújtassék a jövőben új kamarai kerületek alakítására s a törvényben történjék intézkedés arra nézve, hogy a jövőben a kamarai kerületek szaporíthatók legyenek.

Poszók Nándor: A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület képviselőjében szólal fel s bejelenti, hogy egyesülete határozott állást foglalt a megyei rendszer mellett. A gazdasági egyesületeknél két hiányt kell pótolnunk akkor, ha a kamarák szervezésébe belemegyünk, t. i. a pénz és hatáskör hiányát, hogyha mindez pótolva lesz, meg lehet csinálni a szervezetet anélkül, hogy az az államnak magának nagyobb áldozatába kerülne.

Az előadói javaslat első pontjához a következő módosítást terjeszti be:

„Egy-egy kamarai kerület lehetőleg egy, de a szükséghez képest több törvényhatóság területére kiterjedőleg szerveztessék és a már meglévő vármegyei gazdasági egyesületekből építessék ki azáltal, hogy azoknak hatáskör és önmegadózatási rendszerrel anyagi eszközök adassanak. A székhelyre nézve azonban ne a törvényhatóság székhelye, hanem a természetes központság legyen irányadó.”

Az előadó által kontemplált beosztásra nézve kifogásolja, hogy Szatmár vármegye a nagyváradi kamarához csatoltatott, a természetes viszonyoknak megfelelőleg Szatmármegye inkább Ugocea, vagy Bereg vármegyével kapcsolandó össze. Szóló azon nézeten van, hogy 40 kamara alakítható.

De Pottre Brunó: A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület azt az álláspontot foglalta el, hogy a kamarák nem megyénként, hanem minél nagyobb körzetben legyenek beosztva. Szóló elfogadja az előadói javaslatot s teljesen azonosítja magát a nagyváradi országos gazdasági határozataival. Bartal Béla kívánatosnak jelezte azt, hogy a kamarai tevékenységgel felruházott gazdasági egyesületekre a megyei

hatóságok minél nagyobb befolyást gyakorolhassanak (Bartal Béla: Éppen megfordítva!), amennyiben ez a nézete Bartalnak is, akkor közelebb kell állani a kerületi rendszerhez, mint a megyei rendszerhez. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület és más egyesületek is számos példával tudnának élni, amelyekből kitűnik, hogy nem is régen a gazdasági egyesületek tisztán gazdasági vonatkozású kérdéseinek tárgyalását is a megyei hatóságok határozottan a napi politika szempontjából vették megítélés alá és sokszor iparkodtak ezen politikájukat érvényre juttatni a gazdasági egyesületek állásfoglalásában. Ez nemcsak Temesvármegyében, de másutt is előfordult s elő fog fordulni a jövőben is, hogyha a főispáni hatalom kiterjeszkedése újból előáll s ezt ellensúlyozni legjobban úgy lehet, hogyha nem egy, hanem több vármegyéből alakítatnak a kamarák, amelyek ekként gazdasági kérdésekben döntő befolyást gyakorolhatnának az egyes vármegyékre is.

Az előadói javaslatnak a kamarák beosztására vonatkozó szervezetéhez szól még s e tekintetben közelebb van Bartal álláspontjához. A szülő gazdasági egyesülete ugyanis egy délvidéki kamarát kontemplált. Torontál, Temes és Krassó megyék területére vonatkozó működéssel, kéri tehát, hogy lehetőleg ne megyei rendszer, hanem inkább nagyobb kerületi rendszer alapján létesíttessék az érdekképviseleti intézmény.

Rubinek Gyula előadó: A mai tanácskozás a legkésebben szóló bizonyítéka annak, hogy kötelező társulás alapján csináljunk egy állandó testületet, ahol állandóan ugyanazon egyének működnek, akik a tárgyalást igénylő ügyek előzményeit ismerik s akik, hogyha egy kérdésben már álláspontot foglaltak, nem fognak a következő ülésen azon változtatni. A mostani gazdasági egyesületi élet mást mutat. Egyik tanácskozáson ugyanis 15 megjelent tag elfoglal egy álláspontot, egy év múlva másik 15 tag jelen meg az ülésen és ugyanazon kérdésben homlokegyenest ellenkező álláspontot foglal el, úgy hogy egységes gazdaközvélemény tulajdonképpen soha ki nem alakulhat, mert nincsenek irányadó erős központok, nincsenek szaklapjai, nincs sajtó, amely a közvéleményt ébren tartaná. Az „OMGE.”-nak van szaklapja, amely 6000 példányban jelen meg és a tagoknak tagdíj fejében ingyen küldetik. Ez a 6000 gazda tudja, de két millió gazda kevésbé tudja, hogy micsoda nagy horderejű kérdésekről tanácskozik ez az országos szervezet. A kamaráknak a feladata lesz, hogy a nagy tömegeket becsatolja ezen nagy mozgalomba és szerves kapcsolatba hozza a gazdatársadalom százazreit, millióit.

Midőn a nagyobb kerületi rendszer mellett foglalok állást, nem a német példa lebeg előttem, mert elismerem, hogy a politikai beosztáshoz való alkalmazkodás a legtökéletesebb és legideálisabb. Nem tagadom, hogyha nem volna oly szerencsétlen politikai beosztásunk, hogy 63 vármegyénk van, holott elég volna 30-40; ha csak ennyi megyénk volna és ha megvolna az illető vármegyék mezőgazdájának a kellő anyagi erejük, ez esetben lehetséges volna a megyei rendszerre alapítani a kamarát. Engem az vezérelt a nagyobb kerületek megalkotásánál, hogy erős anyagi és szellemi központok alakuljanak, de 63 szellemi központ fenntartásához Magyarország igen szegény. Igaz, hogy Németországban vannak kisebb kamarák, így Hessen-Nassauban már két kamara is van,

tehát nem szorosan alkalmazkodnak a politikai beosztáshoz, de eleinte alkalmazkodtak azért, mert megvoltak a kellő szervek a működéshez. Amely megyében ma nincs gazdasági egyesület, a kamara feladata lesz, hogy azt megalapítsa, mert az a megye gazdaközönségének társadalmi képviselője, tehát azt meg kell alkotnunk.

Ugy veszem észre különben, hogy a tanácskozás során az alapkérdésekben nem vagyunk tisztában, mert azt mondjuk, hogy a gazdasági egyesületek legyenek önmegadózatással felruházva. Ez alapjában téves felfogás, mert a törvényhozás nem fog egy szabadtársulás alapján álló intézménynek önmegadózatási jogot adni. Mert hogy jutok én ahhoz, aki nem vagyok tagja valamely gazdasági egyesületnek, hogy ez engem képviseljen? (Egy hang: belép tagul.) Engedelmet kérek, nem lépek be, hanem alakítok egy másik egyesületet. Ez a legnagyobb torzalkodásra vezet. Itt azonban egy hivatalos, a törvényhozás által jóváhagyott testületről van szó, amely választás útján alakulhat meg, ez tehát egy nagy elvi különbség, hogyha ezen is megakadunk, akkor nem beszélhetünk tovább mezőgazdasági érdekképviseletről.

Egyes gazdasági egyesületek félnek a mezőgazdasági kamarától, ellenben a nagyobb gazdasági egyesületek (pl. itt van a Temesvármegyei Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete) nem félnek az új intézménytől, sőt azt szükségesnek tartják. Eppen azok az egyetemek látják majd hasznát a mezőgazdasági kamarának, amelyek ma gyengék s ha a kamarától támogatást, lapot kapnak, egyszóval ellenszolgálmányban részesülnek, be fogják látni, hogy reájuk előnyös az új intézmény.

Megindokolja ezután, hogy miért foglal állást a kerületi kamarák mellett. Vannak ugyanis bizonyos intézmények, amelyekhez nagy anyagi eszközök kellene, amelyeket egy vármegyei gazdasági egyesület fenn nem tarthat, így a vegyvizsgáló, gépkísérleti állomások stb. A mezőgazdasági kamaráknak elsősorban az lesz a feladatuk, hogy a mezőgazdasági kultúrát fejlesszék s nem elégségesek azok az intézmények, amelyek itt a központban, elég szegényesen, már eddig is megvannak; ezeket az intézményeket a kamarák popiarizálni fogják, mert a gazdaközönség nagy részének ma még fogalma sincs arról, hogy példári a hamisítások ellen hogyan védekezzenek, erről a krajczáros újságban nem olvashatna semmit se, hanem megfelelő szaklap útján szerezhetnek majd tudomást, amely ingyen bocsátatik rendelkezésükre.

Az az ellenvetés is elhangzott, hogy különböző vidékek különböző viszonyai kerülnek egy kamarában elbírálás alá. Ez az ellenvetés sem állhat fenn, hiszen a kamarában a különböző vidékek emberei is ott fognak ülni, akik hivatottak lesznek a különböző vidékek viszonyait megfelelőleg képviselni és a különbözőeket kiegyenlíteni. Tessék egy felvidéki vármegyét megnézni, például Hont-, Bars- vagy Nógrádvármegyét, nem a legellentétebb vidékek vannak-e ott egy-egy megyén belül is, s hogyha egy törvényhatóság útján alkotatik meg a kamarai érdekképviselet, akkor ismét előállhat ugyanaz az ellenvetés. Hogyha tehát több vármegye egyesül az egész vidéket érdeklő gazdasági célok megvalósításánál, sokkal könnyebben érvényesül a gazdaközönség ezen óhaja, hogyha egy kamarában vannak egyesítve, mint külön-külön. De ha felfelé tekintünk,

HEUCKE A. Hausneindorfi gőzeke-gyár
kitűnő rendszert **gőzeke-készleteit**

szállítja a magyarországi vezérképviselet:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

hogya valamely országos kérdésben állásfoglalásról van szó, vajjon nem jelentősebb-e, hogyha 10—15 vármegye érdekképviselete foglal el egyöntetű álláspontot bizonyos kérdésekben, mint hogyha 10—15 külön-külön foglalna állást.

Készséggel járul ahhoz is, hogy az egész ország területén 7 kamara legyen, mert a fődolog, hogy a kamarának sulya legyen s ez annál nagyobb lesz, minél nagyobb a kamara. Csak példának hozza fel, hogy vajjon micsoda sulya lenne országos kérdésben a kis Esztergom vármegye kamarájának.

Azon módosításhoz, amelyet Mezey Gyula nyújtott be, hogy t. i. később szükség szerint újabb kamarai kerületek alakulhassanak, előadó hozzájárul, de ismételt hangsulyozza, hogy a kamarák beosztásánál főként a nemzetiségi szempont, a megfelelő anyagi erő nyújtása és az a szempont döntő, hogy a létesítendő mezőgazdasági kamarák megfelelő erkölcsi és anyagi sulyal rendelkezzenek úgy felfelé, mint lefelé. Ha a többség e tekintetben a keretek tágitását óhajtja, annak a nézetnek előadó készséggel alárendeli magát.

Dessueffy Aurél gróf elnök elsőben Ugron Zoltán azon indítványát bocsájta szavazásra, hogy a kamarák megyei rendszer szerint alapíttassanak meg s hogy egy központi kamara szerveztessék, amely később a felmerülő szükség szerint több részre oszolhasson.

Ugron Zoltán indítványát a többség nem fogadja el.

Bartal Béla az előadói javaslat első pontjának azt a részét, amely azt mondja, hogy egy-egy kamarai kerület a szükséghez képest egy vagy több vármegye területére kiterjedő hatáskörrel létesíttessék, Mezey Gyula azon indítványának hozzáttételével kéri elfogadni, hogy a törvényben foglaltassék intézkedés arra nézve, hogy a jövőben a felmerülő szükséghez képest a kamarai kerületek szaporíthatók legyenek, a kamarák számát pedig kihagyni kéri.

Elnök ily értelemben szavazás alá bocsájtván a kérdést, a többség Bartal és Mezey egyesített indítványának hozzáttételével fogadja el az előadói javaslat első pontját azzal, hogy az alakítandó kamarai kerületek száma elhagyassék.

Előadó felolvassa ezután a második kérdőpontra adandó választ, amelyet a szakosztály Bartal Béla és Mezey Gyula stílusos módosításával fogadott el.

A 3-ik kérdőpontra adandó választ a szakosztály elfogadta.

Hosszabb vita folyt a 4-ik pontnál, melynél De Pottere Bruno kívánatosnak tartja, hogy a törvény a kamarák fenntartásához való hozzájárulás minimumát is megállapítsa. Ugron Zoltán, Bartal Béla és előadó ismételt felszólalása után a kamarai illetéket a szakosztály akként javasolja megállapítani, hogy annak maximuma a kataszteri tiszta jövedelemnek 1⁰/₁₀-a, minimuma a kat. tiszta jövedelemnek 1⁴/₁₀-a legyen.

A javaslat 5-ik pontját a többség az előadó javaslata alapján fogadja el, mellőzve a Tolna vármegyei Gazdasági Egyesületnek Bartal Béla által előterjesztett indítványát, de kiegészítve az illetékfizetésre kötelezettek a mezőgazdasági ipart üzőkkel.

A javaslat 6., 7., 8., 9-ik pontjait a szakosztály elfogadta s mellőzte De Pottere Brunónak a közvetett választásra vonatkozó javaslatát, ugyszintén Mendl Jeromosnak indítványát, mely utóbbi a kamarák képviseletét kívánja a képviselőházban vagy a főrendiházban.

A 11-ik pontnál Rubinek Gyula előadó javasolja, hogy az orsz. közp. kamara a kerületi mezőgazdasági kamarák kiküldöttjeiből alakíttassék és annak működésében az országos jellegű gazdatársadalmi testületek és szövetkezetek, különösen pedig az OMGE. feltétlenül részt vehessen szavazati joggal bíró kiküldöttük után.

Mezey Gyula a 11-ik pont módosítását kéri olyformán, hogy oly vármegyékre, amelyekben gazdasági egyesület van megfelelő szervezettel, e gazdasági egyesület volna megbízandó

a törvényhatósági mezőgazdasági bizottság teendőivel, ahol pedig nincsen, ott a kerületi kamarának az illető megyebeli csoportja, mint egy külön osztály ruháztatnék fel a vármegye területére vonatkozólag bizonyos önállósággal és bizatnék meg a megyei mezőgazdasági bizottság feladatainak végzésével.

A pontot a szakosztály Rubinek Gyula előadó szövegezésében fogadta el.

Ugyszintén hozzájárult a szakosztály az előadói javaslat 12-ik pontjához is.

A szakosztály elhatározza, hogy az előadói javaslat és jelen vita anyaga az összes gazdasági egyesületeknek megküldessék s a kérdés elsőben a pécsi országos gazdakongresszus elé, majd az őszi szövetségi nagygyűlés elé fogterjesztetni állásfoglalás végett.

Mezey Gyula indítványára a szakosztály az elnök ur ő nagyméltóságának a tanácskozás vezetéseért és az előadónak az előadói javaslat kidolgozásáért köszönetét fejezi ki.

A szakosztály által elfogadott javaslat a következő:

ad 1. Egy-egy kamarai kerület a szükséghez képest egy vagy több törvényhatóság területére kiterjedő hatáskörrel alakíttassék, úgy azonban, hogy a törvény módot nyújtson a későbbi időre újabb kamarai kerületek alakíthatására, illetve kihatására.

ad 2. A mezőgazdasági kamarák elsőben mint véleményező, javaslattevő, kezdeményező és ellenőrző testületek szerepeljenek. Szükséges azonban, hogy bizonyos ügykörben hatósági joggal is felruháztassanak. Ezen teendők megállapítása azonban nem a mezőgazdasági kamarákról szóló törvény keretébe tartozik, hanem az egyes, a mezőgazdaságot érintő törvények keretében körvonalazandók, elsőben a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvényben. A mezőgazdasági kamarák azonban a hatósági teendőkkel kapcsolatos kiadásoknak az állam részéről való biztosítása nélkül hatósági teendőkkel fel nem ruházhatók.

Részletezésében a mezőgazdasági kamarák szerepét és hatáskörét az alábbiakban körvonalazzuk s illetve azok a következő működést fejtik ki:

a) a kerületek mező- és erdőgazdasági viszonyait állandóan figyelemmel kísérik s a mutatók szükségéhez képest törvényhozási, kormányzati, törvényhatósági intézkedést kezdeményeznek, illetve létező törvények és rendeletek végrehajtását sürgetik és ellenőrzik s amennyiben törvény, vagy törvényes rendelet által hatósági jogkörrel ruháztatnának fel, megbízatásuk körében eljárnak;

b) a területükön működő gazdasági egyletek, gazdakörök és mezőgazdasági munkáskörök és szakszervezetek alapszabályszerű működése feletti ellenőrzést gyakorolnak azokat nyilvántartják;

c) a gazdatársadalomnak testületi és szövetkezeti szervezkedését elősegítik, felügyelik és irányítják, gazdasági egyesületekkel és gazdakörökkel, szövetkezetekkel a szükséghez képest szerves összeköttetésbe lépnek, azokat bizonyos feladatokkal ideiglenesen vagy állandóan megbízhatják s általában ilyenmü egyleteket és szövetkezeteket feladatuk teljesítésében támogatják;

d) a mezőgazdasági szakértelem fejlesztése céljából kísérleti telepeket, állomásokat, mintagazdaságokat tartanak fenn, állandó vagy időleges tanfolyamokat, előadásokat, kiállításokat, tanulmányutakat rendeznek, szaklapot és szakkönyveket adnak ki, vándortanítókat alkalmaznak;

e) a kormány, törvényhatóságok és bíróságok megkereséseire válaszolnak és szakvéleményrel szolgálnak;

f) a mezőgazdasági termelés belterjessége érdekében közreműködnek a hitelviszonyok javításánál, szervezik a gazdasági szükségleti cikkek és tényezőszállatok közös beszerzését, öntöző, vízlecsapoló, talajjavító és halászati társulatok, termelőszövetkezetek létesítését, üzem-

terveket dolgoznak ki, általában a termelőnek megkeresésre a gazdálkodás terén mindenmü szaktanácscesal szolgálnak;

g) a termények értékesítése tekintetében a szükséghez képest vásárokat és aukciókat rendeznek, terménytőzsdek, vásárok, különösen állatvásárok és aukciók igazgatásában részt vesznek s az árjegyzésre befolyást gyakorolnak;

h) a mutatókhoz szükséghez képest gazda és gazda, gazda és gazdatiszt, vagy gazda és kereskedő között felmerült vitás ügyek elintézésére gazdabíróságokat alkotnak;

i) kerületek tenyésztéséről törzskönyvet vezetnek;

j) a helyi mezőgazdasági vonatkozású szokásokat nyilvántartják s ezekről kívánatra hivatalos bizonyítványokat állítanak ki;

k) a kerületekben működő összes okleveles gazdatiszteket nyilvántartják;

l) mezőgazdasági statisztikai adatok beszerzésénél közreműködnek;

m) a munkásközvetítést szervezik;

n) működésükről, tapasztalataikról, a gazdatársadalom körében felmerült panaszok és kívánalmakról, kerületük mezőgazdasági és társadalmi viszonyairól évi jelentést készítenek, melyet a földmivélsügyi miniszterhez, az országos mezőgazdasági kamarához és kerületek törvényhatóságaihoz beterjesztenek.

ad 3. A mezőgazdasági kamarák a területükön működő egyesületekkel és gazdakörökkel szerves kapcsolatba hozandók olyképp, hogy a mezőgazdasági kamara égisze alatt a kerületi gazdatársadalmi testületek egy szövetséget alkotssanak, amely a kamara szakosztályainak működésében legalább tanácskozási joggal részt vesz. A kamara kerülete gazdatársadalmi testületeit működésükben minden irányban támogatni legyen köteles, különösen pedig tagjaiknak ingyen szaklapot bocsásson rendelkezésükre, ezzel szemben azonban a kamara működésük feletti ellenőrzést gyakoroljon, amely gazdatársadalmi szervezet ezen ellenőrzést nem vállalja, a kamara által nyújtott előnyökben sem részesedhet.

ad 4. A kamarai illetékek fizetésére kötelezettek földbirtokminimumát első ízben a végrehajtási rendelet, később pedig a megalakult kamara maga határozhassa meg. Irányadó legyen e minimum meghatározásánál, hogy a földbirtok legalább akkora legyen, hogy egy család fenntartását biztosítsa. A földbirtoknál a kamarai illeték alapja a kataszteri tiszta jövedelem legyen. A kamarai illeték százalékos maximumát a törvény 1⁰/₁₀-ban, minimumát 1⁴/₁₀-ban állapítsa meg, amely kereten belül az egyes kamarák a fizetendő százalék megállapítása tekintetében szabadon határoznak.

ad 5. A kamarai illeték fizetésére ne csak a földbirtokosok, hanem bérlők, mezőgazdasági ipart üzők, gazdatisztok, erdészek, állatorvosok, szakírók, tanárok, egyesületi és szövetkezeti alkalmazottak is köteleztessenek jövedelmi és személyes kereseti adójuk egy százaléka erejéig.

ad 6. A kamarai tagok választása választási kerületenként történjék. Egy-egy választókerület a törvényhatósági joggal felruházott város, a rendezett tanácsú város és a közigazgatási járás. A választás községenkénti és közvetlen legyen s választói joggal csak az bírjon, aki kamarai illetéket fizet. A földbirtokkal bíróknál a választói jog alapja a kataszteri tiszta jövedelem legyen s a gyakorolható szavazatok számának a megállapítása ennek arányában felfelé való korlátozással történjék. Azok, akik nem a földbirtok-tulajdon alapján választók, csak egy-egy szavazatot gyakorolhatnak.

ad 7. Azok, akik kamarai illetéket nem fizetnek, sem aktív, sem passzív választói joggal nem bírhatnak, kivéve, ha a mezőgazdasági kamara kiváló érdemeik jutalmául passzív választói joggal felruházta őket.

ad 8. A passzív választói jog nagyobb kataszteri tiszta jövedelemhez, vagy haszonbérlet-hez köttessék, amelynek minimumát minden kamara, esetleg törvényhatóságként vagy választókerületenként autonóm joggal határoz-

hassa meg. Azok, akik nem a földbirtok után fizetnek adót, a haszonbérloket kivéve, valamennyien passzív választói joggal is birjanak, ha a köztéren már legalább 10 éven át működtek.

ad. 9. és 10. A kamarai tagok száma legfeljebb 120 legyen. Hogy egy-egy választókerület hány kamarai tagot választhat, azt első ízben a földmivelésügyi miniszter, később a kamara szabad mérlegelés alapján határozhatja meg, a törvény által megállapítandó korlátokon belül, mely szerint egy-egy törvényhatósági joggal felruházott város legfeljebb 6, egy-egy rendezett tanácsú város legfeljebb 2, egy közigazgatási járás legfeljebb 5 kamarai tagot választhat.

ad 11. A kerületi mezőgazdasági kamarák egy országos kamarában egyesítendők, melynek tagjait a kerületi kamarák egyenlő arányban választják. Az országos kamara működésében országos jellegű gazdátársadalmi testületek és szövetkezetek, de különösen az OMGE. feltétlenül szavazó tagokkal részt vehessen. A kamarák keretében még kisebb körzetekre kiterjedő járási kamarák alkotását azonban feleslegesnek, sőt károsnak tartjuk.

A mezőgazdasági kamaráknak helyi szervei a gazdasági egyesületek és gazdakörök legyenek s ahol ilyen még nincs, annak létesítésére törekedjenek. A mezőgazdasági adminisztrációnak a törvényhatóságokkal kapcsolatban való ellátására a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény módosításával, járási és megyei s illetve városi törvényhatósági mezőgazdasági bizottságok alakításával, járási és megyei s illetve törvényhatósági város által választott kamarai tagok részvevésével. Ezen közigazgatási szervek feladata az első- és másodfokú közigazgatási hatóságokat a mezőgazdaságot érintő törvények és rendeletek végrehajtásában szaktanácsukkal támogatni. Amennyiben valamely törvényhatósági gazdasági egyesület a mezőgazdasági bizottsági teendőket elvállalni óhajja s ezeknek megfelelni képes, úgy ezek reá ruházandók.

ad 12. A mezőgazdasági kamarák az egész ország területén egyidőben léptetessenek életbe.

A gabonatermesztés jelentősége.

A most lezajlott bécsi VIII. nemzetközi gazdakongresszuson a sok, többé-kevésbé érdekes, többé-kevésbé nemzetközi vonatkozású téma között volt nem egy, amely a magyar gazdákat igen érdekelte és amelynek tárgyalásánál a kongresszus magyar résztvevői ugyancsak kivették részüket. De a magyar kongresszisták kevés érdeklődést tanúsítottak mégis egy tárgy iránt, amely pedig ugyancsak közel érinti a magyar mezőgazdaságot. Ez a tárgy a közép-európai gabonatermesztés fontossága volt és május 24-én került vita alá a II/A. és III/A. szakosztályokban.

A tárgy előadója Schindler Ferencz, a brünni technikai főiskola rendes professzora és Hoffmeister Károly dr. a bécsi mezőgazdasági főiskola magántanára volt. Mindkét előadó érdekes és alapos előadást tartott, amelyet a szakosztály tetszéssel fogadott és mégis indokoltnak

tartottam azt, hogy állást foglaljak ott következtetések ellen, amelyeket a három közép-európai ország, Magyarország, Ausztria és Németország közül Magyarországot illetőleg tartottam a legkevésbé helytállóknak.

Bizonyára háládatlan földadat lett volna 20 és 21 koronás buzaárak mellett azoknak a statisztikai adatoknak hadszlopait fölvonlatolni, amelyek a buza és általában a gabona az utolsó évtizedek alatt való árhanyatlását bizonyíthatják volna. De meg nem félemlerve a mai magas gabonaáraktól, amelyek nem létező gabona árai és vissza nem riadva a makacsul ragyogó nap és kegyetlenül kiszáradt föld között álló növényzet hirtelen felszökött becsétől: szembehelyezkedtem azokkal a fejtegetésekkel és azokkal a következtetésekkel, amelyek mindkét referátumban a gabonatermesztés mai arányainak föntartása mellett kardoskodtak.

Már magát a Schindler professzor statisztikai alaptételét sem lehetett helyesnek elfogadni. Azt bizonyította ő, hogy Közép-európa országában a gabonatermesztés terjedelme az utóbbi évtizedekben mit sem csökkent és Németországra nézve a gabonaterületnek 273,000 hektáros, Ausztriára nézve 50,000 hektáros emelkedését mutatta ki, Magyarországra nézve pedig 263,000 hektárra becsülte azt. Ebből azt a következtetést vonta Schindler, hogy „ugy Ausztriában, mint Németországban is a gabonatermesztés terjedelmének megtartására törekcsenek és azt meg is tartották a legújabb időkig is, dacára a kedvezőtlen értékesítési viszonyoknak“. Azt hiszem, helyes nyomon jártam, mikor ezekhez az így pusztán odaállított adatokhoz azt a megjegyzést fűztem, hogy nem láthatunk tisztán a kérdésben, ha differenciálattalanul foglalkozunk a „gabona“ gyűjtőnévvel, amely alatt pedig 5 terményt értenek: a buzát, rozst, zabot, árpat és tengerit. Mert ha ezeknek a terményeknek rendeltetését nézzük, akkor azt látjuk, hogy azok közül a buza és a rozs emberi táplálékul szolgál, az árpa kisebbik része és a zab állati takarmányul, az árpa túlnyomó nagy része pedig sörfőzésre. Ha így, rendeltetés szerint disztíngválnunk már most, akkor lényegesen más eredményre jutunk, mint Schindler tanár, mert a rozs + buzaterület a figyelt időszakban Németországban közel 150,000 hektárral, Ausztriában 33,000 hektárral csökkent és csak Magyarországon nőtt 470,000 hektárral, míg Németországban és Ausztriában azoknak a terményeknek termőterülete nőtt meg erősebben, amelyeket a magyar statisztika — igen helyesen — a kenyérterményektől külön mutat ki. Ebben a körülményben a gazdasági és társadalmi élet újabbkori fejlődésének hatását kell látnunk. Mert más igényekkel lép a mezőgazdasági termelés elé az indusztriálózódott, vagy indusztriálózódó ország lakossága a maga nagyobb helyeken, városokban összeverődött sok munkásával, iparosával, kereskedőjével, hivatalnokával, mint egy agrárország túlnyomóan falusi lakossága. Magyarországon és — a szakosztály helyeslésével állíthatom — más országokban is a falusi parasztság táplálkozásának főzikke a kenyér, a városi lakosságé inkább a hus, tej, zsir, főzelék, gyümölcs, stb.

Azt hiszem, ezt az állítást a statisztikával is

lehet bizonyítani. A lakosság egy fejére esett Németországban az 1894—98. években 151, az 1899—1904. években 146 kilogramm rozs. Franciaországban a buzaafogyasztás fejenként 1878—87-ben 213 kg., 1888—1897-ben 208 kg. volt. Nagybritanniában a fejenkénti buzaafogyasztás 1878—87-ben 176 kg., 1888—97-ben 169 kg. volt. Vagyis a kenyértermények fejenkénti fogyasztása ezekben az országokban kétségtelesen megállapíthatóan fogyott. Ezzel szemben a husfogyasztás Szászországban 1880-tól 1900-ig fejenkénti 29 kg.-ról 43 kg.-ra emelkedett, egész Németországra nézve pedig 48 kg.-ra becsültek; Angliában Rew adatai szerint ugyanezen időszakban a husfogyasztás 48 kilogrammról 55 kilogrammra nőtt meg. Ezt mutatja a statisztika az iparállamokra nézve. Távolról sem jelenti ez azt, hogy egy ország egész kenyér-gabonafogyasztása csökken, mert hiszen a mennyiség növekedése adva van a lakosság szaporodásával; de bizonyítja talán azt, hogy a kenyér-fogyasztás intenzitása csökken s az egyéb, emberi táplálkozásra alkalmas termények fogyasztásának intenzitása növekedik az ipar fejlődésével, a városok emelkedésével, azok lakosságának szaporodásával arányosan.

De ha ez így van és ha ebből következtetést akarunk levonni a mezőgazdasági termelés részére, amely elvégre mégis csak a viszonyokhoz, a kereslethez, a konjunkturához kell, hogy alkalmazkodjék, akkor — bármily kevéssé képzelhető is el és bármily kevéssé lenne is kívánatos a gabonatermesztés nagyarányú korlátozása — nem szabad minden további nélkül arra az álláspontra helyezkednünk, hogy a gabonatermőterület mai nagyságában föntartandó, „mert ellenkező esetben — mint Hoffmeister dr. mondta — a közép-európai államok gazdaságilag és politikailag romlásuknak mennének elébe.“ Talán elég lesz ezzel szemben rámutatni arra a fejlődésre, amely nemcsak Franciaország és Belgium *culture maraichère*-jében, nemcsak az északamerikai gyümölcs-termelő gazdaságok és *truck farms* folytonos terjedésében nyilvánul meg, hanem Dánia, Svédország és Irhón állati terményprodukcziójában is. A fejlődés törvényei szabják elő a mi tevékenységünket, a gazdák tevékenységét is, ezekkel a törvényekkel szembezállani nem szabad és nem lehet, mert ellenkező esetben csakugyan a romlásnak mennének elébe.

Mikor tehát egyfelől azt a különbséget kell figyelembe vennünk, amely az ipari és a mezőgazdasági állam fogyasztása, a városi és falusi lakosság életmódja között van, akkor valóban hiába akarnánk a földszal mellől megállítani, vagy pláne visszafordítani a mezőgazdasági haladás kerekét, hanem kell levonnunk az irányító elveket az egyesek tevékenysége és az állami gazdaságpolitika részére. Ne mondjuk tehát azt, hogy egy országban vagy éppen egész Közép-európában a gabonatermesztés mai terjedelmében föntartandó, hanem ellenkezőleg, igyekezzünk a mezőgazdaságot átalakítani, még pedig nemcsak országokként és a világpiac igényeinek megfelelően, hanem az egyes országokon belüli kívánalmakhoz, viszonyokhoz és lehetőségekhez képest is. Sohasem lehet helyes egy nemzetközi tanácskozáson olyan határozatot hozni, amely egy kaptafára akar huzni viszonyaira nézve egész különböző

Milyen takarmányrépamagot használjunk ?

LINHART GYÖRGEY tanár ur a m. kir. növényélet és kórtani állomás vezetője írja:

„Az impregnált répamag már hosszú idő óta jó hírnévnek örvend, főleg azért, hogy gyorsan és egyenletesen kel ki. A gyors kikelés következtében a fiatal répanövények gyorsabban és erőteljesebben fejlődnek. Ez oly elvitázhatatlan tény, a melyet letagadni nem lehet.“

Ezen tények világosan rámutatnak arra, hogy csakis **selektált répából származó impregnált répamagot vessünk!**

Annál is inkább, mert az összehasonlító kísérletek is beigazolták, hogy az **impregnált magból nyert répák sokkal tovább és jobban tartják magukat, mint a nem impregnált magból.**

KERPELY KÁLMÁN gazdasági akadémiai tanár ur szaval:

„Ugy tapasztaltam, hogy az impregnált mag gyorsabban fejlődik, erőteljesebben csirázik, korábban kel ki a földből, mint a nem impregnált mag.“

MAUTHNER ÖDÖN,
cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten.

országokat és hogy a viszonyok Középeurópa három államában a gabonatermesztést illetően is különbözők, hogy a mai gabonaterület főn- vagy főn nem tartásánál is különbözők az érdekeik, azt mutatja az is, hogy míg Németország szántóföldterületének a buza + rozsterület 30%-át, Ausztria szántóföldterületének 29.2%-át teszi ki, Magyarországon 37%-ot. Melyik gabonaterületarányra törekedjék tehát a „középeurópai” gazda? A német-osztrákra? Akkor nálunk ugyancsak nagy erővel kell a korlátozáshoz hozzáfogni. Vagy a magyarországra? Erre bizony a német, meg osztrák természetű édeskevény hajlandóságot mutatnak.

Kétségtelen, hogy a mezőgazdaság is a lehető legnagyobb jövedelem elérésére törekszik: de milyen különbözőképpen kell alakulnia a jövedelmességnek az olyan országokban, amelyeket Schindler és Hoffmeister összefoglaltak s amelyek közül például a buza átlagtermése Németországban 18.5, Ausztriában 12.5, Magyarországon 11.9 métermáza volt hektáronként és amelyekben a termelési költségek, a forgalmi, adózási és munkaviszonyok annyira különbözők.

Alig sikerülhetett a kongresszuson néhány perez alatt elfogadtatnom azt az álláspontot, amely ellenkező volt az előadók által képviselt és záróbeszédekkel is hosszasan védett állásponttal. A főt kifejtettek alapján azt kell azonban hinnem, hogy a kongresszusnak az a határozata, amely az előadónak megfelelt, írott malaszt marad csak, holott kiválóan szükséges lenne, hogy a nemzetközi gazdakongresszusok, mindenkor a megvalósulás feltételeivel bíró, az életben érvényesíthető határozatokat hozzanak.

Eber Ernő.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A hengerezésről.

A „Köztelek” 29. számában irt N. L. ur „A tavaszi boronálásról” mint időszerű kérdésről cikkében a hengert kétélű késnek tartja a gazdák kezében és — nagyon helyesen — óva inti őket annak használatától, sőt még hogy kárt ne tudjon a nem képzett gazda vele magának tenni, a lomtárba szeretné küldeni — nagyon helyesen.

Olvasva ezt, örültem, hogy akad gazda, ki ily merészen ítéli meg a hengert; csak az nem volt helyes, hogy nem indokolja meg kellőleg annak veszélyes voltát. E cikkre válaszol M. Gy. ur a 33. számban, lekicsinyítve N. L. ur cikkét, hibáztatva N. L. urat, hogy semmi újat nem mond, ő sem mond semmi újat. Bár én sem mondom semmi újat, — mert semmi sem új a nap alatt, — de mert ami nekem nem új, más előtt lehet új, legyen szabad nekem is a kérdéshez hozzászólani.

A hengert én is igen kétélű fegyvernek tartom a tapasztalatlan gazdák kezében, (N. L. ur is bizonyosan tapasztalatlan gazdának szánta cikkét, nagyon természetesen, hiszen tapasztalt gazdának ugys irhat bármít, ha nem helyesli, nem is követi a tanácsot), tehát azoknál én is lomtárba helyezném.

Hogy mennyi kárt tud egyetlen hengerezés tenni, elmondok egy esetet.

Kötött talajon gazdálkodom. Földem szomszédságában olyan kisbirtokot béreltem ki, melyet azelőtt mindig szegény parasztagdák béreltek, nem volt elég jószágjuk, nem trágyázhatták. E nagyon sovány földből egy táblát, melyben már azelőtt tengeri után kétszer volt buza vetve, 1902. vagy 1903. év őszen felszántottam pár cm-rel mélyebben, mint azelőtt szántva volt; szomszédom ugyanekkor jó trágyaerőben levő földjéből egy táblát, melyben trágyázott tengeri után csak egyszer volt buza, szinte felszántott. Tavasszal márczius elején egy napon vetettük be földünket árpával (az én árpám Hanna-árpa volt, az övé szinte két soros).

Téien havunk alig volt, a talaj olyan álla-

potban volt, hogy már annál jobbat kívánni sem lehetett (bár nagyon kötött a talaj, mégis olyan volt, mint a homok szokott lenni); én a vetőgép előtt nem tettem semmi munkát, gép után fogasoltattam. Szomszédom vetőgép előtt és utána is boronáltattott, végül egy simahengerezést csinált. Egy-két hétig az ő árpája szebb volt, de a tavasz is száraz lett, a nyár még szárazabb, úgy, hogy egész tenyészidő alatt egy jó esőnk sem volt...

Tessék M. Gy. urnak figyelni: nekem lett 9 és fél magos árpám, szomszédomnak 4 — mond — négy magos árpája (szemetje).

Mikor nekem a sovány földben kétszeri kalászos után tizedfél magom volt, szomszédomnak 12—14 magjának kellett volna lenni; (jó időjárás mellett nekem legfeljebb 11, neki 16—18 magjának kellett volna lenni). Nekem tehát 5 és egy fél mázsával termett több kat. holdanként s ezt én nagyrészen a hengerezésnek tulajdonítom. Mikor május végén jártam szomszédom árpájában, a bótomat sem voltam képes a földre beledugni; az én árpaföldem még akkor is olyan volt, mint a homok; az övé ki volt száradva; az enyém tenyérnyi mélységű porhanyós föld alatt még mindig nedves talaj volt.

E nagy hozamkülönbségből egy kis részt annak is tulajdonítok, hogy én 75 kgr.-ot, ő 100 kgr.-ot vetett 1600 □-ölbé, de a tulajdonképpeni különbség nem is 5.5 mm., hanem 8 mm., mert 400 kgr. árpát kapott, mikor 1200-at kellett volna kapnia.

Es mégse tegyük az ilyen gazdák elől lomtárba a hengert?

Aki egyszer ilyen kárt tesz magának a hengerral, az a hengerezés által egész életén keresztül sem tudja a kárt reparálni.

Azt tartom, hogy ősszel szántott földre, akár volt az bevetve ősszel, akár nem, hengert tavasszal sohasem engednék, ha bármennyire felszívta is a fagy a vetést. Kivéven répa-
vetéskor.

A felfagyott vetést se hengerezni, sem boronálni nem szabad. Az csak mese, hogy a buza tövére, gyökerére oda kell nyomni a földet. Sokan írják, hogy a téli fagyok kiemelték a buzátot s azt a hengerral vissza kell nyomni; azt ugyan ha szálanként kézzel próbálja, sem sikerül. A buza (vagy rozs) gyökere nem egy tenyérnyire van a földben, hanem egy arasznyira is benne van és inkább a tenyérnyi porhanyó réteg alatt levő talajból táplálkozik, mint a felső tenyérnyiből. Mi csak tartsuk meg azt a porhanyós állapotot, ha lehet és pedig olyan állapotban, amilyenben azt a tél fagyja hagyta, mert ha azt megbolygatjuk: az első záporosó könnyen megkérgeíti a talaj felületét.

Többször tavasszal olyan idő jár, — mint az idén is — hogy megkérgeződik a talaj felülete már április végén; ilyenkor feltétlenül fogasoltatok, hogy — ha elég esőnk nem lesz is — ki ne száradjon a talaj.

Ki felfagyott vetését meghengerezette, ha kísérletképpen hagyott hengerezetlen is, különbséget nem tapasztalt aratáskor, tehát hasznat abból nem látott. Ha elég eső jár: hátránya nem igen észlelhető a hengerezésnek; ha azonban szárazságra fordul az idő, az ilyen lehengerezett vetés hamarabb sárgul, szenved.

Sokan azzal tévesztik össze a henger befolyását, hogy a lehengerezett földben a vetés szebb, míg egy arasz magasságot el nem ért, de aztán bizony inkább lemarad mindig a csak boronált mellett.

Tavasszal nedvességfelszívódásra nincs szüksége a buzának, ugys van elég nedvesség a talajban, ellenben nyáron ritkán van elég s ha hengerezünk tavasszal, még kevesebb fog lenni.

Sokan tavasszal ráérnek s hengereznek oly számítással, hogy majd később vasboronálják meg a lehengerezett vetést, ami rendszeren elmarad, mert már vagy nem érnek rá, vagy május közepe körül, mikor már ráérnének, annyira előre van haladva fejlődésében a növény, hogy már nem mernek boronálni.

Különbö a tavaszi boronálással is sokszor teszünk kárt, mert az ilyen buza később érik és sokszor éppen ez szorul meg, míg ha 1—2 nappal előbb lett volna aratás: nem szorult volna meg.

A tavasszal szántott tengeriföldet vetés után mindig meghengereztettem. Itt káros sohasem lehet a henger, ha csak nem lágy földet szántott és vetett.

Kövé buzát sem jó hengerezni azért, hogy meg ne dőljön. Használni ritkán használnak, de ha száraz, sovány idő jár, bizonyosan ártani fog.

H. M. ur a „Köztelek” 35. számában hengerezéssel akarja eltüntetni a tengeri után vetett buzavetésről a tengeritövet.

Ezt is csak a papíron lehet megtenni, a valóságban tavaszi boronálás után felszedetjük gyerekek által, vagy nagyon sok szegény ember akad, ki letisztítja a vetésről tavasszal, ha a gazda hazaviteti neki. E tengeritő-leszedést meg is kell tenni, mert ettől se jól lekasználni, se jól felgereblyézni nem lehet a kalászos, csépléskor meg a kaparékból sokszor a szíjat is leléketi és csinál olyan port, hogy szíjjel sem lát az a szegény törekkaparó és rudasgyűrő.

Legtöbb gazda nem ott vét maga ellen sokat, hogy nem hengerez, nem boronál, vagy hogy nem helyesen alkalmazza e műveleteket, hanem a munkabeosztást nem tudja helyesen keresztülvinni. Legyen szabad erről is röviden megemlékeznem.

A gazdasági év tulajdonképpen a szénakaszálással kezdődik. Ekkor még nem szorítja a gazdát semmi más munka, kaszálatat mikor jól esik neki; de utána jó a bükkönykaszálás, ezzel már legtöbb gazda késik; pedig aki ezzel elkésik, egész évben el lesz késve. Az Alföldön, de különösen Hajdu vármegyében a legtöbb gazda vet buzát buza után, vagy ha nem buza után, de kalászos után: „tarlóba”, amit mozdani szokták. Aki bükkönyét későn kaszálatja, nem tudja földjét kiszántani takarás megkezdéséig, már pedig annak okvetlen ki kell akkorra szántva lenni, mert ha az eke nem megy az aratók nyomában, ritkán esik a tarlón jó szántás; sokszor 2—3 nap alatt oly kemény lesz, hogy meg sem lehet szántani, vagy vályognagyságu rögöket feszeget fel. Az ilyen földet hengerezheti és boronálhatja tiszter is, ritkán lesz abban jó buza.

En a bükkönyt akkor kaszálatom, mikor a zab már itt-ott kidugta zászlaját, egy hét mulva rendszeren vontatókba van gyűjtve, a vontatók közeit rögtön leszántatom.

E munkákat rendszeren úgy osztom be, hogy a bükköny kaszálatástól a takarók méhetnek aratni. A kapás után vetett kalászos nem igen érik elsőnek, de mihelyt az sárga érésben van, a takarókat rögtön abba a táblába allítom, hogy legyen mit szántani, azonban ha 2—3 napra való szántani való van, ismét olyan buzát arattatok, amelyik után nem jön ismét őszi, mert ha rajta van a növény a földön, nem szárad olyan hamar ki a föld s jobb szántás esik, mintha egy hétig is sütné már a nap a tarlót.

Tarlóhántásnak nem vagyok barátja, pár éve kísérleteztem vele, de ha mig gazdálkodom, mindig hasznot tenne, sem tudnám behozni azt a kárt, mit egyszeri kísérlet után okozott. U. i. oly száraz nyár lett, hogy késő őszi nem tudtam a sekélyen megszántott földet mélyen megszántani, ha megkísérlettem, iszonyu göröngyök jöttek az eke után. Végül sohse volt olyan rossz termés, mint a kísérlet után.

Aratáskor szántok mindjárt mélyen 4 ökörrrel egyes ekével, van rá eset, hogyha nem gyomosodik be nagyon a föld, hogy közbe még az első jó eső után, mikor éppen kikelt a gyom, boronáltatok s ősszel porhanyító után vetettek. Ha több eső jár hármas, vagy kettős ekével szántatok egyszer közbe felényi mélyen, ha az eső leverte és kigyomosodott, harmadik szántás

*) Ez igen rossz elv.

Rovatvezető.

helyett jön a porhanyító. A buza szereti, ha a szántott föld alsó fele tömődött, az ilyen földben jobban bírja a nyári szárazságot.

A keresztek helye persze szántatlan marad, de mikorra le van aratva, az őszszel levendő tarló le is van szántva, így aratás után rögtön fogok a kéve hordáshoz és már hordás alatt ki lesz szántva a keresztek helye is, mit jó előbb szalmával beszórva felégetni, hogy az odagyült bogarakat elpusztítsuk, mert ki így nem tesz, a sodró sok kárt tehet a tarlóvetésben, mely mindig a kereszthelyekről indul pusztító útjára. Ha esetleg a bevetendő föld mellett olyan föld marad, mint tarló, mely hamarosan nem lesz felszántva, jó lesz 10—20 barázdát ebből is felszántani, hogy nagyban megakadályozzuk a bevetendő földre való feregátvándorlást.

Behordás után persze rögtön cesplés járja, vagy már hordás alatt is. Nagy előny, ha a kicsépett magot a birtokon raktározhatjuk, hogy e legdrágább időben ne kellessen messze szállítani; mert ha behordás után még az olyan tarlót is felszántatjuk, melybe jövő tavasszal árpa vagy zab, vagy zabosbüköny jó: bizonyosan több termést várhatunk 1—2 maggal, mintha csak őszszel szántanánk és 3—4 maggal, mintha tavasszal kellene szántani.

Akinek nincs elég magtára: attól az időtől, mikor jószaga a legelőre megy, ne hagyjon legnagyobb istállójába jószágot köttetni, hogy kiszáradjon s polyva aláhintéssel beletölthesse buzáját addigra, míg egyéb dolga nincs az igának, mint a vasúthoz, vagy raktárba szállítása a buzának.

Legtöbb gazda a vetőszántást akkorra hagyja, mikor már vetni kellene csak. Szánt, vet. Ez nem helyes sem a munkabeosztás miatt, sem azért, mert ezt az ősziek úgy kívánják. Általában az legyen irányadó, hogy mikorra a tengeritörés megkezdődik, minden olyan föld, mely nem kapásnövény után lett szántva s amelybe kalászos apró mag jön, a vetésre készen legyen.

Aki tengeri földjét őszszel be szándékozik vetni, helyesen tesz, ha korán érő tengerit és vet. Hogy ne maradjon későre minden tengeri után vetett kalászos vetés.

En, ha őszszel meg nem erősödhetik a buzám, el se vetem; jobb és több termés várható az árpából tavasszal korán elvetve, mint a későn vetett buzából. Persze, a földje őszszel ki legyen szántva.

Ahol az őszi vetést féregkártól félik, a vetést úgy kell beosztani, hogy a zöldugart kezdő a gazda vetteti, mikor a tengeritörés kezdődik (ahol korán érő tengerit vetnek) s mikorra a tengeriföld szántásához kezdenék, el van vetve ugarbuzánk, a tengeriföldet szántjuk és vetjük rögtön, ha soká nem húzódik, utána vetjük a tarlót, de ha sokáig húzódna a tengeriföld elvetése, közben elvetjük a már rég elkészített tarlógart.

Fő dolog, hogy mikor a vetés elkezdődik, minden erőnket a vetési munkára fordítsuk, mert bizony jó földben és jó munkában is csak korai vetésektől várhatunk *biztos* jó termést.

Különbön fő czélja minden gazdának az legyen, hogy földjét jó trágyaerőben tartsa, mert ha sovány a földje, turhatja azt az orrával is, szánthat és bár négyszer szántsa, bár lábnyi mélyen, hengerezze vagy boronálja akárhánszor, nem fog jó termése lenni.

Akinek megtrágyázott a földje, ha egyszerszánt, korán vet és sohasem hengerez vagy boronál is, jó termése lesz nagy állagban.

Csorvássy Miklós.

Aratógép mint luczernapusztító.

Ez évi 38. számú „Köztelek”-ben megjelent Janisch Lajos ur „Aratógép mint luczernapusztító” cikkéhez, cikkirő ur kívánságára, vagyok bátor hozzászólni és szerény véleményem az alábbiakban van szerencsém elmondani. Nem tartom valószínűnek, hogy a magasabb tarló miatt száradt volna a föld ki teljesen és

jobban, mint a kézzel aratott területen, mert az árpa learatásával a vizelpárolgás megszűnt, a magas tarlóban pedig a nap sugarai megtörtek és gyengült a meleg behatása a föld felületére ott, ahol magasabban maradt a tarló. Igaz, hogy a luczerna is magasabban maradt a magasabb tarlóban és így több vizet párologtatott el, de ezen vizelpárolgás különbözete annyira csekély, különösen első éves luczernánál, hogy emiatt alig vesztett ki; de ha mégis ez lenne az oka, akkor bizonyára a régiebb luczernások, tengerik, répák stb., melyek a szoban lévő luczernák körül voltak elhelyezve, melyeknek jóval több vízre volt szükségük, mind tönkrementek volna.

Anélkül, hogy a helyi és időjárás viszonyokat ismerném, két okra gondolok:

Az egyik az, hogy nehéz aratógépről lévén szó, azok a széles talpu kerekeikkel a táblát bejárva, jól lehengerezték, a kapillaris üregeket a föld felületéig hozták és a víz elpárolgását a nagy kánikulai melegekben hathatósan előmozdították, a kerekek nyomán kiveszett, máshol megmaradt. Ezen ok azonban nem valószínű, mert akkor már a nyár folyamán kellett volna kivesnie, holott mint cikkirő ur soraiból látom, a télen vesztett ki, amikor vízhiányról szó nem lehetett.

A másik és valószínűbb okát ott gondolom, hogy a nagyobb tarlók nagyobb hőtömegeket fogtak fel és kötöttek meg, miáltal a luczerna gyökereitől a szükséges légrések teljesen elzártak és a luczerna ezáltal fulladt meg; hogy mégis maradt helyenként luczerna, ez úgy eshetett meg, hogy helyenként fúvások által, vagy a talaj fekvésénél fogva, egyes tarlóhegyek a hóból kimaradtak és a szalmaszálak körül a hőtömegben keresztül bizonyos légrések képződtek.

Fohn Márton.

GAZDASÁGI JOG.

Rovatvezető: Szilárd Ferencz dr.

Határkérdés és gyalogut.

F. B. ur a következő kérdést intézte hozzánk:

Mintegy tíz év előtt ültettem egy darab szőlőt, mely azelőtt szántóföld volt, az egyik oldalán ma is és akkor is szántóföld, a másik oldalán 1/3 részben szőlő, 2/3 részben szántóföld, az egyik végén nekem egy régebbi, de gyalogúttal elválasztott szőlőm, a másik végén dűlő ut határolja. Én annakidején az ültetésnél a szomszédom meggyéjétől számítva 2 láb (schub) utat hagytam magamnak s drótkerítést csak azon belül helyeztem el, most, mivel időközben a filloxera a szőlőt kipusztította, az egészet újra ültettem, szeretném a kerítést a szomszédjaim meggyéjéig kitenni, vagyis az én területemet egészen bekeríteni, hogy az utam ne a kerítésen kívül, hanem belül legyen. Tiszteletteljes kérésem az, hogy jogom van-e ehhez, vagy köteles vagyok-e ezt továbbra is gyalogútnak hagyni? Továbbá a régi és új szőlőm közötti gyalogutat, miután azt mindkét oldalról az én szőlőm szegi (azonban már ősidőktől fogva közlekedési ut) jogom van-e szintén bekeríteni úgy, hogy ezáltal az én, most 2 darab szőlőm egyet képezzen? S végül, mily távolságra kell a kerítést a dűlőtől letenni?

A fölvetett kérdések azok közé a mindennapi dolgok közé tartoznak, amelyeket a törvény mindeddig szabályozás nélkül hagyott. Idegen jogokból és különösen a római jogból recepiált magánjogi elvek alapján szokták az ilyeneket bíróságaink ugyanugy eldönteni, de ama néhány konkrét eset, amelyet az érdekeltek bíró elé vittek, nem nyújt elegendő támpontot arra, hogy belőlük biztos elvi megállapodásokat lehetne levonni. Egységes és minden irányban felvilágosítást nyújtó bírói gyakorlat ezekben a kérdésekben nem tudott kifejlődni, főleg azért, mert az ügyek csekély jelentősége megakadályozta, hogy azokban elvi jelentőséggel bíró legfőbb bírói határozatok keletkezzenek. Az alábbiakban megkíséreljük az egyes pontokra a választ megadni.

1. A tulajdonosnak joga van ahhoz, hogy a

kerítést egész birtokának határvonaláig kitolja, mert saját birtokával szabadon rendelkezik. Ez ellen legföllebb magánjogi szempontból lehetne oly szomszédnak kifogást tennie, aki szerződés vagy elbirtoklás alapján a telken átjárási szolgálmi jogot szerzett, amiről itt nincs szó.

Tervbe van véve a mezőrendőri törvény revíziója alkalmával részletes szabályokról gondoskodni, amelyek a birtokhatárokon állított kerítésekre és a határon eszközölt ültetvényekre vonatkoznak és meg fogják állapítani a módot, hogy a határvonaltól milyen távolságban lehet kerítést állítani, árkot húzni, fát vagy bokrokat ültetni. Ez azonban még egészen a jövő zenéje és ma még a római jogi állásponton vagyunk, amely szerint saját birtokát mindenki korlátlanul használhatja.

2. Bármily régi időktől fogva álljon is fenn az illető gyalogut, amennyiben ez nem bír köztulnak jellegével és magántulajdont képező telken vezet, bármikor megszüntethető, kivételével azon már főnnebb érintett egyetlen esetnek, hogyha a szomszédok valamelyike az utnak használatát magánjogi czimen igényelheti.

3. A kerítést a dűlőtől oly távolságra kell letenni, hogy a dűlőtnak megszabott szélessége csorbát ne szenvedjen. A dűlőt megszabott szélességét a térképről, az uthálozatról vezetett egyéb hivatalos kimutatásból, vagy más tárgyalási iratokból lehet konstataálni.

Különbséget kell tenni a 1890. évi I. t.-czikkben említett községi közutak vagy közdűlőutak és a mezei közös dűlőutak között. Az előbbiek azok, amelyek az 1890. évi I. t.-cz. 40. §-a értelmében a községi közutak hálózatába felvették. Az utóbbiak azok, amelyek ebbe a hálózatba fel nem vették, de magánutat se képeznek.

A közdűlőutakra vonatkozólag az 1890. évi I. t.-cz. 132. §-a úgy intézkedik, hogy az ezen utak melletti kerítések az ut árkanak külső szélétől vagy az utfőtölés lábától 1 méter távolságnál közelebb nem helyezhetők. Ennél kisebb távolság csak ott tűrhető meg, ahol azt az ut-fentartás czélja megengedi, de ezen távolság sem lehet fél méternél kisebb. Az ezen határozat ellen vétők 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Ezen rendelkezés a mezei közös dűlőutakra ki nem terjed.

Sz. F.

ERDÉSZET, FAÜLTETES.

Rovatvezető: Földes János.

Füzések telepítése és értéke.

Felelet az alábbi kérdésekre.

Tíz magyar hold jobb fajta alföldi sziken, melyről a víz április végén levezethető, füzetelet akar Sz. B. ur létesíteni, miután egy évig kapást termelt benne. Azt kérdi:

1. Melyik a legjobb füz, melynek felét meg akarja hámoztatni?
2. Hol kaphat kosárkötőt, mennyi bérért, kivel kosarat köttet s úgy értékesíti a füzet?
3. Hol lehet dugványokat szerezni és mennyiért?
4. Mennyi dugvány kell egy holdra?
5. Melyik a legalkalmasabb sortávolság?
6. Kifizeti-e magát a telepítés?
- B. P. ur meg azt kívánja tudni:
7. Hol van egy nagyobb füzetelep, mely megtekinthető a czéltől, hogy milyen talajra milyen füz való és holdanként mennyi tiszta jövedelem érhető el?
8. Van-e oly szakkönyv, mely ezt tárgyalja?
9. Oly talajra, hol az év fele részében víz áll, milyen füz való?

1. A leginkább használatban levő kosárkötő füzek a következők:

a) *Salix amygdalina*: erőteljes hajtásai vannak, hámozott állapotban hófehér, eléggé kemény és ruganyos, de könnyen elágasodik, ami ellen a sűrűbb ültetéssel védekezhetünk.

c) *Salix viminalis*: szintén erősebb anyag termelésre nagyon alkalmas, de előnyösebben elüt az előbbtől az által, hogy ágizsább egyes hajtásai vannak. Nagyon jó anyagot szolgáltat.

Sokban egyezik vele s egyértékű a
3. *Salix rubra*.
4. *Salix Kersky*.
Legvastagabb anyagot szolgáltat a
5. *Salix caspica*, melynek hajtásai szép egyenesek s rudacsákra, a szögletes kosarak sarkaira vagy rolókra igen alkalmasak.
Nagyon vastag anyagot ad a
6. *Salix aurea vitellina*. Aranyfűz. Ez is sürűbb tenyésztésre való ágasodása miatt.
Középvastag és vékonyabb anyagot szolgáltatnak sorrendben az alábbi vesszők.

7. *Salix viminalis glauca*. A vessző csokoládé színével messze kiviláglik, mely a bordóvörösre fokozódik. Igen alkalmas vesszőnek bizonyult.

8. *S. purpurea*, vörös malát. Ez a legelterjedtebb, legközönségesebb kosárfűzünk. Szép egyenes, kellő vastagságu, ágtszta hajtásai vannak, kosárfonásra nagyon jó. Egy rossz tulajdonsága az, hogy nagy bele mellett a hámozásnál könnyen összeroppan, ami minőségét csökkenteti.
Igen szép, ágtszta és vékony vesszőt szolgáltat továbbá a

9. *S. uralensis*, mely finom kosárkötő munkára nagyon alkalmas.

Hasonló ehhez a

10. *S. amygdalina viridis* is.

A többi kérdésre az alábbiakban adok feleletet.

En magam is telepítettem egy 10 holdas fűzest 1891-ben a Duna árterületén, melynek első, részben másodéves terméseredményét közlöm lejjebb.

A fűzeket, dugványokat, a fent elősorolt fajokat 3 koronával és 2 kor. 40 fillérrel szereztem be 1000 drbonként Eszterházy gróf csárvári uradalmában.

A 10 kat. holdra ültettem 487,500 drlot. Számítható tehát 1 kat. holdra 48—50,000 drb.

A dugványok 50 cm. sortávolságban s a sorokban egymástól 20—25 cm. nyire voltak ültetve.

A telepítési költség volt holdanként:

a) beszerzési költség	92'90 korona
b) dugványozási költség	65'24 "
c) egyszerű kapáltatás átlag (17'18)	"
d) háromszori kapáltatás átlag 51'54	"

Osszes költség holdanként 209'68 korona.

A termést elég olesón, helybeli kosárkötőknek adtuk el kévéként 50 fillérrel. Egy métermázsza vesszőre esett 2 korona 10 fillér.

Egy holdon termelt 97,650 szál vessző, mely kitett 188 kévét = 45 métermázsát.

A holdankénti 45 métermázsáért kaptam 98 koronát, ebből levágásra, kötözésre lement 34'60 korona, maradt 63'40 korona tisztán holdanként.

A fűztermés azonban csak a 3-ik és 4-ik évben éri el legnagyobb fokát s így az itt kimutatott termés a minimumot tünteti fel.

Roszsabb termőhelyen kisebb a jövedelem. Hámozott vessző a következő évben lett eladva 18 koronáért, melynél most már jóval nagyobb árak érhetők el métermázsánként.

A fentebb kitüntetett 50 cm.-es sortávolságot legalkalmasabbnak találtam, vannak azonban fűztenyésztők, kik sokkal sürűbb 25—30 cm.-es sorokat, dugványtávolságokat használnak, melynek megfelelően jóval több dugvány is kell egy holdra, melyeknek pénzen való beszerzése sokba kerül.

A telepítés kifizeti magát jóformán minden talajon, ha kellő mélységig 40—50 cm.-ig megforgatjuk a földet. Ott azonban, hol állóvíz van, az évnek tetemes részén keresztül a fűz sem tenyészik.

Itt a vízszintet alászállítjuk akképpen, hogy 3—4 méter távolságban párhuzamos árkokat ásunk, az azokból kikerült földdel pedig az árkok közti területet felöntjük. Nagyobb fűztelepet, mely a megtekintésre érdemes, kettőt ismerem.

Az egyik Sármezey Árpád fűztelepe Temes-Szépfaun, ki maga készíti a kosarakat is s ki legjobb felvilágosítást adhat a kosárfonóknak fizetendő bérekről is.

A másik Szent-Ivány tanya gazdasága, u. p. Nagybecskerek (Torontál megye), mely gazdaság vezetője Vild Ernő tisztartó ismeretes a „Köztelek” olvasói előtt, mivel igen tanulságos közleményeket olvastunk tőle.

A fűzveszőkről irt egy vezérfonalul szolgáló fűzetet Molnár István miniszteri osztálytanácsos, gyümölcsészeti biztos a földmivélségi miniszteriumban.

A német könyvpiacra kerültek és Frick Vilmos könyvkereskedésében (Wien, Graben 27.) kaphatók ezek a könyvek: 1. Brinckmayer „Kultur der Korbweiden” 2'40 kor. 2. Hammerling „Die Kultur der Korbweide”, mit 30. Abbildungen u. 6. forb. Tafeln. 4'32 korona. 3. Krabe „Lehrbuch der Korbweidenkultur”, 6 korona.

Földes János.

Munkásügyek. Szociálista mozgalmak.

A francia kormány a szociálisták ellen. Amióta Franciaországban a radikális és szociálista pártból a Clémenceau kormány megalakult, éles harc foly a szociálisták és a kormány között. A kormány programjába felvette az anarchisztikus mozgalmak letörését és azt erősen végre is hajlja. A szociálisták elárulással vádolják a kormányon levő egykori elvtársait és mindenütt kellemetlenkednek a kormánynak. Ez azonban nem akadályozza a kormányt rendet csináló munkájában. Legutóbb is 6 havi fogságra ítélték egy szociálista szerkesztőt, mert a katonaságot elégedetlenségre izgatta. Hasonló perek egész halmazával vannak soron és a kormány el van határozva, hogy kérielhetlen erővel letöri az anarchisztikus szociálista bujtogatást.

A szociálisták gyűlése. Vasárnap délután a nemzetközi szociálisták népgyűlést tartottak, amelyen az általános választójog érdekében határozatot fogadtak el és kimondták, hogy „addig nem lesz nyugalom Magyarországon, míg ez a reform törvénybe iktatva nincs”. A szociálista vezérek a gyűlésen megjelent nép pillanatnyi lelkesedését ott a helyszínen kihasználták és előfizetőket gyűjtöttek. Most örömmel jelentik, hogy 317 előfizetőt szereztek a gyűlés színhelyén. Ezért elvégre érdemes volt gyűlést tartani és szónokolni.

Felozlatott szociálista szervezetek. A szociálista szakszervezetek hivatalos lapja most tesz jelentést az év három hónapjának eredményeiről. Működésüket mi sem jellemzi jobban, mint az a statisztika, mely a felozlatott szociálista szervezetekről számol be. A szakszervezetek tulajdonságai kényszerítették a belügyminisztert, hogy a már türethetetlenül garázdálkodó szakszervezeteket felozlassa. Március hóban 35, április hóban 38, május hóban 33 szakszervezeti csoportot részint felozlattak, részint működésük meg nem engedtetett. Ahol ez megtörtént, ott hamarosan helyreállt a munkaadó és munkás között az egyetértés.

Elharangozott szociálista gyűlés. A kőbányai szociálisták vasárnap délutánra gyűlést terveztek, de nem sikerült. A kőbányai munkásság egy része, mely egyáltalán nem rokonszenvez a nemzetközi szociálistákkal, felment a templom tornyára és az összes harangokat szólaltatták meg. Hiába erőlködött Groszmann szociálista vezér, a harangkongástól egy szavát nem lehetett hallani. A kőbányai munkásság kárörvendve nézte a szociálista vezér eredménytelen erőlködését és nagy örömet okozott egész Kőbányának, hogy ez egyszer a népbolondítás nem sikerült.

Rapaics Radó †.

Közgazdaságunk egyik kiváló tevékenységű munkása: Rapaics Radó földmivélségi ügyi államtitkár május 31-én 59 éves korában meghalt. Már rég időtől fogva betegeskedett, míg szenvedéseitől a halál megváltotta. A megboldogultat özvegyén született Gager Izabellán és családján kívül kiterjedt rokonság gyászolja. Szombaton, június hó 1-én helyezték a budapesti kerepesi-úti temetőben örök nyugalomra, amellyel egy munkás élet véget ért.

Mi őszinte tisztelettel fejezzük ki részvétünket a kiváló ember halála fölött családjának és hozzátartozóinak, de egyben kifejezést adunk a magunk gyászának is, mert Rapaics Radót nemcsak családjá, hanem az egész gazdaközönség gyászolja. Működését, valamint a gyászszertartás lefolyását az alábbiakban ismertetjük:

Rapaics Radó született Szegeden, 1848 március 13-án; középiskoláit Egerben, a jogakadémia pedig Győrben végezte. Szolgálatát 1870-ben kezdte mint segédfogalmazó az akkor főnállott közmunka- és közlekedésügyi miniszteriumban. Tehetségével és szorgalmával gyorsan emelkedett, úgy, hogy 1889-ben, mikor a vízügyek ellátását az akkor újonnan szervezett földmivélségi miniszteriumba osztották be, már mint miniszteri tanácsos lépett át az ügyág élén a földmivélségi miniszterium tisztikarába. Teljes közszolgálatát a vízügyi igazgatás terén töltötte el, mely ügyek fővezetését már akkor is ellátta, mikor 1904 szeptember 24-én a földmivélségi miniszterium államtitkárává nevezték ki. Vízügyi igazgatásunk minden ízében magyar és a külföld részéről is teljes elismerésre méltó berendezése Rapaics fáradhatatlan munkájának eredménye, aki, mint a vízügyek adminisztratív vezetője, az utóbbi évtizedekben végzett összes nagyszabású állami vízmunkálatok irányítója volt. Nem kevesebb érdemeket szerzett árvíz védekezés körül; így különösen az 1881. évi esongrádi nagy árvízveszedelemnél energiájával és szaktudásával sikerült Csongrád városát a katasztrófától megmentenie: az utóbbi években pedig lankadatlan buzgalommal látta el a miniszteriumban szervezett országos árvízvédelem középponti vezetését. A tiszai törvény (1884. évi XIV. törvény-cikk) az ő munkája és tevékeny része volt a tiszavölgyi társulat középponti bizottságának működésében. E téren szerzett kiváló érdemeiért a Szent István-rend kiskeresztjével és a II. osztályú vaskoronarenddel, valamint több külföldi rendjellel tüntették ki. Közszolgálatának harminczhét évre terjedő idejét kemény munkában töltötte és tisztársai között mint szigorú, igazságos, de munkatársait megbecsülő főnök szerzett tiszteletet, főlebbvalóitól pedig elismerést.

A gyászshir alkalmából Darányi Ignác földmivélségi miniszter az elhunyt államtitkár özvegyének a következő levélben fejezte ki részvétét:

Méltóságos asszony! Mélyen meghatva értesültem nagyrabecsült munkatársamnak, igen tisztelt férjének gyászos elhunytáról. Fogadja Méltóságod, a gyászba borult család minden tisztelt tagjával együtt, mélyen érzett fájdalommal részvétel nyilváníását, melyben az egész földmivélségi tárcza és annak minden intézménye szívből osztozik. Az idézült mindenkor a magyar tisztviselői kar egyik mintaképe volt. Fényes tehetségei, sokoldalú ismeretei és ritka megbízhatósága nevének országsszerte tiszteletet és becslést szereztek. Böles tanácsait és gazdag tapasztalatait nehezen fogom nélkülözni s nemes és áldott emléket azzal a hű kegyelettel fogjuk megőrizni, mely érdemekben és sikerekben oly gazdag pályafutását méltán meg-

illeti. Fogadja Méltóságod öszinte nagyrabecsülésém nyilvánítását, melylyel vagyok alázatos szolgálója: *Darányi Ignác* s. k., földmivvelésügyi miniszter.

Szegeden a városi tanács május 31-én megtartott ülésén *Lázár György*, a polgármester meghatottan jelentette be a város szülöttének, *Rapaics Radó* államtitkárának halálát. A tanács elhatározta, hogy a ravatalra koszorút tesz és az özvegyhez részvétáviratot intéz. A polgármester a temetésre utazott és Szeged város nevében gyászbeszédet mond a ravatalnál. A városi közgyűlésen *Kelemen* főispán emlékezett meg *Rapaics* haláláról, megemlítve az elhunyt kiváló érdemeit és a város iránt való jóindulatát.

Az elhunyt államtitkár június hó 1-én — szombaton — helyezték örök nyugalomra a kerepesi-uti temető halottas házából. A gyászoló családon kívül megjelentek: *Darányi Ignác* földmivvelési miniszter, *Günther Antal* igazságügyi miniszter, *Mallekovics Sándor* nyugalmazott államtitkár, *Boda Dezső dr.* főkapitány, *Kazy János*, *Szűrossy-Kapeller Ferenc* miniszteri tanácsosok, *Herman Ottó*, *Timon Ákos* egyetemi tanár, *Zsembery Károly* kuriai bíró, a bábolnai, a mezőhegyesi, fogarasi és kisbéri állami mentelepek tisztikara, a gazdasági intézetek küldöttségei, a földmivvelési minisztérium tisztikara. Az OMGE részéről *Desseoffy Aurél* gróf, az egyesület elnöke, *Szilassy Zoltán* országgyűlési képviselő, a GEOSz ügyvezetőtitkára vettek részt. Az egyházi szertartás után *Mezőssy Béla* államtitkár mondott bucsuztatót. Az államtitkár beszéde után megkezdődött a koszorúk elhelyezése. A család részéről tizenkét koszorút helyeztek el, azután következett a földmivvelésügyi minisztérium nemzeti színű szalagos koszorúja ezzel a felirattal: „*Rapaics Radó* államtitkárnak — a magyar királyi földmivvelésügyi minisztérium.” A koszorúk száma igen nagy volt. A gyászoló családnak sohasem fejezték ki részvétüket.

A megboldogulttal hazánk legkiválóbb vízjogi kapacitását veszítette el. Folyamatszabályozások adminisztrációjának helyes iránybani fejlesztése az ő érdeme. Sokat és eredményesen dolgozott. Nyugodjék békével!

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Az OMGE. közleményei	Oldal 1153
A gabonatermesztés jelentősége	1160
Munkáügyek. Szociálista mozgalmak	1163
Rapaics Radó f.	1163
Növénytermesztés.	
A hengerezésről	1161
Aratógép mint luczernapusztító	1162
Gazdasági jog.	
Határkérdés és gyalogut	1162
Erdészet, faültetés.	
Fűzesek telepítése és értéke	1162
Vegyések	1164
Kötüntetés. — Az OMGE. iparpártolása. — Művész-majális a Városligetben. — A Magyar Gazdák Szemléje. — A tejszövetkezetek kongresszusa. — A pécsi országos kiállítás. — A mezőgazdasági muzeum megnyitása. — A sütőipari kiállítás. — A kolombácsi légy. — Élőhalak szállítása. — Tojásküldemények díjkezdménye. — Száritott cukorrépa-levélek stb. fuvardíj-kezdménye. — A műtrágya kartell megnyitása. — Terményszállítások a hadsereg részére	
Kereskedelem, tőzsde	1165

Kötüntetés. *Kohlmann Gyula* urada lmi gazdaságtisztnek, a mezőgazdaság terén szerzett érdemeinek elismeréséül, ő felsége a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Az OMGE. iparpártolása. E czim alatt S. K. egy nyilttéri közleményt irt a „*Pesti Hirlap*” június 2. számában, amelyben avval vádolja meg egyesületünket, hogy a hazai gyárak mellözésével egy külföldi gyárban készített a „Köztelek” bérházának létesítendő liftjét. Hát ez igaz. A „Köztelek” bérháznak liftjét *Stigler féle* olaszországi személyfelvonó-gyár készíti, de nem azért, mintha az egyesület a hazai gyárakat mellözni kívánta volna, hanem egyszerűen azért, mert ilyen hazai gyár tudomásunk szerint nincsen és mert a magukat hazainak valló u. n. gyárosok is a külföldről szállították a lift felhajtásához szolgáló motorokat. A lift felszerelésére az egyesület fel-szólította *Wertheimer J. és Társa* czéget, amely egy *bécsi* gyárból, a „*Lift Magyar Felvonó és Készülékek gyára*”-t, mely Wiesbadenből, a *Hoverland-féle* (*Beck József*) gyárat, mely még berendezve sincs és még egy személyfelvonó liftet sem szerelt fel Budapesten és végül a *Stigler-féle* felvonó-gyárat. A legelőnyösebb és legmegbízhatóbb ajánlat a *Stigler-féle* olasz gyártól érkezett s mintán csupa külföldi gyártmányról volt szó és mert a „Köztelek” székházában éppen egy ugynevezett magyar gyártmány nagyon rosszul vált be, az egyesület a legjobbnak elismert olasz gyáros ajánlatát fogadta el. Ha tehát az ugynevezett magyar gyárosok konkurrálni akarnak a legkiválóbb külföldi gyártmányokkal, tessék megnevezni azt a magyar gyárat, ahol a liftek hajtásához való főgépek megrendelhetők. Amíg ezt nem tesszik, addig az egyesület csak a gyártmányok szoliditására alkalmazkodhatik megrendeléseiben.

Művész-majális a Városligetben. A majális rendezők bizottsága június 3-án kelt levelében meghívja egyesületünk tagjait a f. hó 6-án megtartandó ünnepségre, amelyre a jegyeket 50% kedvezménnyel, vagyis 5 K-ért a rendezőség irodájában (Városliget, Széchenyi-sziget) lehet személyesen megváltani. A pénztárnál már csak tíz koronás jegy váltható. Kedvezményes jegyeket május hó 5-ig lehet csak váltani.

A Magyar Gazdák Szemléje. A „Magyar Gazdaszövetség” dr. *Bernát István* szerkesztésében megjelenő folyóiratának májusi füzeté most hagyta el a sajtót. Vezetőcikké *Cincinatus* tollából méltatja a magyar gazdasági politikát. *Heriendy Ferenc* a tejszövetkezetek hatását ismerteti, *Buday Barna* a szociálista izgatásoknak a nép anyagi és erkölcsi életére való befolyásáról ír cikket, *Szilassy Zoltán* pedig a szociáldemokráciának a mezőgazdasági üzemre való káros hatásáról. Azonkívül a füzet dr. *Druker Jenő*nek érdekes cikkét tartalmazza az orosz birodalom mezőgazdasági válságáról, amely részletes ismertetése *Alexis Yermoloff* volt orosz földmivvelésügyi miniszter legutóbb megjelent ilyen tárgyú könyvének. Végül *Geöcze Sarolta* folytatja az eladósodott Budapestről szóló, már előbb megkezdett közleményét. A „Magyar Gazdák Szemléjé” a Gazdaszövetség tagjai tagilletmény fejében kapják.

A tejszövetkezetek kongresszusa. A magyar tejszövetkezetek és tejgazdaságok első országos nagygyűlésüket szeptember 1. és 2. napján tartják meg Pécsen. A kongresszus védője *Darányi földmivvelésügyi miniszter*. A kongresszus tagjai lehetnek mindazok, akik augusztus 1-ig jelentkeznek a szervező-bizottságnál (Pécs, *Mária-utca 17.*) és az 5 korona tagsági díjat befizetik. A nagygyűlésen több, a tejszövetkezetekre fontos tárgyat vitatnak meg, így a tejszövetkezeteknek a kereskedelmi törvény hatásköre alól való kivonásának kérdését, a tejhamisítás meggátolására szolgáló törvényes intézkedések tárgyában benyújtandó javaslatokat, a tejszövetkezetek és tejgazdaságok országos szervezkedésének a dolgát stb.

A pécsi országos kiállítás keretében rendezett tenyész- és haszon-állatkiállítás bejelentési határideje f. hó 10-én jár le. Az állatkiállítás f. évi szeptember 1-étől 9-éig tart és az eddig beérkezett bejelentések szerint igen nagy-szabásúnak ígérkezik. Minden erre vonatkozó felvilágosítással, tervvel, bejelentési ivekkel

készséggel szolgál a kiállítás végrehajtáé bizottsága, vagy *Jakabffy Imre* főcsoportbiztos Pécsen.

A mezőgazdasági muzeum megnyitása. A mezőgazdasági muzeumot ő felsége a király június kilencedikén délután két órakor fogja ünnepélyesen megnyitni. *Darányi Ignác* földmivvelésügyi miniszter ma a muzeumban járt, hogy megnézzze, mennyire haladtak az előkészületek az ünnepies megnyitásra.

A sütőipari kiállítás. A nemzetközi sütő-, cukrász- és rokonipari kiállítás iránt a külföldön is nagy az érdeklődés; eddig Dániából, Svédországból, Ausztriából és Angliából jöttek kisebb szakértő csoportok, amelyek nagy elismeréssel szóltak a kiállításról. Szakkörökben általan az a vélemény, hogy ez a kiállítás felülmulja az utolsó években a kontinensen rendezett hasonló szakkiallitásokat. Június második felére Párisból hetvenöt sütő és biszkvitgyáros jelentette be látogatását. Fogadásukra a malomegyesület a sütők testületével együtt nagyban készül. A vidéki kamarák és ipartestületek utazási ösztöndíjakat létesítettek, amelyek segítségével fiatal iparosok és érdemes munkások jönnek föl a kiállítás tanulmányozására. A minta-sütőkemen-czék e napokban kezdik meg a próba- és versenysütéseket. A tábort sütőkemenze kezdén meg működését és a helyszínen készített katonai kenyeret kóstolól is bemutatja. A tábort sütőkemenzeiket a katonai személyzet hetenkint kétszer fogja működésben bemutatni.

A kolombácsi légy. Aradról jelentik: Az alispáni hivatalhoz érkezett jelentés szerint a vármegye egész területén elterjedt a kolombácsi légy. A máriaradnai járás két községében két paraszttasszony a légyesipéstől vérmérgézést kapott és meghalt.

Méhészeti előadások. Az I., III., IV., V., VI., VII. és VIII-ik kerületi méhészeti vándortanítók és a II-ik méhészeti kerületnek ellátásával megbízott, folyó évi június hónapban az alább megnevezett napokon és helyeken tartják előadásait. 1. *Imrey Ferenc* első kerületi, székhelye Rákóc-szaba. 5-én Szentistvánon, 6-án Csanádon, 7-én Süközdön, 8-án Nádudvaron, 9-én Hajóson, 10-én Császártöltésen, 11-én Kecelen, 12-én Kiskőrösön, 13-án Fülöpszálláson, 14-én Keeskeméten, 15-én Abonyon. 2. *Pataky Béla*, a második méhészeti kerület méhészeti tanításának ellátásával ideiglenesen megbízott Vas vármegye felsőbíró járásának községeiben tart előadásokat. 3. *Valló János* harmadik kerületi méhészeti vándortanító, székhelye Pozsony-Ligetfalu. 19-én Losoncban a tanítóképezdénél, 20-án Vámosfalun, 21-én Pércsen, 22-én Füleken, 24-én Ragyolozon, 25-én Somosujfalun, 26-án Kisterennén, 27-én Homokterennén, 28-án Héhalmon. 4. *Rózsa János* negyedik kerületi, székhelye Sárospatak. 5-én Kisazaron, 6-án Nagyazaron, 7-én Magyariszépen, 8-án Isztáncson, 9-én Nagykázméron, 11-én Sajóivánkán, 12-én Sajókazán, 13-án Felsőnyáradon, 14-én Dövényen, 15-én Felsőkelecsényen, 16-17-én Disznóshorvát. 5. *Forgách Lajos* ötödik kerületi, székhelye Arad, a gödöllői állami méhészeti gazdaságban teljesít szolgálatot. 6. *Tóth János* hatodik kerületi, székhelye Nagygyenyed. 6-án Muzsinán, 7-én Marosujváron, 8-án Marosugrán, 10-én Verestoronon, 11-én Alsóporumbákon, 12-én Alsóúcsán, 13-án Fogarason. 7. *Nagy János* hetedik kerületi, székhelye Kolozsvár. 4-5-én Sósmezőn, 6-án Választon, 7-én Kolozsborsán, 8-án délelőtt Aranyospolyánán, délután Tordán az állami szőlőtelepen, 9-én délelőtt Vidalyon, délután Felsőszolcsván, 10-11-én Topánfalván, 13-14-én Görgényzentimrén az erdőőri szakiskolánál, 15-én Görgényüvegesürön és 17-én Szabédon az erdészeti kísérleti telepen. 8. *Valló Árpád* nyolcadik kerületi, székhelye Temesvár. 14-én Gyöngyösön, 15-én Vámosgyörkön, 16-án Horton, 17-én Hatvanban, 18-án Apczon, 19-én Szurdokpüspökön, 20-án Pásztón, 21-én Taron, 22-én Nagybátanyon, 24-én Mátramindszenten, 25-én Ballán, 26-án Reeskén, 27-én Parádon.

Élő halak ponyvákban szállítása. Minthogy az élő halaknak a jelenleg szokásos csomagolás mellett nagyon költséges a szállítása, azért az érdekeltek részéről azon kérelem merült fel, hogy ily körülményeket a vasuton vízhatlan ponyvákban szállithassák, amiként ez Németországban

már szokásos. A magyar-osztrák és bosnyák vasutak igazgatóságai már foglalkoznak a kérdés megoldásán és nemsokára közlik az élőhalaknak vízhatlan ponyvákban való szállítására vonatkozó feltételeket és a díjszámításra vonatkozó határozmányokat.

Tojásküldemények díjkezdménye. A Duna balpartján levő összes budapesti állomásokról, nemkülönb Budapest—Kelenföld állomásról is Lindauba teherárúként kocsis- és fuvarvelelenként öt és tizezer kilogrammos mennyiségben történő szállításnál a m. kir. államvasutak igazgatósága hatékonyabban akarja a tojásküldeményeket elősegíteni. Amennyiben az ezen állomásra ugyanis fennálló olcsó díjtételeken kívül még további kedvezményes díjtételeket engedélyezett rovatolás után.

Szártított cukorrépafelek és szártított cukorrépafelek küldemények fuvardíj-kedvezménye. Selypről — a magyar szent korona országainak területén fekvő állomásokra teljes kocsirakományokban szállítandó szártított cukorrépafelek és szártított cukorrépafelek után, ha a küldemények a rendelkezési állomáson tényleg kiadatnak és onnan tengelyen elfuvaroztatnak és a be- és

kirakást a felek maguk végzik, az I. kivételes díjszabás tételei mellett szállítatnak. A mérséklés a rendes fuvardíjjal szemben mintegy 20—22 százalék. Megjegyezzük még, hogy ezen kedvezményes fuvardíjtel nem alkalmazatik a határszéli állomásokkal való forgalomban.

A műtrágya-kartell megújítása. A lejárfélben lévő műtrágya-kartell, mely eddig a magyar és osztrák műtrágyagyárosok között fennállott, továbbra is meghosszabbított oly képpen, hogy bár két külön kartell képeznek, ügyvezetésük egyöntetű lesz. Szóval marad minden ahogy volt. Mi pedig, akik már évek óta küzdünk a műtrágya-kartell mesterséges árdragítása ellen, továbbra is fentartjuk azon meggyőződésünket, hogy a kartell ellen minden rendelkezésünkre álló eszközzel küzdenünk kell.

A leghatályosabb eszköz mindenestre a gazdaszövetkezeti műtrágya gyárak felállítására, amely akció már tényleg megindult. Ha lesznek szövetségi gyáraink, akkor a kartell is a termelési költségek arányában fogja megállapítani az eladási árakat.

Terményszállítások az állami méntelepek részére. A székesfehérvári állami méntelep székesfehérvári, bábolnai, komáromi, nyitrai, nagyatádi és palini osztályaiban elhelyezett katonai legénység és ménállomány részére szükségelt gazd. termények beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Átvevő állomások

Termények	Székesfehérvár	Komárom	Bábolna	Nyitra	Nagyatád	Palin
Zab q.	2200	2000	—	2000	2000	1800
Széna q.	3500	2500	300	2800	3200	3100
Alomszalma q.	2000	1300	500	1400	1500	1200
Keménytuzifa m ³	120	100	—	80	100	80

Ajánlatok a székesfehérvári méntelep számvevői irodájában f. évi június 25-ig adandók be. Szállítási módzatok, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a székesfehérvári m. kir. állami mén-telep parancsnoksága.

Terményszállítások a hadsereg részére. A cs. és kir. közös hadsereg részére folyó évi szeptember 1-től 1908. évi augusztus 31-ig szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Katonai átvevő állomások

Termékek	Nagyszombat	Fogarás	Nagydisznód	Orlát	Medgyes	Székesudvarhely	Brassó	Böfalu	Szenpéter	Höltevény	Feketehalom	Vidombák	Keresztényfalva	Rozsnyó	Gyulafehérvár	Erzsébetváros	Szászváros	Abrudbánya	Kolozsvár	M.-Vásárhely	Besztercze
Széna q.	11765	99	1911	—	3884	112	4478	931	993	1924	1911	1899	1862	1899	710	1910	223	100	4100	450	350
Alomszalma q.	8600	61	1100	—	2399	269	2491	375	613	1188	1180	1173	1150	1173	440	1180	138	61	2200	280	220
Ágyszalma q.	1140	120	54	5	116	129	575	24	25	48	49	50	—	—	780	55	275	125	700	420	420
Tuzifa köbm.	—	296	132	22	333	249	3085	60	66	128	126	128	23	128	320	132	760	320	2520	810	1070
Köszén q.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2700	—	—	—	500	1100	—

Szállítási módzatok, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a nagyszombati cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága.

Nemzetközi gabonapiacz 1907 június 1-től 1907 június 5-ig.

Kelet	Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza	Határidő	Határidős árak					
												Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago	
Effektív árak													Határidős árak				
Buza	4	20.65	18.89	22.30	19.50	25.67	24.72	19.48	18.84	17.18	16.64	Szept.	—	19.28	23.40	22.92	18.36
	31	—	18.84	22.30	19.50	25.67	24.16	19.48	18.34	17.13	16.64	Október	20.56	—	—	22.92	—
Rozs	4	16.10	—	17.50	16.80	24.31	18.62	—	—	—	15.28	Szept.	—	—	21.60	17.66	—
	31	—	—	17.50	16.80	24.31	18.62	—	—	—	15.28	Október	17.04	—	—	17.66	—
Zab	4	16.40	—	17.50	16.50	24.78	—	—	—	—	—	Szept.	—	—	19.76	—	—
	31	—	—	17.60	16.50	24.78	—	—	—	—	—	Október	13.64	—	—	—	—
Tengeri	4	12.10	13.00	13.50	12.62	18.29	—	12.70	10.74	10.83	—	Szept.	11.62 ¹	12.92	—	—	10.64
	31	—	12.95	13.50	12.62	18.29	—	12.70	10.74	10.83	—	Október	—	—	—	—	—
Árpa	4	14.30	—	17.20	—	23.31	—	—	—	—	—	Szept.	—	12.90	—	—	—
	31	—	—	17.20	—	23.31	—	—	—	—	—	Október	—	12.95 ¹	—	—	—

Jegyzet: ¹) július.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárás viszonyokban hirtelen változás következett be, amennyiben a meleg, száraz, napos idő zivatar s szeles esős idő váltotta fel. Mialatt az elmúlt hetekben nyári, szinte kánikulai hőségben volt részünk, a temperatura egyszerre alászállt s hidegre változott az idő. A gabonáztelenben a viláfgalomban esendesebb hangulat jutott érvényre. Az árak azonban még ma is oly magasak, mint amilyenekben az 1897. évi szűk termés óta nem volt részünk.

Érdeklődéssel néznek a hivatalos terménybecslések elé, amelyek immár nem soká késhetnek. A május hónap az, amely a vetések fejlődésére igen nagy befolyással kellett, hogy legyen. Nálunk különösen az utóbbi időben

elégé kedvezően alakult az időjárás és annyira, amennyire javult a helyzet, bár sok mértékadó helyről azon értesüléseink vannak, hogy akármilyen lesz is az időjárás az új termésre, azok a károk, amelyeket a korábbi abnormális időjárás okozott, már nem igen lesznek helyre-pótolhatók.

A rozsk különösen gyengék, nemcsak nálunk, a két fő rozstermelő államban: Oroszországban és Németországban, különösen Délorszországban nagy volt a szárazság és az osztrák tartományokban is ritkák a vetések. Oroszországi hírek szerint esősre forduló időjárás jó hatással volt a vetésekre, ami arra indította az árutulajdonosokat, hogy a még birtokukban lévő készleteken tulajdjanak.

Az odesszai német főkonzul jelentése szerint különösen kedvezőtlen a helyzet Bessarabiában, ahol igen rossz eredménssel kell számot vetni, az ősziek felét kiszántották és a többi is elveszettek tekinthető. Odessza környékén szintén igen gyengék a vetések, a tavaszi rozsk is sűrűsösen igényelnék az esőt.

Legutóbbi jelentésünk óta Argentínában erős spekulációk, élénk üzleti forgalmat vontak maguk után, melyek mind magasabb és magasabb árjegyzéseket idéztek elő. A spekulációra főleg az adott okok, hogy a termésre nézve nem a legjobb hírek érkeztek. Bár ezek a hírek sok helyen tuloztak, nagyjában érvényre jut azon felfogás, hogy Amerika ezidei termése quantitative lényegesen mögötte fog maradni a tavalyinak. Bár a készletek oly jelentékenyek még, hogy az esetleges hiány, amit a gyengébb termés idéz elő, ezen bőséges készletekből kielégítésre találhat. Az árfolyamok fokozatosan csökkentek a new-yorki börzén, a nyugati államok jobb időjárásai jelentései folytán. A chiagói börze árjegyzései kezdetben szilárdak voltak a hidegebb időjárás hatása alatt, az irányzat azonban itt is el-lanyhult.

Az angol piacokról érkező jelentések szerint a kezdetben szilárdan irányult jegyzéseket szintén lanyhulás váltotta fel. Franciaországban igen kedvezőek a vetésekre az időjárás viszonyok.

Ami a magyar és osztrák piacokat illeti a forgalom alább hagyott élénkségéből. Az irányzat nyugodtabbra változott.

A földmívelésügyi miniszter a gazdasági tudósítoktól már a várható termésbevételekre nézve bekívánta a számszerű jelentéseket.

Magánbecslések is jelennek meg, amelyek azonban csak akadémikus értékűek, s nézetünk szerint aproxima-tív jelentőséggel sem bírhatnak. Anyai megállapítható mindenesetre, hogy védvámteleink az árak alakulására nézve befolyással fognak lenni, amennyiben a monarchia szükséglete a gyengébb termés folytán behozható kész-letekkel kell hogy pótolassék. Hogy a behozatal milyen mérvű és arányú lesz, arra nézve természetesen ma még következtetéseket vonni igen bajos, sok függ attól, hogy tengertermésünk miként fog sikerülni. Az eddigi hírek szerint úgy a tengeri, mint a burgonya elég jó eredményt ígér és további kedvező időjárás esetén ezen kenyérpótló terményeknek jobb hozadéka minden-estre elnyithi a gyengült buza- és rozstermés követ-kezményeit.

Az egyes gabonacikkék üzleti forgalmáról, áráról napijelentésünk számol be.

Napijelentés a gabonaföldszéről.

1907 június 4.

Feszült várakozással az összes érdekeltség a föld-mívelésügyi minisztérium ma este megjelenő jelentését figyeli, mely számszerű bevételeket fog tartalmazni. A készáru buzaüzlet ma teljesen változatlan volt, mint legmagasabb árjegyzést 20-75 fillért jelezhetünk.

Rozs csekély figyelemben részesül, ártéke 15-60 K. Budapest távoltságában.

Arpa kisebb tételekben és hízalási célokra 14-20-40 K. mellett keresetlik a főváros paritásában.

Tengeri gyenge hozatalok mellett 12 korona értéket képvisel. Kőbányán jó áru 12-70-80 K. helyezhető el.

Zabban lanyhább a kereslet, minimális hibás áru 15-18, elsőrendű 16-40 K. árakban jegyezhető.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 1200 mm. 81 k. 20 K. 60 f., 100 mm. 80-5 k. 20 K. 50 f., 300 mm. 80 k. 20 K. 60 f., 300 mm. 80 k. 20 K. 60 f., 200 mm. 80 k. 20 K. 60 f., 600 mm. 80 k. 20 K. 55 f., 300 mm. 80 k. 20 K. 60 f., 100 mm. 80 k. 20 K. 50 f., 300 mm. 80 k. 20 K. 50 f., 100 mm. 80 k. 20 K. 50 f., 100 mm. 80 k. 20 K. 40 f., 100 mm. 79 k. 20 K. 30 f., 200 mm. 79 k. 20 K. 10 f., 100 mm. 78 k. 19 K. 80 f.

Féjérmezei: 300 mm. 78 k. 19 K. 80 f., 150 mm. 77 k. 19 K. 80 f., 150 mm. 77 k. 19 K. — f., 140 mm. 76 k. 19 K. 40 f.

Pestvidéki: 100 mm. 76-5 k. 19 K. 30 f., 50 mm. 75 k. 19 K. 30 f.

Rozs: 100 mm. 15 K. 60 f.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza októberre	20-70 K.
Rozs októberre	17-20 "
Zab októberre	13-70 "
Tengeri 1907. júliusra	11-66 "
Tengeri 1908. májusra	11-70 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1907. május hó 31-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozottat a szokott községekből 35 szekér réti széna, 2 szekér muhar, 7 szekér zsupszalma, — szekér alomszalma — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 150 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 680-1020, muhar 1000-1000, zsupszalma 560-560, alom-szalma 280-320, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 500-540, zabosbukkony —, lóhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 500-500. Összes kocsiszám 47. Összes súly 56,400 kg.

Szeszűzlet.

A szeszűzletben az irányzat igen szilárd.

Bécsben az árak rohamosan emelkedtek és emelked-nek és ennek hatása nálunk sem maradt ki, mert nálunk is emelkedtek az árak.

Elsők finomított szesz adózva nagyban 155-156 K., adózatlanul 56-57 K.

Élesztőszesz adózva 153-10 K., adózatlanul 54-50 ko-ronán kelt el.

Denaturált szesz hordóval együtt nagyban 45-46 K. kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers-szesz rohamosan emelkedett és 52-53 K. kérnek a mezőgazdasági szeszgyárak és elénk vételkédv mellett néhány tétel el is kelt.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 49-50-50-50 korona.

Bécsi jegyzés kontingens nyersszesz 53-55 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban
	koronákban
Kontingens nyersszesz	155-156
Finomított szesz adózva	56-57
adózatlan	54-50
Élesztőszesz adózva	153-10
adózatlan	54-50
Nyersszesz adózva	152-53
Denaturált szesz	45-50-46

Az árak 10,00 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mel-lett értendő.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete árusztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Féműzlet. A lefolyt héten a fémpiacon nagyobb ár-hullámzások jutottak érvényre. A forgalom csekély volt. Vörösréz szilárdabb mint a múlt héten. Ón változatlan, horgany lanyha, ellenben ólom határozottan szilárd volt.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osz-tályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Múlt heti jelentésünk óta a helyzet nem válto-zott, a malmok liszteladásai továbbra is a lehető leg-szűkebb keretben mozognak, ellenben az elszállítások igen jelentékenyek, amint az a statisztikai napi kimu-tatásokból is látható. A piacot ismét a második kéz uralja, amennyiben még korábban leköttét lisztmennyi-ségeket két-három koronával is olcsóbban adják a malomjegyzéseknél.

A buzapiacon naponként uralkodó ármozgalom úgy fel mint lefelé a keresletet érthető módon tartózkodóvá teszi és a fogyasztók csak a prompt szükségleteket fedezik.

Heti lisztforgalom 134,334 métermáza volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaüzlet jegyzései 100 kgr-ként Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ar K:	32-	31-	30-	28-90	27-90	26-40	25-50	23-60
	7/2	7/4	8					
				21-80	20-30	16-30		

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/L.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ar K:	26-	25-20	24-40	23-70	22-20	—	20-10

Korpában valamivel nyugodtabb a hangulat. A ren- delkezések foganatosítása gyorsabb és későbbi szállí- tásra a kereslet valamivel csökkent.

Heti korpaforgalom 39,337 métermáza volt.

Takarmánylisztben igen nagy a kereslet és a kész- áru teljesen hiányzik. Ennek megfelelően a czikk ára aránytalanul magas.

A többi erőtakarmánycikkek árai a következők vol- tak Budapesten zsákkal, teljes waggonrakományok véte- lenél 100 kg-ként.

Finom korpa prompt szállításra	12-	11-80
" " " " " " " " " "	11-	10-80
Goromba " prompt " " " " " " " "	12-	11-80
" " " " " " " " " " " " " "	11-40-	11-20
Őszi finom korpa 1907 szept.-december	10-40-	10-20
" goromba " 1907	10-80-	10-60
Rozskorpa névlegesen	13-	12-50
" " " " " " " " " " " " " "	12-40-	12-20
Árpakorpa	12-80-	12-70
Malomkonkoly	10-40-	10-30
Budapesti gyári repecogácsa (zsák nélkül)	15-60-	15-50
" " " " " " " " " " " " " "	14-30-	14-20
Derby melassze (zsák nélkül)	10-30-	10-20
Szárított moslék	13-70-	13-50
Malátacsira	11-70-	11-50
Répaszelet	10-70-	10-50

Előmiezikkek nagybani árai a központi vásárosarnokban.

Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetke- zete jelentése. 1907 június 3-án.

A mai kellemetlen időjárás a vevőket távol tartotta a piactól. A hozatalok is gyérek. Spárga változatlan, kielégítő árak mellett talál vevőre. Vaj nagyobb kínálat folytán lanyhult. Idei főzélékfélek keresettek. Tojás kellemesebb. Friss árúért elég jó árakat fizetnek.

Mai árak:

Husneműek: vidéki marhabus hátulja 70-150 K., eleje 60-120 kor., vidéki és helybeli borju bőrben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 1.0-120 K., helybeli borju- hus 120-140 K., sertésus szalonnával 120-142 K., lehozott sertés 100-150 K., szalonna friss 120-140 K., szalonna sózott 130-140 korona, szalonna füstölt 136-148 K., olvasztani való 120-136 K., hárj 142-156 K., sertészsír 154-156 K., mind métermázsként. Füstölt- hus (vidéki) kg-ja 1-30-1-80 K., hazai sonka 1-50-2-

korona, szalámi magyar 3-60-4- K., szalámi nyári 1-40-1-60 K., bányai párja — K.-ig.

Vad: Óz 1-60-1-70 K., szarvas 0-0-0- K., vaddisznó 0-80-1- K. kg-ként egészben, nyul nagy 0-0-0- K., nyul sáldó 0-0-0- K., fogoly 0-0-0- K., fácán 0- K., erdei szalonka 0-0-0- K., fenyvesmadár — fill., vad rucza — K. drb-ként, dämvad 0-0-0- K. kg-ként, vízi szalonka drb-ként.

Baromfi-félék: élő rántani való csirke 1-40-2-40 K., sütni való 2-20-3-20 K., káppan — K., kacsa fiatal 5-7- K., liba fiatal 8-14- K., lud hizott — K., tyuk 2-80-4-40 K., pulyka 0- K., élő sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1-40-1-50 K., hizott rucza 1-40-1-60 korona, hizott pulyka 1-30-1-40 K., levastynk 1-40-1-70 kor., pulyka sovány 0-0- K. kg-ként. Poulard 1-50-3-20 K., gyöngytyuk — K. darebonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2-30-2-60 K., II. 2-2-2-20 K., főzövaj (köpült) 1-50-1-80 K., tehén- turó 10-30 fill. kg-ként.

Zöldsegtélek: burgonya (vagonáru) sárga 5-50-6-50 kor., rózsá 4-4-4-50 K., fehér 4-4-4-50 kor., kifli 8-10 K., sárgarépa 10-26 K., petrezselyem 30-40 K., vöröshagyma makói 5-8-50 K., vöröshagyma közönsé- ges hazai 0-0-0- K., fokhagyma — K., káposzta 0-0-0- K. 100 kg-ként. Burgonya új 16-30 K., kalarabé 4-8- K., spárga solo 1-1-40 K., közép 0-40-0-80 K., levesspárga 0-20-0-30 K. kg-ként. Zöld- bab, hüvelyes 0-80-1-20 K., kifejtett 0-0-0- kor., zöldborsó hüvelyes 20-30 K., kifejtett 30-1-20 korona, paradicsom 0-0-0- K. kg-ként. Uborka salátának való 20-50 K., ecetbe 6-10 K., savanyítani 6-10 kor. 100 drb-ként. Carfiol —

Gyümölcs-félék: cseresznye 20-0-60 fill. kg-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbatint, batul stb.) —, másodrendű —, harmadrendű apró áru — K., körte első- r., másodrendű — K. mm-ként. Dió I. — K., dió II. — K. 100 kg-ként.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 110-120 fill. kg-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Mészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsiz — fillér kg-ként. Gomba szárított 0-0-0- K., szappan — f., lencse (erdélyi) — K., bab apró 16-24 K., nagy- szemű 16-24 K., lencse — K. 100 kg-ként.

Tojás: bácskai 66-68 korona, erdélyi apróbb áru 63-68 K. eredeti ládánként (1440 drb).

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levo- nással vevő javára értendő.)

Szerbiai nehéz	200 kg. felüli	fillérig
" " közép	240-280 kg.	"
" " könnyű	240 kg. terjedő súlyban	"
Fiatals nehéz	320 kg. felüli súly	138-140 fillérig
" " közép	251-320 kg.	140-141
" " könnyű	250 kg-ig	141-142
Óreg nehéz	(páronként 400 kg. felül)	fillérig
Óreg közép	" 300-400 "	"

Irányzat: nyugodtabb.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1907 június hó 3

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
	drb
Hizott marhában fel- hajtás	Hizott marha
3532	3532
Csontozni való marhá- ban felhajtás	Legelőmarha (Weidev.)
439	—
Összesen	Csontozni való
3971	439
Eladatlan maradt	Összesen
—	3971

Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi	Ökör
2456	2884
Galicz. s bukovinai	Bika
597	606
Osztrák tartomá- nyokból	Tehén
918	449
Összesen	Bivaly
3971	32

Árak (100 kilogrammonként, élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I.	II.	III.
	rendű	rendű	rendű
Magyar hizott ökör	80-86-90	68-79	56-66
Galicziai hizott ökör	84-82-94-98	76-83	—
Tarka hizott ökör	90-96-97-104	78-88	70-76
Bikák	58-80-82-84	—	—
Hizott tehén	54-76	—	—
Bivaly	52-64	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Kisgazdák hizókrei	—	—	—

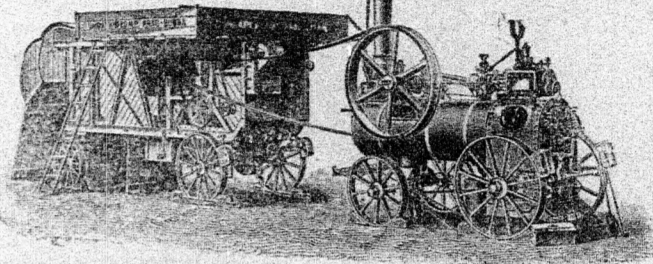
Irányzat: élénk, az összes minőségek 1-2 K.-val drágább. Az üzlet menete kissé vontatott.

A mi főkülönlegességeink:

Cséplőgépek
kézi-, járgány- és gőzerőre

Lokomobilok
gazdasági és ipari célokra

**Ros-
ták**

Kerekeken
12 HP.-ig
Fekvők
100 HP.-ig

UMRATH és TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

A csornai béruradalomban körülbelül

**300 darab musta-birka, 370
darab öreg ürü és vándó mintegy
250 darab augusztusi bárány**

eladó. Vevők minden irányban megkaphatják a
kivánt felvilágosítást az uradalmi bérnökség
irodájában, Csornán, Sopron megyében.

ÚRL REZSŐ

SERTÉS BIZÓMÁNYOS
BUDAPEST,
VIII., Bérkocsis-utca 12.

Sertéseket
Telefon 97-05.

Telefon 97-05.

A peronoszpora leghatékonyabb ellenszere
a dr. Aschenbrandt-féle **bordói por**

amint azt nyolcz éves tapasztalatok igazolják. De a rézgálicz óriási (45 százalékos) áremelke-
dése folytán a BORDÓI POR EGYUTTAL A LEGOLCSÓBB PERMETEZŐ-ANYAG.

A liztharmat legbiztosabb gyógy- és óvszere
a dr. Aschenbrandt-féle **rézkenpor**

mely a szőlőt egyuttal az antraknózis ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten:

50 kg-os zsákban kilogrammonkint	bordói por	82 fillér	rézkenpor	50 fillér
10 és 5	" "	" 86 "	" "	" 54 "
2	" "	" 87 "	" "	" 55 "

Gyártás korlátolt! Tessék a szükségletet **mielőbb megrendelni.** A porok szállítása bármely időben és rész-
letben megrendelhető! Ismertető füzeteket, használati utasításokat küld, megrendeléseket már most elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Alkotmány-utca 31. BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

Szalonna
Disznózsír

pestvárosi fehér táblás, pörzsölt vidéki, füstölt, kenyér
és paprikást

mindent csakis elsőrendű pestvárosi minőségben bármely
mennyiségben a legjutányosabb napi árakban kapható

NEUMANN FRIGYES UTÓDAI BUDAPEST, V., HOLD-UTCZA 10.

Alapított 1865.

Telefon 35-36.

Sürgőnczim: FRIEDNEU.

234/1907. szám.

Hirdetmény.

A feketekörösi ármentesítő társulat közhírré teszi, hogy Bihar megyében fekvő, a Sebesköröstől a Feketekörösig terjedő 61 km. hosszú felfogó csatornájának

halászhatal jogát

f. évi július 1-től kezdve egymásután következő 6 évre bérbeadni szándékozik.

A bérletre vonatkozó ajánlatok f. évi június hó 20-ig küldendők be Nagyszalontára a társulathoz, hol az esetleg szükséges felvilágosítások is megszerezhetők.

Nagyszalonta, 1907. május 21.

6439

Leidi Henrik s. k.
társ. igazg. főmérnök.

Pályázat.

A herceg Esterházy kapuvári jószágának bérnökségénél egy 5600 kat. hold kiterjedésű, többnyire égererdő kezelésére f. évi október hó 1-vel

egy főerdészi állás jött üresedésbe.

Pályázhatnak, kik az akadémiát és az államvizsgát sikerrel végezték, kik az erdőkezelésben, a nemes vad tenyésztés és a vadászat-kezelésben kellő jártassággal bírnak, azonkívül megkívánatik erőteljes életkor és a német nyelv bírása.

Javadalmazás a következő: készpénz 2400 kor., tej 1825 liter, fa 40 köbméter, lakás természetben kerttel, uradalmi fogat használata, feladasi jutalék és lópenz, 5% jutalék a tiszta jövedelem után.

A folyamodványok augusztus hó 15-ig beadandók.

6438

Kapuvári bérnökség.

1677/II. 1. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A sepsiszentgyörgyi m. kir. állami méntelep homoródi, sepsiszentgyörgyi, dési osztályai részére 1907. év november hó 1-től 1908. év október hó végéig szükséglegendő

takarmány és egyéb cikkek

körülbelül 121-350 K. értékben leendő biztosítására a fenti méntelep számvevő irodájában **folyó év június hó 24-én d. e. 9 órakor** írásbeli zárt ajánlati tárgyalás fog tartatni.

A szállítási feltételek úgy a s.-szentgyörgyi méntelep-parancsnokságnál, mint az egyes osztályoknál megtekinthetők.

A takarmányszükségletre megjegyeztetik, hogy a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsára is tehetnek ajánlatot.

Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek előnyben részesülnek.

A további tudnivalókra nézve, valamint az ajánlatok szerkesztésére vonatkozólag felhívatik az érdekeltek figyelmé a hatóságilag kifüggesztett árlejtési hirdetményekben foglalt mintára.

Budapest, 1907. év május hó 25-én.

6441

A m. kir. földmívelésügyi miniszter.

Mezőgazdaságtan!

Írta: SZILÁRD GYULA

a gróf Esterházy-féle osztrák földmív. i. k. tanára. A könyv tartalma és beosztása röviden a következő:

I. RÉSZ. Általános növénytermelés. A növény, A talaj, Földmívelés, Trágyázás, Vetés és vetések ápolása, Termények letakarítása és eltarítása. — II. RÉSZ. Különböző növénytermelés. Gabonafélék, Hüvelyes-, kapás-, olajos-, szőlőszőlő, ipari, és gyári növények. — III. RÉSZ. Kert és szőlő, Konyhakertészet, Gyümölcskertészet, Szőlőművelés és mustkezelés. — IV. RÉSZ. Állattenyésztés. Az állati test, Állatok takarmányozása, Egészséges és beteg állatok ápolása, Állatok tenyésztési szabályok, Lótenyésztés, Szarvasmarhatenyésztés és tejkezelés, Juh- és kecskatenyésztés, Sertéstenyésztés, Baromfitenyésztés, Házinőttenyésztés. — V. RÉSZ. Gazdasági üzletvitel. Gazdaságok berendezése, Üzleti tőkék, Számadás és jövedelemszámítás.

Ára vázsonkötésben 5.— K.

Megrendelhető a "Páris" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésben, Budapest, IX. kerület, Ulói-ut 25. sz.

Réz készítmények permetezésére, szavatolt elsőrendű minőségben, **Fusicladium, Peronospora, Oidium és Phytophthora** betegségek és kártékony rovarok ellen.

Rézmészpor	100 kiló	75.— K.
Rézsódaport	100 "	70.— "
Rézkénpor	100 "	45.— "
Rézkénmészpor	100 "	45.— "
Rézmészpor arsenes	100 "	50.— "

megfelelő utasítással.

Istállóban nélkülözhetetlen „Tip“ légyapír.

Egy-egy légyapír 1000 legyet fog, mely nem dobandó el, baromfinak kitűnő takarmány!

100 darab 4 korona.

Detsinyi Frigyes BUDAPEST, V., Marokkói-u. 2.

A nevezett légyapírt több gazdaságban sikerrel kipróbáltam és legnehezebben ajánlhatom.

6414 Wahl Ferencz, jár. állatorvos, Monor.

Eladó birtok.

5000 kat. hold az erdélyi oldalon. Közvetítők kizárva.

Körülbelül 4000 hold erdő, 1000 hold szántó, kaszáló és legelő. 2 vasúti állomás, 2 major, 6 vizimalom.

Egy nagy olvasztó vasbányával. Évi termelés 80—100 waggon nyersvas.

6408

Ár 800,000 K. Czim a kiadóhivatalban

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokokra

100.000 koronától feljebb, a pénzügyi szakértője által a helyszínen megállapított **valóságos érték** 2/3-ig eszközöl a **legkedvezőbb** feltételek mellett az e téren a legjobb eredményeket elért alant cég. Elsőrendű **ajánlatok** ismert nagybirtokosoktól. Minden kérdézősködére megbízható felvilágosítás **díjmentesen** nyújtjuk. Előleges megbeszélés végett a cég egyik belfeljáró kivanatra **saját költségünkön** utazik a kölcsönt felvenni ohajtó birtokos urakhoz. Szükséges okmányok: telekkönyvi-kivonat, kataszteri birtokiv. Czim:

Frankl Adolf banküzlete, Budapest, Eötvös-utca 19.
(Eötvös-udvar) saját ház. — Telefon-szám 25—40. 6412

Dr. Bernolák Károly

szepesharaszti gazdasága előjegyzést elfogad:

1907. évi szállításra

friz kosokra és juhokra.

Ajánlatot levélben küld.

F. év szeptember hó elején szállítandó **hatsoros Heimerich-féle kosra**, mely 1905-ben 2-szeres, 1906-ban 13-szeres termést adott. A kos ára: 100 kg-kiat bruttó nettó helyett ad Markusfalu Alomán 30 korona. Rendelésnél félérték előlegként befizendő.

Megrendeléseket: **DR. BERNOLÁK KÁROLY, KASSA, FŐ-UTCZA 96. SZÁM** címre kérik. 6067

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-
gabona-
burgonya-
faszén-
gyapju-

ZSÁK

kazal-
repcze-
behordási-
rostaalj-
waggon-

PONYVA

„HUNGÁRIA“ kettős kézi kéve-
kötelek favéggel, Szőlőkötöző
fonal kötelek, zsákzsinegek, lö-
pokróczok, esomagoló vásznak

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyar, kölcsön-
intézet. Vétel, eladás és cserélés.

BUDAPEST, Arany-János-utca 10.

Sürgönyozim: NAGELA BUDAPEST Vidéki telefon: 35-92.

Gőzeke-acetylenlámpák

A közelgő idényre tanácsos már most ajánlatért fordulni

Bárdi József Automobil-Részvénytársasághoz

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. szám, Fővárosi Orfeum mellett.

16 első díjjal és exultéremmel kitüntetett

Kállai Lajos motorgyárában
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám
régi házszám: VI. ker. Gyár-utca 50. szám
a legújabb benzinos mobil csepőkészletek kaphatók.

Teljes
jótállás kitűnő
csepítésért.

Ezen motorokat minden gazda hatósági engedély nélkül maga kezelheti szalmafódeles házak köré is.

Kállai Lajos motorgyárának kiténő sikerrel működőek ország minden részében

Ébnek köztük: Baró Kemény József úrnál Maros-Németh. — Zaykfalvi Zerk Dániel v. főlepnán úrnál Nagyenyed stb. stb. Olcsó árak részlete.

Csepőkészlet garnitúra kitűnő kar-
eladó és pedág: 1 Clayton és
Shuttleworth, magánjáró 8 ló-
erejű, 2 „Gnom“ benzinnemű,
Clayton és Shuttleworth gar-
tura 8 lóerejű csepőkészlet, 3.
Clayton és Shuttleworth féle 8
lóerejű garnitúra. Eladó még
egy Hoffherr és Schrantz féle
új herceftő. Felvilágosítást
ad Gy. Kanitzner Gyuláné,
Debreczenben, Teleki-utca 94.
304

Eladó egy nagy 8 lóerejű
Hoffherr és Schrantz
vadonat új csepőkészlet, még használ-
návala nem volt, egy legújabb
szerkesztő Hoffherr és Schrantz
féle herceftő, 3 éves, továbbá
mindenfajta gazdasági felszerel-
ések a szerzőknek a legolcsóbb
árban a birtokok kiadása vé-
gett. Bővebb felvilágosítást ad
Minkó Bertalan birtokos,
Tiszafüreden 1025

Eladó birtok Szilágymegye-
ben 800 kat. h. számú,
500 kat. hold legelő és 400 kat.
hold 20 sz. vasság [olygya-
róból álló prima szarmen-
ment tőbirtok összes épüle-
tekkel eladó. Felvilágosítás
Kis József körjegyzőtől Kucsó,
(u. p. Zseléb) kapható. 1024

Marokrakó aratógép 8 darab,
egyszer használt,
kivételesen aratógép 3 db, üzem-
képes karban, továbbá egy
államvasúti vaselévátor 3-as
csepőkészlet, igen kedvező árban
s feltételekkel kapható Kovács
Soma és Társa cégénél, Aradon.
Aradon. 1029

Fiedler János
lenfonógyára
Komárom.
vesz
nyers lenkórót
szál-nyeréshez, va-
lamint kaszált és
géppel csépell
lenszalmát,
tetszés szerinti
mennyiségben és
elad eredeti
(pernai)
oroszlennagot.

Oszlozkodás miatt eladó
Aradon eladó a
néhai Gyurkóczy Antalné bir-
toka Tápó Bicskén. A birtok
kitűnő szőlőtája, máris na-
gyobb szőlőtelepekkel van kö-
rülve és általában ott a szőlőt
igen kedvező termékek miatt
nagyon tiltották. A birtok homok-
talajú 120 hold, jelenleg 107
hold szántó, 10 hold igen jó
kaszáló és 3 hold tanyabeség.
Bővebb tudósítást ad Gyurkóczy
István, Jászberényben. Ügy-
nőkök díjaztatnak. 1013

Eladó egy 1904-ben épült
magyar állami 8 ló-
erejű csepőkészlet, 6 darab
egyetemes szakek kővasu,
felszerelhető gruberekkel,
Nesifilla műtrágyaszóró, De-
ring-ívesi mörkrakó arató-
gép. Zsófia Zoltánnál 0-beség.
950

Magyar nők
szakácskönyve
Saját tapasztalatai
után összegyűjtötte
és szerkesztette
Szopori Nagy Jolán
Ára 4 kor.—
Megrendelhető a „PÁTRIA”
r.-t. gazdasági szakkönyv-
kereskedésében, Budapest,
IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Világhírű szabadalom
18 államban

Stádel-Torkos
földmérő-taliga
kapható
Stádel gépgyárban, Győrött.

Mezőgazdasági
kereskedelemtan.
Írta: KROLOPP HUGO.
Ezen, mezőgazdasági szak-
irodalmunkban hiányt pótló
mű hivatva van arra, hogy,
agykoriati gazdát a gazda-
sági termények és termékek
beszerzési és értékesítési
módjaival megismertesse.
Boltí ára 10.— kor.
Megrendelhető a „PÁTRIA”
r.-t. gazdasági szakkönyv-
kereskedésében, Budapest,
IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Gazdaságomban hat drb
teljesen
felszerelt, alig használt Ukró-
szekér jutányosan eladó. Csím a
kiadóhivatalban. 942

Csibehur
(spergula)
K. 16.—

Csillagfürt
fehér
K. 16.—

Czukor-
czirok

fehér
K. 22.—

Muharmag
K. 22.—
kitűnő minőségben

Haldek
magkereskedésében
Budapest, VII.,
Károly-körut 9.

Szatmár-megyében 511 k.
hold birtok
szeszgyárral, dohányter-
melésével, nagy szőlővel,
urlik és parkkal, gyű-
mölcsösökkel, rétekkel, aron-
eladó. Felvilágosítást ad
dr. Horváth László ügy-
véd Budapestben, IV. ker.,
Magyar-u. 11. szám. 1012

Vétel
Keresek kisebb tejgazdaságot
Árvétele, esselég
2-10 jó faj fejű tehénrel meg-
vételre. Ajánlatok Károlyi Jó-
zsef Szentos (Cacagrád m.)
ozimre küldendők. 1008

Megvételre keresetű 800
kgm. prima cse-
képes fehér kőlesmag, mintá-
zolt árajánlatot kér: Uradalmi
intézet Mikosd, per Zalabér.
954

Egy használt, de jó karban
lévő Rigolozó-éke megve-
tetre kerestek. Hővebet
Mahlor Mihály földirtokos
úrnál Pankóca, (Arad m.) 950

Lenmagol
minden vidéki állomáson,
legmagasabb árak mellett
vásárol! 1507

Krausz Hugó
terménykiválti üzlet
Budapest, V. Szabadság-ter 6

Bérlet
Atadó bérlet Pozsonymegye-
ben, 1200 hold, 350 hek-
tolleres tüzemben levő, gazdasá-
gi szeszgyárral, vetésel-
felszereléssel, azonnal átadó.
Évi bér 10 000 forint. Gianco
Budapest-Zugló, Hajósár ut 185.
Válaszbélyeg. 1028

300 magyar hold körüli
birtokosok keresek, jó
karban levő lakó és gazdasági
épületekkel 10-12 évre, 1907.
évi bér átvételre. Jó termő és
lehetőleg sík fekvésű legyen.
Bihar, Békés, Szabolcs, Sal-
lég megyékben. Csím: Közé-
pesy, Bihar posta (Bihar-
gye). Ügynekök díjaztatnak.
916

Bérletmet, mely 440 hold,
1000 □ el, eszládi
körülmények miatt azonnal,
vagy 6-re átadnam. Még 9 év
a bérlet tartama. Fővonati álló-
mától 4 km., városól 7 km.-re
fekszik Veszprém megyében.
Kálász 273 hold, takarmány
85 hold, kaspás 20 hold, rét és
le, elő 60 hold. Lakás 5 szobás
urlik 3 holdas kertben. Cse-
lédek, istálló elegendő. Kitűnő
vadászati nyul, fogolyra. Azon-
nali átvételre 22 ezer forint
kell. Ajánlatokat kiadóhivatal
továbbít „Előnyös Bérlet”
jelleg alatt. 908

Önálló
jószág-kezelő

kitűnő bizonyítványokkal, 10 éves gyar-
korlattal, aki részben béruradalomban
volt alkalmazva, részben házilag kezelt
önállóan nagyobb uradalmat, ily minő-
ségben ismét állást óhajtaná vállalni. 32
éves, nős, gyermektelen, anyagilag füg-
getlen. Az első év mindkét részről próba-
éveknek tekintetnék, amikor mini-
mális rotációval megelégszik.

**Csim a kiadó-
hivatalban. 6440**

Nyugalmozott gazdasági hivatalnok felajánlja
czukorgyáraknak tanácsát és képességét
Gépekben, újításokban jártas stb. Képviselőket
rövid időre elfogad, óvadékkal rendelkezik. Aján-
latok „R.R. 1651” alatt Haasenstein és Vogler (Jaulus
és társa) czég Bpest, Dorottya-u. 9. továbbít. 6443

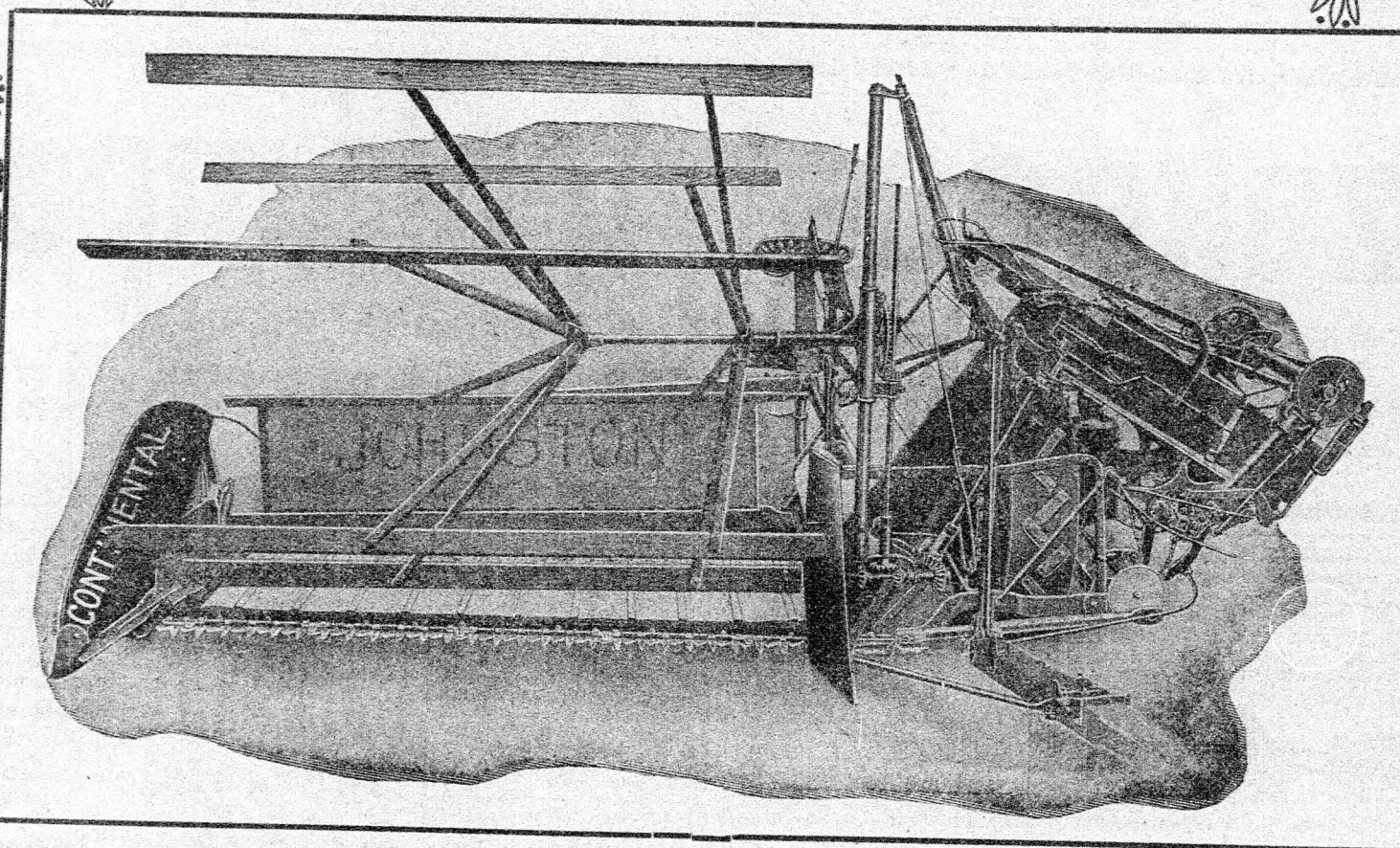
Alkalmi zongoravétel
Bécsendorfer
Schweighoffer Kern-Wirtl
kiváló mesterek gyártma-
nyal 200 forinttól feljebb.
Pianók 160 frt, új zong-
ora, vagy pianó 250
frttól feljebb minden ár-
ban zongora, ezimbalom-
hangolások helyben és
vidéken, szakavatott
munkások által, gyorsan
olcsón eszközöltesnek.
Rományi Mihály, A Magy.
kir. Zeneakadémia szál-
lítója Budapest, Király-
utca 58. 6472

Kéveköti-aratógép.
Tavalyi aratógép miatt
Shuttleworthnál sürgősen be-
szerzett, de jóformán semmit
sem használt Wood féle kéve-
köti-aratógép 80% engedmény-
nyel eladó Reich Alfrédnél,
Polgárdin, előleges bejelentéssel
Polgárdin állomásra köcsit ki-
adok. 1026

Birtok a Donán túl, közel 600
hold magyar hold, 60 és
hold felszereléssel, vetésel el-
adó. Csím a kiadóhivatalban.
Közvetítők kizárva. 1063

A The Johnston Harvester Co.

legmodernebb amerikai speciális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

JOHNSTON

kéveköto aratógépek
marokrakó aratógépek
fűkaszalók
szénaforgatók és gyűjtő-

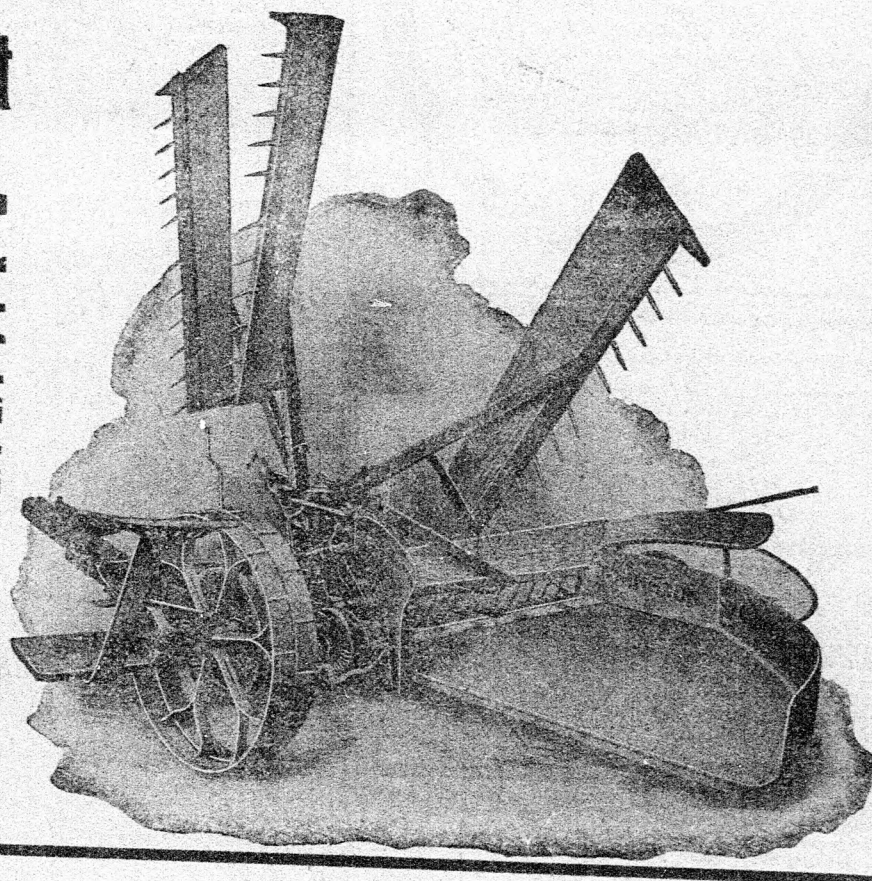
gépek a legtokéletesebb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbizhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon.

A „JOHNSTON“ aratógépek dőlt gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1906-iki idényben 1600 „JOHNSTON“ gép talált Magyarországon legelőkelőbb uradalmi körében elhelyezésre; az 1907. évre már eddig a Csanádmegyei gazdák aratógépszövetkezete, a Kisküküllővármegyei gazdasági egyesület és százakra menő uradalom fedezték szükségletüket Johnston gépekben, ami a JOHNSTON gépek birtokosainak megelégedését legmeggyőzőbben bizonyítja.

VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR

Melichár Ferencz Bächer Rudolf
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásunként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom termékei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árbán.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a hirdető címének kitételével közlünk. **KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.**

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás

Gépez- kovácsot keresek, aki a gazdasági gépek és eszközök javítását, szíró-gésmotor kezelést, lóvasalást gyakorlatból tudja, megbízható, józanlelkű, Szegedre lépés ideje május 1. Jelentkezni lehet Domahidy Sándornál Domahidán, Szatmármegyénél. 964

Kertész keresek, szerény igényűt, ki a gyümölcs- és szőlőművelésben kiváló jártassággal bír, asztalos-havi belépéssel. Bizonyítványmásokat küldendő. Igényeztetés megjelölésével Zoltán Zoltán földbíróhoz, Ó-Besse. 949

Kezelőtszít, melyből belépés-egyetlen pályázatnak, egy nagyobb gazdaság vezetésére. Pályázatnak gazdasági tanúsítást végzőt, a helyes gazdaságúval és könyvvel teljesen jártas, megfelelő hosszabb gyakorlati rendelkezés, keresztény egyének, kik jó ajánlatokkal bírnak. Folyamodványok bizonyítványok másolataival felszerelve, melyek vissza nem küldetnek. Dr. Kovács István ügyvéd urhoz, Budapest, Aranykő-utca 8. küldendők. 947

Számvévő, egyenlő ellenőr, ki a könyvvitelt, a gazdasághoz, állattenyésztéshez is ért és jó ajánlatokkal rendelkezik, melyből belépéssel kerestetik. Csak hosszabb gyakorlati bíró keresztény egyének pályázhatnak. Folyamodványok bizonyítványok másolataival felszerelve, melyek vissza nem küldetnek. Dr. Kovács István ügyvéd urhoz, Budapest, Aranykő-utca 8. küldendők. 948

Szögörszít kerestetik bíró a Biedermann Részlet szerződés szerinti földterület, mely 1-én való belépéssel. Pályázat: Szabad lakás, világítás, fűtés, kizárólag és élőlények kivételével 40 korona. Önkormányzatokkal és lehetőleg szerzői feladatokat vállaló személyekkel az országban központi hivatalokhoz, Szegedre, postai hivatalokhoz, Szatmármegyénél, Dombóváron, Baranya vármegyénél, Szatmármegyénél. 963

Gazdatiszt kerestetik, nő, 30-40 év közötti életkorban, esztendőig 10 nyelvet beszél, józan, tevékeny, erélyes, megbízható, gazdaság minden ágában jártas legyen, esztendőig 80 kor. havi fizetés, 2 szoba, 1 konyha és kamrából álló lakás mellett, mely állás azonnali elfoglalt. További adataim: Októbertől 1000 korona közpénz, 10 köböl búza, 10 köböl rozs, 10 köböl árpa, 30 kg. só, 10 méter fa, 2000 [?] föld, 2 tehén. Bizonyítványmásokat, melyek vissza nem adnak, dr. Vitéz Győző urhoz, Kassára cizlendők. 980

Nős gazdatiszt felsőbb tantervi képzéssel, intenciót kerest nagyobb birtokon szerzett több évi tapasztalattal alkalmazást nyert mint kertészeti intőző; német gazdasági felsőbb tantervi képzéssel, kinek jó és gyors írás van, fizeti levelezésben, számvitelben jártassággal bír, alkalmazást nyert mint segéd-tanít. Bizonyítványmásokat kérésre postával úradalom Örkény, Pest megye cizlendők. Fizetési igény bejelentendő. Az állás nyár folyamán elfoglalt. Válasz tudomásul tétele miatt június végén adatik. 1010

Intőző állás van droszdésben a somogyi megyei gazdasági birtokadalomban. Pályázatnak legkevesebb 10 évi gyakorlati bíró, nő vagy nőiellen gazdatiszt. Állás azonnali elfoglalt. Folyamodványok bizonyítványmásokkal, kik vissza nem küldetnek, Knyly Károly, Gálafu cizmar intőzők. 984

Pályázat, Nagyműveltségű gróf Dessewffy Aurél ur birtokadalomban a főispáni állás július 1-én betöltendő. Pályázni óhajtok teljesen képzett, tevékeny, józan, 10-ig az uradalom tisztárságához Bnd Szent Mihály-nyújtsák be. 1009

Segédtszít állás betöltendő a Kispérföld Birtokadalomban. Oly nőiellen fiatalok, kik gazdasági szakképzést végeztek, katonakötelezettségnek eleget tettek; könyvelés, majorképzés és a kiselő gazdaság teendői körül gyakorlati bírnak, adták be folyamodványukat bizonyítványmásokkal, kapesán (melyek vissza nem küldetnek) fennlé cizmar posta Nagypetkán, Fehér m. 1011

A bási bérzinaszám 3-4 évi gyakorlati bíró egy-egy mint gyakorlati felvételt 1000 kor. fizetéssel és teljes állással. Folyamodványok a bási bérzinaszám intézőséghez Bács, Bács-Bodrog m. cizlendők. 1003

D'Harcourt pihenőgróf (Temesmegye) uradalomban június 1-ével két segédtszít állás betöltendő; felhívotnak okleveles rzdák, hogy pályázatuk nyújtsák be fennlé cizmar. 1004

Gazdatiszt 600 holdas birtokon 1907 július elsejére felvételt. Évi fizetése 1000 kor. és a szokásos melék. Járulok. Ajánlatok Klein József Budapest, VI. Lovacutca 2. 1015

Gazdasági szakmunkák felvételt német fiatalok, kinek gazdasági ismerete van és könyvvel teljesen jártas. Sajátkezűleg írt ajánlatok és bizonyítványok a fizetési igény megjelölésével a Kertész- és Szatmármegyénél. Kérelmeket cizmar küldendők. Szabolcsmegye. 1020

Pályázat, Mészáros gróf Hunyady uradalomán gazdasági tanácsos állás azonnali betöltendő. Pályázatnak oly r. kath. vallású egyének, kik akadémiát végeztek, magyar és német nyelvet bírják, a számadások vezetésében jártasak. Pár évi gyakorlati elnyújt. Évi fizetése jutálékkal 800 koronára és ellátással cizmar küldendők. Sajátkezűleg írt ajánlatokkal bizonyítványmásokkal felszerelt kérvények 1. évi június 10-ig gróf Hunyady László ur önelőzőségéhez cizmar a Hírtartó Hivatalnak Mezőkeresztes, u. p. Úrmény, Nyitra m. küldendők. 1019

Irnok-külsőr kerestetik azonnali belépésre, fizetés 100 korona, mosás és ágytakarítás kérésre teljes. Pályázatnak oly egyének, kik néhány évi gyakorlati bírnak, katonamentesek, magtárkezelés és telegazdasági teendőkben jártasak. Ajánlatok bizonyítványmásokkal, melyeket vissza nem adnak, Tóvárosny, Veszprémmegye küldendők. 1018

Kerestetik azonnali vagy szeptember 1-én belépésre egy gazdasági segédtszít, ki a magyar és német nyelvet bírja. Ajánlatokat kérésre Nagel és Weinberger cizmar Pázmány, Pozsony m. 1017

Gazdasági irnok felvételt; járadalmára havi 40 kor. és teljes ellátás. Megkérve jöve irás és a helyi gazdasági teendők elvégzése. Cizmar: Milkó Vilmos, Bács-Borsod. 1016

Földmívelőskölöt végzett, nő, keresztény, tudó ispánt keresek november 1-re. Járadalmára kb. 1400 kor. Bizonyítványmásokat Kispérföld Mezőgazdaság, u. p. Baretaszár küldendők. 1014

Állást keresők

Intőző ispáni állást keres 20 évvel, nőiellen, r. kath. vallású okleveles gazdatiszt. A ki gyermekora óta gazdaságban nevelkedett annak minden ágában gyakorlati, teljes jártassággal bír. Elfogad segédtszít állást is, hol szorgalmas, lelkiismeretes kötelességtudással járjon. Előmenetelt biztosíthat. Szives megkereséseket **Arany Béla** cizmar Zalatvárra. 1030

Tanintézetet végzett gazdasági tanácsos állást szonali belépésre állást keres. Praxiban töltött ideje nem sok, de szolgálattal bizonyítvány kiadott. Jelenleg egy 600 holdas középkeres gazdaságot önellátó vezet. Keresztény, nő, kiscsaládú, fiatal egyén. Szerény igényű, vanak. Elfogad segédtszít vagy ispáni állást. Cizmar a kiadóhivatalban. 1031

Allandó vagy kiegészítő állást keres bármikor belépésre, strapához szokott, földművelés, telegazdaságból gyakorlatilag vizsgázott, közpénz, nőiellen, háziasszony és több évi kizárólagos praxissal bíró egyén, nyelvi ismeretekkel. V. J. Nemes-Millics. 983

Nábrád (Szatmár vármegye) fölött kb. 1500 holdas birtok haszonbérbe adatik a szatmári kizárólagos. Birtokot felvilágosított dr. Hunyady István fehérgyarmati ügyvéd nyújt. 913

Állást keresnek. A gróf Eszterházy-féle földmívelőskölöt június végén több, részben a katonamentes mártullevő növények végezt. Kiből egy része felesleges is. Mindannyi egyszerű földművelés, ki a gazdaság és szőlőművelés minden ágában jártas. Ezeket igénybe venni óhajtok forduljunk a **bar megjelölésével az iskola igazgatóságához Csákvárra.** 707

Állást keres egy gazdasági intőző, 29 éves gyakorlati évvel, 16 évig egy gróf uradalomban volt alkalmazva. A többi éveit szintén mint intőző nagyobb uradalomban töltötte. A gazdasági ismeretében gyakorlati bíró. Elfogad gazdatiszt állást augusztus havi belépésre. Megkeresések Orbán Pál Lapujt, Nógrád m. körénak. 945

Okleveles, 22 évi gyakorlati bíró, 40 éves, íz., nő, gyermektelen gazdatiszt, ki a gazdaság minden ágában teljesen jártas és évek óta nagyobb gazdaságokat önellátó vezetett. Állást (előzetlen) óhajlja. Uj állást esetleg azonnali is elfogadja. Szives megkereséseket **W. H. cizmar Budapest, V. Károly-utca 34. I. em. 8. kértnek.** 987

Kassal gazdasági tanácsosot végzett, 26 éves, tart. hedszgy, keresztény, nőiellen gazdaság, négy éve gróf uradalomban működött, beszél magyarul, németül, románul, keltis. Kényvel teljesen jártas, jó bizonyítványokkal állást keres mint ispán, esetleg segédtszít, ajánlatokat kérésre, **R. K.** jellege alatt a kiadóhivatalba. 989

Szorgalmas és erélyes, r. kath. vallású, 26 éves, nőiellen, r. kath. földmívelőskölöt elkérve végzett a kiselő gazdasági gyakorlati rendelkezők, gazdaságban a mellől belépésre megfelelő alkalmazást keres. A t. igénybevevőknek szives megkereséséért kéri Miksa Márton Mező-Túr, Virág-utca 534. házszám. 970

15 évi gyakorlati bíró, nő, (ízl.), kis családu gazdatiszt, keres azonnali belépésre segédtszít vagy kúlszít állást, jártasság van a cunokrépa-termesztésben, bízalás és tehén-éltetésben, valamint az egyszerű gazdasági irásbeli teendőkben. Szives megkereséseket kérésre **Gazdatiszt** cizmar Budapest, IV. Bécsi-utca 5. III. em. 11. 993

Gazdatiszt állást keres, 10 évi gyakorlati bíró, 1900. évi XXVII. t. 22. §-ában foglalt minőségű bíró, teljesen megbízható, erélyes, józan lelkű, fáradság nem ismerő, 34 éves, róm. kath., nő, gyermektelen gazdatiszt, ki magyar, német és magyar-nyelvet szónok és írásban bírja, gazdaság önlátó vezetését és könyvvel teljesen ért. gyakorlati nagy gazdaságokban szerzetem. Szives megkereséseket **Szorgalmas** jellege alatt továbbit a kiadóhivatalba. 789

Műkerteszt, nő, egy gyermekkel, megkérve, 49 éves, aki elsősorban kertészetben, mint főkéntessé hozza ideig egy helyben alkalmazva volt, a kertészetnek minden ágában tökéletes. Magyar és németül beszél. Október elsejére állást keres. Cizmar a kiadóhivatalban. 994

Negy polgári és földművelőskölöt végzett, 3 évi kizárólagos gyakorlati bíró, nőiellen, keresztény fiatalember gazdaságban megfelelő állást keres a mellől belépésre. A modern gazdasági ismeret minden ágát, valamint a könyvvitelt ért. Cizmar a kiadóhivatalban. 995

Állatok

Eladó 10 db 1-2 éves Hampshiredrend tenyészkos. Kegyeztetőrend orvosi gazdaságban, u. p. Toponár, Somogy m. 987

Eladó a Somogyi Albert elhajlaltatása folytán, a hejastalvi hírvetés magyar fajta szarvasmarhatestnyezet, melyben kizárólag fogva, kizárólag csak a Sporker-féle törzsből használtatnak a mely jelenleg áll 15 drb tisz, 50 drb kizárólagos kora tisz és 11 db kizárólagos kora növényekből. Verők keretnek a megtekintés idejének megállapítása végett úv. Somogyi Albertnéhez (lakik Helyhivatal, posta-és vasútállomás helyben) fordulni. 982

Yorkshirei tenyészmajmák direkté Angliából importált leggyorsabb fajtájú, eladó magas díjakkal kizárólag tenyésztésből, 6-8 betes, darabonként 25-30 koronáért eladó. Megrendelések **Frey Károly** hercegi uradalmi intőzőhöz Puztvaacs, Pest megye. 989

Gyulakeszi-i gazdaságomban eladó 200 darab fiatal kizárólagos tenyésztésű és 200 darab fiatal rzd, 150 darab mustarba. Mezőkeresztes gyulajában június 6-ig, ezután nyírt állapottan bármikor Gyulakesziben, vasútállomáson. Tapolca, posta helyben. 985

Eladó men direkt Angliából importált, 15 cm. magas, sötétpel, rendkívül szép, 15 éves angol felléremen eladó. Ára ezer korona. Reuk Géza Seghalom, Békésmegye. 990

Egy pár koccsiló eladó Bauer Antal földbíróknál Bódé, u. p. Ajka, Veszprém m. 790

Fajtiszta ezüst prémnyulak egészségese és edzett gyönyörű példányok, három hónapos kortól kezdve, jutányos árban kaphatók Jery Ferenc nyultelepén Merez, u. p. Gyúgy, Homtormegye. 1001

Eladó 2 drb 2 éves pirosarka tenyészbeika, az egyik simmenthali, a másik bonyhádi keresztezés; ára drbonként 700 korona. Cizmar: Csömöri uradalmi intőzőség, Pest megye. 988

A macsi uradalomban eladó 3 drb személyszintű telivert simmenthali 1/2 éves övendékbika, melyek az uradalom macsi mezejében bármikor megtekinthetők. Erdélyieknek bővebb felvilágosítást kérésre ad az uradalmi intőzőség (Macsi, per Debrecen). 1023

Páva: fiatalok keresetnek megvételre, tarka vagy fehér. Ajánlatokat kérésre Riedl Viktor gazd. intőző Ivanindvornon, u. p. Pleternica, Szabolcs m. 1032

Élő nyulakat megvételre keres a gróf Gyulay-uradalom. Ajánlatokat az uradalom cizmaré kértnek: Arad, Forray-utca 2/a. 1032

20 db Rambouille-Précoce keresztezésű 1-3 éves tenyészkos 150 és 120 koronás árban eladó a tannamérai uradalomban, posta Tannaméra, vasúti állomás Ludas, Heves megye. 1031

Saját nevelésű mangálitosa tenyészkepes, 1 és 2 éves kanok vannak eladók. Szives megkereséseket Nagyludas gazdaság (posta Egyhárgelle), Pozsony m. kértnek. 1005

Kiválóan csontos nemes és jöfejlődésű **Bonyhádi-Simmenthali** keresztezésből eredő 1 1/2-2 éves **tenyésztő-bikák**

eladók. Fedezetés kipróbalva. Az intőzőség Pfaff, posta Csákvár.

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék-ökör és üszőborjakat ugyszintén legprímabb leköti való és

járomsökreit legjutányosabb áron ajánlanak:

Klein Testvérek kereskedők **CZELLDÓMÓLK** Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadhatók.

Elsősorú Bonyhádi faj vöröstarka ökör- és üszőborjakat

1-2-3 éves korban, továbbá hízatlásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejű tehenekeket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármilyen mennyiség szállítására vállalkozik **Nelzer Antal, Dombóvár** Tolna megye.

A „KIS HIRDETÉSEK” folytatása az 1169. oldalon van.

Elsősorú fajjellegű vöröstarka ökör és üszőborjakat

1-2-3 éves korban, továbbá hízatlásra v. járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas v. friss fejű **teheneket**

a legjutányosabb árban egyezség szerint bármilyen mennyiség szállítására vállalkozunk 4163 **Spitzer és Weller** „Kis-Czell”

Bonyhádi friss fejű-tehenek és tenyész-bikák jutányos árban kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Ittálló Kispesten, Üllői-ut 24. Telefon: Kispest 1. Levél- és sürgönycizmar: **Flaschner Sándor** 5743 tehénkereskedő Bpest, Ferecz-körút 40 **Vegyesek**

Szeptember 1-jeétől fogva vállalkozunk nagyobb terítetű gőzekeivel való felszántásra. Megkeresések Nagysáros uradalomhoz Nagy-Sáros, Bars megye intőzők. 1027

A Magyar gazdasági és erdőgazdálkodás országos egyesítése ajánlja a földbírók és birtokosoknak állásüket országnál bejelentett tagjait elhelyezésére. Az ez ügyben való minden felvilágosítás és a közvetítés teljesen díjmentes.

Mezőgazdák és erdőgazdák közösen Szabolcs-Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei gazdasági díjra és öngyógydíjra, mezőgazdasági, erdőgazdálkodás és ezeknek rokon foglalkozású egyének számára a legelősebb díjtételekkel, mert nem nyereségre alakult vállalat. Kivántra alapszabály díjtételekkel és bővebb felvilágosításra szól az igazgatóság: Budapest, Költői-ut 25. szám.

Eladás

2400 hold vasmezejű birtok, kastély, park, gazdasági épületek, felszerelés, termés és ünnepidő vízvezetékkel egyben, esetleg részben eladó. **Ganzer Sándor, Kálcsa.** 961

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez
Érdeklődők kéretnek, hogy alantú ezimemhez forduljanak.
gőzsántási vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

A SZEGEDI KENDERFONÓGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Szegeden ajánl évek óta legjobban bevált és a külföldivel legalább is egyenlő minőségű
manila kévekötfonalat aratógépekhez,
mint egyedüli hazai gyártmányt
kg.-ként körülbelül 300 méter hosszban, métermázsánként 125 korona árban bármely szükségleti állomásra bérmentve szállítva. Ajánl továbbá már évek óta legjobban bevált **gőzeke sodronyköteleket,** gazdasági kötélárut, valódi kenderzsákokot, fapeczkés kévekötfőt stb.

NINCS TÖBBÉ BÜZI!

A **BONODOR** folyadék a legbiztosabb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. Elegysulya 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K. (Elegendő 1 évre) 1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvétellel. Vezérképviselő: 8251

Fodor Ferencz, Budapest,
VIII., Kisfaludy-utca 40. — Számos elismerő levél.

LEGYEK

konyhaból, kamrából, moszárzékából, istállóból, vágóhidról biztosan eltűntetnek, ha a falakat

Légy-Bonodorról meszeljük. Legjobb már **kora tavasszal.** Egy kg. elegendő 25 □ méter falnak, 5 kg. leírással 6 kor. frankó, utánvétellel. Megrendelhető **FODOR FERENCZ-nél,** Budapest, VIII. ker., Kisfaludy-u. 40. — Számos elismerőlevél. 8252

Bogdány Lajos mérnök

Budapest, VIII., Tavaszmező-utca 2.

Műszaki tanácsadó a mezőgazdasági ipar minden ágában 6079

Különlegesség: Szeszgyári berendezések. Len- és kenderfeldolgozó telepek. Conservgyári berendezések. Szeszgyárak korszerű átalakítását a legjutányosabban elvállalja.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK

ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE

BUDAPEST (Központi Vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: **BUDAFOKON.**

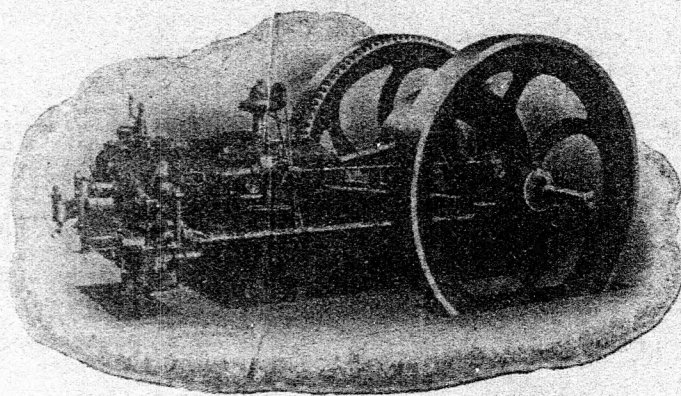
Értékesít **húsféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKÉY.** Hordóber-értékesítő osztály. Égetett szeszitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület **vezérképviselői.**

A szövetséget tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Disznózsirt, szalonnát nagyban, a legjutányosabb napi áron ajánl **Schlesinger J.**

nagykereskedő, katonaság és nagyobb vállalatok állandó szállítója BUDAPEST, VIII., KARPENSTEIN-UTCZA 20. szám. — Sürgőnycim: SCHLESING, BUDAPEST. 6412

EREDETI ANGOL CROSSLEY-MOTOROK

Benzin-, nyersolaj-, világítógáz- és szivógázmotorok és lokomobílok ipari, elektromos és mezőgazdasági üzemre. **Több mint 50,000 darab üzemben!** Egyszerű és masszív szerkezet, könnyű kezelés! Kis fordulatszám! **Gazdaságos üzem, versenyképes árak!** Ajánlatokat és prospektusokat díjmentesen küld a magyarországi kizárólagos képviselőség:

Fényes Miklós és Palmer Artur

Egy 6-5 HP. NYERSOLAJMOTOR és egy 21 HP. BENZINLOKOMOBIL a TECHNOLOGIAI IPARMUZEUMBAN (Budapest, VIII., József-körút 6. szám.) ÜZEMBEN megtekinthető.

Telefon 23-23

mérnöki és vállalati irodája Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 15.

Telefon 23-23